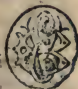

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
41
1 C
8
ROMA

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

ROMÆ,
In Collegio eiusdem Societatis.
M D LXXXIII.

Cum facultate Superiorum.

GREGORIVS XIII. *Institutum Societatis à Paulo III. & Iulio etiam III. confirmatum, & à Paulo IIII. diligentißime examinatum, nec non & à Concilio Tridentino commendatum non modo refert; sed ipse etiam illud atque Constitutiones, & Statuta approbat, & confirmat in hæc verba.*

MOTV PROPRIO, certaque scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile huiusmodi Institutum ac prædicta ceteraque omnia dictæ Societatis Priuilegia, Facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta tam à prædictis, quam alijs prædecessoribus nostris, & etiam â nobis concessa; Constitutiones quoque & Statuta qualiacunque sint, ea omnia, ac si ad verbum præsentibus insererentur, pro expreßis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus; supplentes omnes iuris et facti defectus, si qui interuenerint in prædictis Constitutionibus & statutis, &c.

In litteris Apostolicis datis Calendis Februarij Anno Incarnationis Dominicæ.

M D LXXXII.

AC GENERALE EXAMEN

IIS OMNIBVS, QVI IN SOCIEtatem IESV admitti petent, proponendum.

DE INSTITVTO SOCIETATIS IESV, & varietate personarum, quæ in ipsa sunt. Cap. I.

1 HÆC minima Congregatio, quæ à sede Apostolica prima sui institutione Societas IESV nominata est, primũ fuit approbata per felicis memoriæ Paulum Papam III. anno 1540. & per eundẽ postmodũ 1543. confirmata, ac rursus per Iulium III. illius successorem anno 1550. Vt interim omittantur diuersæ litteræ Apostolicæ, in quibus de ea sermo habetur, & ei variæ facultates (supposita magna approbatione, & confirmatione) conceduntur.

2 Finis huius Societatis est, non solum saluti & perfectioni propriarum animarũ cum diuina gratia vacare; sed cum eadem impense in salutem, & perfectionem proximorum incumbere.

3 Ad hunc finem melius consequendum, tria Vota in ea, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis

emittuntur: sic Paupertatem accipiendo, vt nec velit, nec possit redditus vllos ad suam sustentationem, nec ad quiduis aliud habere. Quod non tantum in particulari de vnoquoque, sed etiam de Ecclesijs & Domibus Societatis professæ est intelligendum. Nec etiam (quamuis alijs sit licitum) pro Missarum sacrificijs, vel Prædicationibus, vel Lectionibus, vel vllius sacramenti administratione, vel quouis alio pio officio ex ijs, quæ iuxta suum Institutum Societas potest exercere, stipendium vllum, vel eleemosynam, quæ ad compensationem huiusmodi ministeriorum dari solent, ab alio, quàm à Deo (ob cuius obsequium omnia pure facere debent) possunt admittere. 1

4 Et quamuis habeat Societas Collegia, & Domos Probationis redditibus dotatas ad Scholasticorum sustentationem, antequam in Societatem Professam, vel eius Domos recipiantur: non possunt tamen huiusmodi redditus in vsum aliũ, iuxta Litteras Apostolicas in Constitutionibus declaratas, expendi: nec Domus Professorum, nec aliquis eorum, aut etiam Coadiutorum, eisdem vti poterit.

5 Professa itidem Societas, præter tria Vota dicta, Votum facit expressum Summo Pontifici, ut Vicario qui nunc est, uel pro tempore fuerit, Christi Domini Nostri; nimirum ad proficiscendum sine excusatione, non petito uiatico, quocunque gentium eius Sanctitas iusserit, inter fideles, uel infideles, ad res, quæ ad diuinum cultum, & religionis

gionis Chriſtianæ bonum ſpectant.

6 Ceterum ratio viuendi in exterioribus iuſtas ob cauſas, maius Dei obſequium ſemper intuendo, communis eſt: nec vllas ordinarias pænitentias, vel corporis afflictiones ex obligatione ſubeundas habet; ſed illas aſſumere quiuis poterit, quæ ſibi videbuntur (cum approbatione Superioris) ad maiorem ſui ſpiritus profectũ conuenire; & quas propter eundem finem Superiores eis poterunt imponere.

7 Perſonarum autem, quæ admittuntur in hanc Societatem generaliter ſumptam, quatuor ſunt claſſes; ſi finem, quem ipſa ſpectat, intueamur: tametſi omnes qui ingrediuntur, quod ad ipſos attinet, quartæ claſſis eſſe debent, de qua dicetur.

8 In primis aliqui admittuntur, vt Profeſſionem in Societate quatuor ſolemnibus Votis (vt dictum eſt) emiſſis, faciant; peractis prius experimentis & Probationibus debitis: & hos ſufficiẽter in litteris eruditos (vt in Conſtitutionibus poſtmodum dicetur) & in vita, ac moribus diu (quemadmodum hæc vocatio exigit) probatos & omnes ante Profeſſionem Sacerdotes eſſe oportet.

9 Secundæ claſſis ſunt, qui in Coadiutores ad diuinum ſeruitium, & Societatis auxilium in rebus ſpiritualibus, vel temporalibus admittuntur, & ij quidem poſt experimenta & Probationes, Vota ſimplicia, Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis (omiſſo quarto ad Summum Pontificem pertinente, & alio quouis ſolemni) debent emit-

tere. qui ſua ſorte contēti eſſe debent, intelligentes eos in conſpectu Creatoris & Domini Noſtri magis mereri, qui maiori charitate ſe impendunt auxilio & obſequio omnium, ex amore diuinæ maieſtatis, ſiue in rebus altioribus, ſiue in alijs inferioribus & humilioribus.

10 Tertiæ claſſis ſunt, qui in Scholaſticos admittuntur, ſi ingenio, & reliquis dotibus ad ſtudia conuenientibus prædití inueniantur; vt poſtquam docti euaſerint, in Societatem ingredi, & Profeſsi, vel Coadiutores (prout iudicabitur expedire) eſſe valeant. Hi autem, vt Scholaſtici Societatis approbati cenſeantur, poſt experimenta, & Probationes, eadem tria Vota ſimplicia, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, cum promiſsione ingrediendi Societatem in altero prius dictorum modorum (vt in Conſtitutionibus videbitur) ad maiorem Dei gloriam emittent.

11 Quartæ claſsis ſunt, qui indeterminate ad id admittuntur, ad quod idonei eſſe, temporis ſucceſſu inuenientur; nondum ſtatuente Societate ad quem ex dictis gradibus eorum talentum magis ſit accommodatum. Illi autem indifferentes ingredientur ad quemuis ex dictis gradibus, qui Superiori videatur: & ex parte ſua omnes (vt dictum eſt) eadem animi diſpoſitione ingredi oportet.

12 Ad hæc, antequam quiſquam admittatur ad Profeſsionem, vel ſimplicia Vota Coadiutorum, vel Scholaſticorum ſuperius dicta ſecundum Inſtitutum noſtrum emittere teneatur; biennium in-

tegrum

tegrum ad Probationem habebit: & vt admittãtur Scholaſtici ad quẽuis ex prioribus gradibus Profeſſorũ, uel Coadiutorum formatorũ, unũ adhuc annum poſt abſoluta ſua ſtudia expectabũt: quod tẽpus, cũ Superiori uiſum fuerit, poterit prorogari.

13 Hoc medio tempore duorum annorum (in quo habitus ullus certus Societatis non ſumitur) ante præfinitum tempus, in quo Votis eos ligari in Societate oportet, videre unuſquiſque, & conſiderare debet diplomata Apoſtolica Inſtituti Societatis, & Conſtitutiones, ac Regulas, quas in ea eſt obſeruaturus; idq; non ſemel: Primum enim id fiet, dum in Domo Primæ Probationis erunt; in quam, qui Societatem ingredi uolunt, hoſpitum more ad duodecim, uel quindecim dies, ut res ſuas melius conſiderent, ſolent admitti, antequam in Domum, uel Collegium Societatis ad cohabitandum alijs, & inter eos uerſandum ingrediantur. Secundo id fiet, ſex menſibus Experimentorum, & Probationis elapſis. Tertio poſt alios ſex menſes; & ſic deinceps, donec Profeſsionem, qui ſtudijs abſolutis Profeſſus, & tria Vota qui Coadiutor, & tria itidem Vota cum ſua promiſſione qui Scholaſticus approbatus eſt futurus, emittat. quod ideo fit, ut utrinque maiori cum claritate, & cognitione in Domino Noſtro procedatur, & vt quanto fuerit magis probata ſingulorum conſtantia, tanto ſtabiliores, ac firmiores ſint in diuino ſeruitio, & vocatione prima, ad gloriam, & honorem diuinæ Maieſtatis.

DE QVIBVSDAM CASIBVS, *quos interrogari oportet, an acciderint ijs, qui in Societatem ingredi petunt.* Cap. II.

1 EX ijs casibus, de quibus honestas ob causas omnes interrogari oportet, [a] Primus est, recessisse à gremio sanctæ Ecclesiæ, fidem abnegando, vel in errores contra ipsam sic incurrendo, vt damnatus ob aliquam propositionem hæreticam quis fuerit; vel vt suspectus hæresis per sententiam publicam declaratus; vel si infamis ob excómunicationem tamquam schismaticus, spreta auctoritate & prouidentia sanctæ matris Ecclesiæ, extiterit.

2 Secundus est, homicidium aliquo tempore perpetrasse, vel publicè infamem propter enormia peccata fuisse.

3 Tertius est, habitum sumpsisse alicuius Religionis Fratrum, vel Clericorum; vitam aliquamdiu in Obedientia cum eis agendo, siue emissa, siue non emissa Professione; vel heremitam cum vestibus monachalibus fuisse.

4 Quartus est, vinculo matrimonij consummati, vel seruitutis legitimæ ligatum esse.

5 Quintus est, infirmitatem pati, vnde obscurari, vel parum sanum iudicium ei reddi soleat; vel dispositionem notabilem ad huiusmodi infirmitatem habere.

6 Prædicti casus impedimenta sunt, cum quorum

rum aliquo nemo in Societatem admitti poteſt: cum nobis in Domino videatur (præter alias cauſas) quod qui in eam ſunt ingreſſuri ad bene & fideliter euangelizandum, & in agro Domini verbum diuinum ſeminandum, eo aptiora ad id inſtrumenta erunt, quo minus primi, & ſecundi defectus notam habuerint, propter conſuetam multis & communem infirmitatem.

Cum tertio etiam non admittuntur, quod nobis in Domino videatur, eum, qui bonus Chriſtianus ſit, debere firmum eſſe in ſua prima vocatione, præſertim cum illa tam ſit ſancta, in qua ſcilicet quis, vniuerſo ſæculo relicto, ſe totum dedicat maiori ſeruitio, & gloriæ ſui Creatoris & Domini. Poſtremo ſic nobis perſuademus (præterquam quod maior ſit futura ædificatio proximorum) eo melius in Domino, ipſius gratia aſpirante, conſeruari poſſe omnes Profeſſos, Coadiutores, atque Scholaſticos, quo magis liberi fuerint ab huiuſmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris, & ſimilitudinis omnes.

Nullus etiam admittitur cum duobus vltimis impedimentis. Nam quartum eſſet cum detrimento proximorum, ſi vxoris, vel domini conſenſus non obtineretur, aliæque circunſtantiæ, prout ratio iuris exigit, obſeruarentur. Quintum etiam in damnum eſſet non mediocre ipſius Societatis.

7 Si aliquod ex his impedimentis in quoquam detegeretur, non eſt quod vlterius in interrogationibus

tionibus procedatur; sed qui Examinatoris officio fungitur, quoad eius fieri poterit, eundem consolando, dimittat: si nullũ esset tale, vlterius examinetur sequenti modo.

DE QVIBVSDAM INTERROGAtionibus ad eos, qui ingredi volunt; magis cognoscendos.

Cap. III.

1 AD maiorem personarũ notitiam aliqua sunt interroganda; quibus vere omnino, & syncere respondere oportet: & siquid erit, quod secretum requirat, id obseruabitur, vt par erit, & interrogato placuerit. Incipiendo itaque à nomine, interrogetur primum, Quo nomine vocetur, Quot annos natus sit, Quæ sit eius patria.

2 An sit ex legitimo matrimonio, necne: quod si ex illegitimo, quo pacto id sit, interrogetur. Num à progenitoribus iam olim Christianis, an à modernis descendat.

An aliquis ex eius progenitoribus notatus fuerit, vel declaratus ob aliquem errorem contra nostram Christianam Religionẽ, & quo modo id sit.

An patrem habeat, & matrem; & quæ sint eorum nomina: quæ conditio, & officium, & modus viuendi sit illis: & an rerum temporalium penuria premantur: an illarum commoditate potiantur: & quo pacto id habeat.

3 Si quo tempore in difficultatem, vel dubium ali-

aliquod incideret circa æs alienum, vel quòd teneatur ſubuenire parentibus, vel conſanguineis in ſpirituali, vel corporali, vel quauis alia temporali neceſſitate conſtitutis, eos inuiſendo, vel alia ratione; num proprio ſenſu ac iudicio depoſito, conſcientiæ, vel iudicio Societatis, vel ſui Superioris id velit relinquere, vt cũ ſtatuerit ille quod in Domino iuſtum eſſe ſẽſerit, ei acquieſcat.

4 Quot fratres & ſorores habeat, & quis eorum ſit ſtatus, num matrimonij, an alius; Quod officium, aut viuendi modum habeant.

5 Num aliquando verba ediderit, quæ ad matrimonium illum obligare videantur, & quo pacto id ſit. An habuerit, vel habeat filium aliquem.

6 Num habeat æs alienum, aut ciuiles obligationes: quod ſi habeat, quantę & quales eæ ſint.

7 Num didicerit artem aliquam mechanicam; Num legere, & ſcribere ſciat: & ſi ſcit, probetur quo modo vtrunque faciat, ſi aliunde non ſciretur.

8 Num habuerit, vel habeat morbum aliquem occultum, vel manifeſtum, & qualem; eum ſpeciatim interrogando, num vexationem aliquam ſtomachi, vel capitis, vel quoduis aliud impedimentum naturale, ſeu defectum in aliqua ſui parte patiatur. & hoc non ſolum interrogetur, ſed, quoad fieri poteſt, inſpiciatur.

9 Num aliquos Ordines Eccleſiaſticos ſuſceperit. Num aliquam obligationem Voti habeat, quale eſt peregrinationis, vel aliud quodcunque.

10 Quem modum, vel animi propenſionem habuerit

buerit in tenera ætate, & postea huсusque ad res suæ conscientiæ salutiferas: primum circa orationem, quoties orare solebat interdiu & noctu, quibus horis, qua corporis compositione, quibus orationibus, & cũ qua deuotione vel sensu spirituali.

Quo modo se habuerit circa audiendas Missas, & alia diuina officia, & Conciones. Quo modo circa lectionem rerum piarum, & bonorum virorum familiaritatem. Quo modo circa meditationem, vel considerationem rerum spiritualium.

11 Interrogetur, an habuerit, vel habeat conceptus aliquos, vel opiniones ab ijs differentes, quæ communius ab Ecclesia, & Doctoribus ab eadem approbatis tenentur: & si quando huiusmodi opiniones animum subierint, num paratus sit ad iudicium suum submittendum, sentiendumque, vt fuerit constitutum in Societate de huiusmodi rebus sentire oportere.

12 Interrogetur, an quibusuis in scrupulis, vel difficultatibus spiritualibus, vel alijs quibuscunque, quas patiatur, vel aliquando pati contigerit, se diiudicandum relinquet, & acquiescet aliorum de Societate, qui doctrina, & probitate sint præditi, sententijs.

13 An omnino decreuerit seculum relinquere, & consilia Domini Nostri IESV Christi sequi.

Quam dudum decreuerit, in genere scilicet, mundo renunciare. Postquam id apud se statuit, an in ea animi sententia remissior factus fuerit, & quatenus. A quo tempore desideria hæc renun-

ciandi

ciandi sęculo, & consilia Christi Domini Nostri sequendi suboriri ei cœperint; vel quibus signis, aut causis ad id mouentibus, ei in mentē venerint.

14 Num deliberatum habeat animi propositum viuēdi, & moriendi in Domino cum hac, & in hac Societate IESV Creatoris, & Domini Nostri; & à quo tempore, vbi, & per quem primum ad id motus fuerit.

Si negaret se à quoquam de Societate motum fuisse, progrediendum erit vlterius: si affirmaret se fuisse motum (quamuis licite, & cum merito moueri potuisset) ad maiorem tamen ipsius vtilitatem spiritualem fore videtur, si tempus ei aliquod præscribatur; vt ea de re cogitando, Creatori & Domino suo se totum commendet; perinde ac si nullus de Societate ipsum mouisset; vt maiori cum robore spiritus procedere ad maius obsequium & gloriam diuinæ Maiestatis possit.

15 Si post huiusmodi considerationem senserit ac iudicauerit sibi valde conuenire Societatis ingressum ad maiorem laudem & gloriam Dei, & vt melius saluti, & perfectioni tum animæ suæ, tum proximorum suorū incumbat; & postulauerit in eandem nobiscum in Domino admitti, tunc vlterius in examine procedi poterit.

DE

DE REBVS QVIBVSDAM QVAS præcipuè scire eos conuenit, qui in Societatem admittuntur, ex ijs, quas in ipsa obseruare debent.
Cap. IIII.

1 PRoponatur illis, quod hæc mens fuerit eorum, qui primi in hanc Societatem conuenerunt, vt in ea ij admitterentur, qui seculo renunciassent, & Dei seruitio se omnino mancipare siue in hac, siue in alia Religione statuissent. Quocirca quicunque Societatem ingredi uolent, antequam in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere sub Obedientia incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerint, distribuere, & renunciare ac disponere de ijs, quæ ipsis obuenire possent: Eaque distributio primum in res debitas, & obligatorias, siquæ fuerint (& tunc, quam citissime fieri potest, prouidere oportebit). Si vero tales nullæ fuerint, in pia & sancta opera fiet, iuxta illud; Dispersit, dedit pauperibus; Et illud Christi; Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me: Dispensando tamen hæc bona iuxta propriam deuotionem, & à se omnem fiduciam submouendo eadem vllo tempore recuperandi.

2 Quod si statim propter aliquas honestas causas bona non relinquet, promittat se prompte relicturum omnia (vt dictum est) post vnum ab ingressu absolutum annum, quandocunq; per Superiorem iniun-

iniunctum ei fuerit in reliquo tempore probationis, quo completo, ante professionem Professi, & ante tria Vota publica Coadiutores re ipsa relinquere, ac pauperibus (vt dictum est) dispensare debent, vt consilium Euangelicum, quod non dicit, Da consanguineis, sed pauperibus, perfectius sequantur; & vt melius exemplum omnibus exhibeant, inordinatum erga parentes affectum exuendi, & incommoda inordinatæ distributionis, quæ à dicto amore procedit, declinandi; atque vt ad parentes, & consanguineos recurrendi, & ad inutilem ipsorum memoriam aditu præcluso, firmius & stabilius in sua vocatione perseuerent.

3 Si tamen dubitaretur, num maioris foret perfectionis dare vel renunciare consanguineis huiusmodi bona, quam alijs, propter parem, vel maiorem ipsorum penuriam, & iustas alias ob caussas; nihilominus ad declinandum errandi in huiusmodi iudicio periculum, quod ab affectu sanguinis solet proficisci, contenti esse debebunt negotium hoc arbitrio vnius, duorum, aut trium, qui vita & doctrina commendentur, quos vnusquisque cum Superioris approbatione elegerit, relinquere, & in eo conquiescere, quod illi perfectius, & ad maiorem Christi Domini Nostri gloriá esse censebunt.

Interrogetur itaque, num placeat ei statim (sicuti dictum est) bona sua distribuere; vel certe, num paratus sit ad huiusmodi distributionem, quandocunque exacto primo anno per Superiorem ei fuerit iniunctum.

Admo-

4 Admoneantur, quod post ingressum in Domum nemo pecuniam apud se, nec apud amicum aliquem externum in eodem loco habitantem, habere potest; quin potius eam in pia opera dispenset, vel asseruandam ei tradat, cui cura huiusmodi Domi commissa est: Qui quidem, quidquid vnusquisq; feret; scribendum curabit; vt id sciri possit, si quando scitu opus fuerit.

Interrogentur itaque, num aliquam habeant pecuniam, & an eam dispensare (vt dictum est) sint contenti.

5 Admoneatur itidem, si Ecclesiastici sint, quod postquam in Societatis corpus vt Professi, vel Coadiutores cooptati fuerint, nulla ecclesiastica beneficia possunt retinere: & quod tempore probationis, post primum annum absolutum (vt superius diximus) quandocunque Superiori visum fuerit, ea relinquere debent, iuxta suam deuotionem, vel ei, qui contulit resignando, vel ad pia opera applicando, vel alioqui dignis viris, quibus hæc instrumenta sint ad Dei obsequium, conferri curando. Quod si consaguineis conferenda esse viderentur, id non facient, nisi ab vno, duobus, aut tribus (vt superius dictum est) iudicetur, quod id magis conueniat, & ad maius Dei obsequium sit futurũ.

6 Cum autem communicatio, quæ cum amicis, & sanguine iunctis verbo, aut scripto fit, potius ad quietis perturbationem, quam ad eorum qui spiritui vacant profectum, præsertim in initijs, facere soleat, Interrogentur, num contenti sint

cum

cum huiusmodi non communicare, nec litteras accipere, nec scribere; nisi aliqua occasione Superiori aliter videretur: Et quandiu Domi fuerint, contenti sint, vt videantur litteræ omnes, & quæ ipsis scribentur, & quas ipsi alijs scribent; ei cui huiusmodi munus commissum est, cura relicta, vt eas det, vel non det, quemadmodum in Domino Nostro magis expedire iudicabit.

7 Vnusquisque eorum, qui Societatem ingrediuntur, consilium illud Christi sequendo; Qui dimiserit patrem, &c. existimet sibi patrem, matrem, fratres, & sorores, & quidquid in mundo habebat, relinquendum: immo sibi dictum existimet verbum illud; Qui non odit patrem, & matrem, insuper & animam suam, non potest meus esse discipulus.

Et ita curandum ei est, vt omnem carnis affectum erga sanguine iunctos exuat, ac illum in spiritualem conuertat: eosque diligat eo solum amore, quem ordinata charitas exigit, vt qui mundo ac proprio amori mortuus, Christo Domino Nostro soli viuat; eumque loco parentum, fratrum, & rerum omnium habet.

8 Ad maiorem in spiritu profectum, & præcipue ad maiorem submissionem & humilitatē propriam interrogetur, an contētus sit futurus, ut omnes errores, & defectus ipsius, & res quæcunque, quæ notatæ in eo & obseruatæ fuerint, Superioribus per quemuis, qui extra confessionem eas acceperit, manifestentur.

Num etiam boni sit consulturus (quod & ipse, & quiuis alius facere debet) ab alijs corrigi, & ad aliorum correctionem iuuare; Ac num manifestare sese inuicem sint parati debito cum amore, & charitate ad maiorem spiritus profectum; præsertim ubi à Superiore, qui illorum curam gerit, fuerit ita præscriptum, aut interrogatum, ad maiorem Dei gloriam.

9 Præterea antequam quisquam in Domum, uel Collegium ingrediatur, uel postquam ingressus fuerit; sex experimenta præcipua, præter alia multa, de quibus ex parte inferius dicetur, requirũtur. Poterunt ea tamen anteponi, & postponi, & moderari, & aliquo in casu auctoritate Superioris, habita ratione personarum, temporum, & locorum, tũ ceterorum quæ occurrerint, in alia permutari.

10 Primum est, in spiritualibus exercitijs mensem unum plus minus uersari; id est, tum in examinanda conscientia, & anteacta uita recogitanda, & confessione generali facienda, ac peccatorum suorum meditatione, tum in contemplatione rerum ac mysteriorum Vitæ, Mortis, Resurrectionis, & Ascensionis Christi Domini Nostri; tum etiam in oratione uocali & mentali iuxta cuiusq; captum, prout in Domino edocti fuerint, se exercere.

11 Secundum est, seruire in uno, uel pluribus Xenodochijs per mensem alium, ibidem cibum capiendo, & dormiendo; uel per aliquam, uel plures horas quotidie pro temporum, locorũ, & personarum ratione auxilium, & ministerium omnibus

ægris, & sanis prout iniunctum eis fuerit; impendendo: ut magis se demittant, & humilient, ac eo ueluti argumento demonstrent se prorsus ab hoc seculo, eiusq; pompis ac uanitate recedere: ut omnino suo Creatori & Domino pro ipsorum salute crucifixo seruiant.

12 Tertium est, peregrinari mensem alium sine pecunia: immo suis temporibus ostiatim pro Christi amore mendicare; ut possint ad incommoditatem comedendi, & dormiendi assuefieri: atque adeo ut, omni spe illa abiecta, quam in pecunijs, & rebus alijs creatis possent constituere, integré, uera cum fide & ardenti amore eam in suo Creatore & Domino constituant: Vel utrunque mensem ministerio Hospitalium, uel alicuius eorum, aut etiam utrumque peregrinationi prout Superiori uisum fuerit, impendent.

13 Quartum est, post ingressum in Domum, omni cum diligentia, & solicitudine in uarijs officijs abiectis, & humilibus se exercere, bonum sui exemplum in omnibus exhibendo.

14 Quintum est, doctrinam Christianam, uel aliquam eius partem pueros, & alios rudiores homines publice, uel priuatim, & prout occasio se obtulerit, & in domino commodius uisum fuerit, & iuxta personarum proportionem docere.

15 Sextum est, postquam in probationibus bonæ ædificationis specimen præbuerint, ulterius ad prædicandum, uel confessiones audiendas, uel in utroque se exercendum pro tempore, & loco, &

omnium diſpoſitione progredi.

16 Antequam ingrediantur in ſecundum annum probationis, quæ fit in Domibus, uel Collegijs, per ſex menſes omnes uacare huiuſmodi ſex experimentis debent, & totidem alios diuerſis alijs probationibus impendent. Poterunt tamen illa ſex experimenta fieri uel in totũ, uel ex parte toto probationis tempore, ut aliquando hæc, aliquando illa præcedant; & à Scholaſticis quidem uel ſtudiorum tempore, uel poſt ſtudia abſoluta, habita perſonarum, locorum, & temporum ratione; prout in Domino conuenire uidebitur. Illud tamen omnino obſeruabitur; ut antequam Profeſſi futuri profeſſionem, & Coadiutores formati tria uota ſua publica, licet non ſolemnia, emittant, duo anni experimentorum, & probationum expleantur: & in Scholaſticis, ſtudijs abſolutis, præter tempus quo probantur, ut Scholaſtici approbati cenſeantur, tertius alius annus, antequam ad profeſſionem, uel in Coadiutores formatos admittantur, in uarijs probationibus, & ſpeciatim in dictis, (ſi prius illis perfuncti non ſunt, immo quamuis perfuncti fuerint) in nonnullis earum, ad maiorem Dei gloriam, exigetur.

17 Quandiu huiuſmodi experimenta, & probationes fiunt, nullus dicat ex Societate ſe eſſe; ſed potius qui examinatus fuerit ad Profeſſionem, ex parte ipſius Societatis (quamuis ex parte ſua cum indifferentia ad omnes gradus ſit ingreſſus) cum loquendi occaſio ſe obtulerit, dicere debet ſe in ex-

perimentis

perimentis versari; atque optare se admitti in Societatem, quocunque in gradu ipsa Societas ad gloriam Dei eo vti volet. Si vt Coadiutor examinatus fuerit, dicet se in probationibus adhuc esse, atque optare in gradum Coadiutorum recipi. Simili modo de Scholasticis, & de alijs qui vt indifferentes examinati sunt intelligatur: vt quisque iuxta sui examinis rationem respondeat.

18 Circa huiusmodi experimenta diligenter, quod sequitur, est obseruandum; scilicet, vt, vbi aliquis in primo experimento, nempe exercitiorum spiritualium versabitur, is qui illum exercet, ad Superiorem referat, quid de eodem sentiat ad finem Societati præfixum.

19 Cum in secundo, seruiendi in Hospitalibus, afferat qui probatur, Gubernatoris testimonium, vel Præfecti eorum, qui inseruiunt Hospitali, de boni nominis odore, quem in eo reliquerit.

20 Cum in tertio, peregrinationis, ab vltimo loco, ad quem peruenit, vel non procul ab eo, testimonium ab aliquibus, vel vno certe fide digno secum ferat, quód suam deuotionem sequutus, sine vlla cuiusquam querela eo peruenit.

21 Cum in quarto, exercendi se in officijs domesticis humilitatis, pro testimonio erit data omnibus, qui Domi sunt, ædificatio.

22 Vbi vero in quinto, de doctrina Christiana, & sexto, de prædicatione, & confessionibus audiendis, vel de vtroque munere obeundo versabitur; eius testimonium erit (si quidem Domi nostræ ha-

bitauerit) à Domesticis accipiendum; & ex ædificatione, quam populus, vbi Domus est, acceperit. Si prædicare, & confessiones audire acciderit alijs in locis extra huiusmodi populum, ac Domum; testimonium afferre debet ab huiusmodi locis, vbi diutius uersatus fuerit, vel à personis publicis (præcipuam habendo rationem Prælatorum Ordinariorum) quæ fidem planè faciant, quod cum doctrina sana, ac bonæ vitæ exemplo, sine cuiusquam offensione, verbum diuinum seminauit, & officio Confessarij functus est.

13 Præter hæc testimonia, poterit Societas, quando id expedire videretur, curare, vt aliunde certior fiat; vt ipsa sibi magis ad Dei & Domini Nostri gloriam satisfaciat.

14 Si huiusmodi testimonia in prædictis experimentis non afferrētur, diligenter causa inquirenda erit, curandumque, vt rei totius veritas intelligatur: quo melius omnia, quæ conueniunt, prouideri possint; ut melius bonitati diuinæ, ipsius gratia aspirante, inseruiatur.

15 Præterea postquam domi fuerit, egredi eam sine facultate non debet: & si laicus fuerit; confiteatur oportet, & sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ sumat octauo quoque die; nisi Confessario aliquod esse impedimentum ad communionem videretur. Si Sacerdos est, confitebitur vt minimum octauo quoque die, & crebrius Missæ sacrificium offeret; simul Ordinationes, vel Constitutiones alias Domus (vt in eius Regulis edoctus

erit

erit) obseruabit. Omnes, qui domi sunt, in addiscenda doctrina Christiana se exercebunt, & etiam in prædicatione illi, quibus Superior Domus id faciendum iudicabit; inter quos nullus erit eorum, qui in Coadiutores temporales admissi sint.

26 Sui victus, potus, vestitus, & lecti rationem, si Societatem sequi velit, sibi persuadeat fore vt pauperibus accommodatam, quodque quæ vilissima erunt ex ijs, quæ domi sunt, ei tribuentur, propter ipsius maiorem abnegationem, & spiritualem profectum; & vt ad quandam æqualitatem & veluti mensuram ab omnibus perueniatur. Cum enim qui primi in Societatem conuenerunt, per huiusmodi indigentiam, ac penuriam maiorem rerum corpori necessariarum probati fuerint; qui post eos accedent, curare debent, vt quoad poterunt, eo pertingant, quo illi peruenerunt; uel ulterius etiam in Domino progrediantur.

27 Ad hæc, præter reliquas peregrinationes, & probationes sic declaratas, antequam Professi suam Professionem, & Coadiutores sua uota emittant, & (si Superiori videbitur) Scholastici, antequam approbati censeantur, & Vota sua, ac promissionem superius dictam faciant, per triduum suis constitutis temporibus, uestigia sequendo primorum, de quibus mentionem fecimus, ostiatim pro Christi Domini Nostri amore mendicare debent, ut cōtra quàm est communis hominum sensus, ad diuinum obsequium & laudem magis se possint submittere, magisque in spiritu proficere, ad gloriam

diuinæ maiestatis: ut etiam magis sint dispositi ad id ipsum faciendum: quando illis iniunctum fuerit, uel conueniens, aut necessarium erit dum per uarias mundi partes, iuxta quod eis præscriptum, uel constitutum per Summum Christi Vicarium, uel eius loco per Superiorem Societatis fuerit, discurrent: quandoquidem exigit nostræ professionis ratio, ut parati, & in procinctu simus ad ea omnia, quæ quouis tempore in Domino nobis iniuncta fuerint, nec petendo, nec expectando premium ullum in præsenti hac, & labili uita, sed eam, quæ undecunque æterna est, ex summa Dei misericordia semper sperando.

28 Et ad particularia quędam descendendo, in probationibus humilitatis, & abnegationis sui, & in exercendis officijs abiectis, & humilibus (cuiusmodi sunt, in culina seruire, domum euerrere, & reliqua omnia seruitia obire) promptius ea suscipi cōuenit, à quibus sensus magis abhorrebit: si quidem iniunctum fuerit, vt in eis se exerceant.

29 Cum aliquis ad ministeria culinæ obeunda ingredietur, vel ad eum iuuandum, qui Coquus est, eidem obedire cum magna humilitate, in rebus omnibus ad ipsius officium pertinentibus, debet. si enim ei integram Obedientiam non præstet, nec vlli ex Superioribus, vt videtur, præstaret; quandoquidē vera Obedientia non considerat personam, cui fiat, sed propter quem fiat: & si propter solum Creatorem & Dominum Nostrum fiat, eidem omnium Domino obeditur. Vnde nulla ratione consideran-

derandũ est, an sit Coquus, vel Superior Domus: an hic, vel ille, sit, qui iubet; quandoquidem nec illis, nec propter illos (sane intelligẽdo) vlla Obediẽtia præstatur, sed soli Deo, & propter solum Deũ Creatorem ac Dominum Nostrum.

30 Ideo melius est, vt Coquus non roget sibi inseruientem, vt hoc, aut illud faciat, sed cum modestia iubeat vel dicat; hoc fac, vel illud. Si enim rogat, potius vt homo hominem alloqui videbitur: & Coquum laicum rogare Sacerdotem, vt ollas abstergat, vel res huiusmodi faciat, nec decens, nec iustum videretur: sed si iubeat, vel dicat, fac hoc, vel illud, significabit magis quod vt Christus homini loquitur, quandoquidem ipsius loco iubet: atque ita qui obedit, considerare ac perpendere vocem à Coquo, vel alio, qui sit ei Superior, egressam debet, vt si à Christo Domino Nostro egrederetur, vt omnino placere diuinæ Maiestati possit.

31 Hoc ipsũ in alijs humilibus officijs intelligatur, quãdo aliquis in eis ministerium suum impendit; atque eodem modo accipiatur in officialibus subordinatis, qui accepta à Superiore auctoritate Domum gubernant.

32 Ægritudinis tempore non solũ obseruare vnusquisque Obedientiam magna cum puritate debet erga Superiores spirituales, vt ipsius animam regant; sed cum eadem humilitate erga Medicos corporales, & infirmarios, vt corpus eius regant; quãdoquidem illi plenam ipsius sanitatem spirituale͂, hi vero corporalem omnino curant. præterea qui

ægrotat,

ægrotat, humilitatem & patientiam suam præfeferendo non minorem ædificationem, dum morbo laborat, ijs, qui ipsum inuisent, & cum eo versabūtur & agent, quam dum valebat corpore, ad maiorem Dei gloriam, præstare curet.

33 Ad maiorem firmitatem omnium, quæ sic narrata sunt, & ad maiorem spiritualem profectum eius, qui examinatur; interrogetur, an omnino obedientem se exhibere in omnibus, quæ hic dicta & declarata sunt, velit, subeundo & adimplēdo quaslibet pænitentias, quæ propter defectus, & negligentiam suam, vel quiduis aliud fuerint iniunctæ.

34 Re in Domino considerata, visum nobis est in diuinæ Maiestatis conspectu mirum in modum conferre, vt Superioribus subditi omnino perspecti sint: quo melius regi & gubernari, & per eos in viam Domini dirigi possint.

35 Præterea quanto exactius Superiores res omnes internas, & externas suorum nouerint, tanto maiori cum diligentia, amore, & solicitudine iuuare eos, ipsorumq; animas à varijs malis, & periculis, quæ in progressu possent accidere, conseruare poterunt. Cum etiam semper parati esse, iuxta nostræ professionis rationem, & procedendi modum, ad discurrendum per has & illas mundi partes debeamus; quandocunque per Summum Pontificem, vel Superiorem nostrum immediatum fuerit nobis iniunctum; Vt melius secundum Dei voluntatem huiusmodi missiones fiant, his, & non illis mittendis; vel his ad hoc munus, illis vero ad alia; non solum

lium refert valde, sed summopere, vt Superior plenam habeat notitiam propensionũ, ac motionum animi, & ad quos defectus, vel peccata fuerint, vel sint magis propensi, & incitati, qui sub eius cura sunt: ut eius rei habita ratione, melius ipsos dirigere possit; nec supra mensuram virium suarum in periculis, vel laboribus grauioribus, quam in Domino ferre suauiter possint, constituat: & etiam vt (quæ audit sub secreti sigillo custodiendo) melius Superior possit ordinare ac prouidere, quæ corpori vniuerso Societatis conueniunt.

36 Ideo quicunque hanc Societatem in Domino sequi volet, & in eadem ad maiorem Dei gloriam manere, priusquam ad primam probationem accedat, vel postquam ingressus fuerit, antequam generaliter examinetur, vel post examẽ, intra aliquot menses (si Superiori differendum videretur) sub sigillo confessionis, vel secreti, vel quacunque ratione ei placuerit, & ad maiorem ipsius consolationẽ fuerit, debeat conscientiam suam magna cum humilitate, puritate, & charitate manifestare, re nulla qua Dominum vniuersorum offenderit, celata: & totius anteactæ vitæ rationem integram, vel certe rerum maioris momenti Superiori, qui tum fuerit Societatis, vel cui ex Præpositis, vel alijs ex inferioribus ille iniungeret, prout magis conuenire videretur, reddat; vt melius omnibus in Domino prospiciatur, ipseque magis in spiritu cum gratia vberiori ad maiorẽ diuinæ bonitatis gloriã proficiat.

37 Sic igitur progredientes in gratiæ atque spiritus incre-

incremento, plenoque cum deſiderio ingrediendi, & perſeuerandi, quadiu vixerint, in hac Societate; tantundem facient aliquoties antequam ad profeſſionem qui Profeſſi, & ad ſua Vota qui Coadiutores formati ſunt futuri, admittantur; & id, quo ſequitur modo.

38 Poſtquam primo aliquis eorum integram vitæ rationem Superiori Domus reddidit, ab eodem die inchoando, prioribus, quæ eidem dixit, non repetitis, iterum poſt ſemeſtre proximum plus minus ei, vel cui à Superiore fuerit conſtitutum, vitæ rationem reddet. Deinde à ſecunda hac ratione incipiendo, eodem ordine procedetur; & ſexto quoque menſe rationem hanc ſui quiſque reddet. Vltima vero circiter triginta dies antequam Profeſſi futuri ſuam profeſsionem, & Coadiutores ſua vota emittant, reddetur.

39 Scholaſtici eodem modo procedent, præterquã quod abſolutis ſuis ſtudijs cum primum rationem vitæ ſuæ reddent, ab vltima quam reddiderunt in Domo vnde ad ſtudia miſsi ſunt, vel ab initio vitę, ſi aliqua de cauſa numquam reddiderũt, incipient.

40 Sic etiam videtur quod Coadiutores formati, & Profeſsi, ſi alicubi agent vbi Præpoſiti alicuius Societatis Obedientiæ ſubiaceant, ſingulis annis, vel crebrius, ſi Præpoſito videbitur, ſuæ conſcientiæ rationem dicto modo ab vltima quam reddiderũt incipiendo, ei reddant.

41 Qui ſenſerit ad omnia quæ dicta ſunt, animum ac vires ſibi à Domino dari, ac ad maiorem Dei glo-

gloriam fore, suæque animæ magis salutiferum iudicat in corpus huius Societatis admitti, præter litterarum Apostolicarum, & Constitutionum, & reliquorum, quæ ad eius Institutum pertinent, ipso initio; ac postea sexto quoq; mense, vt dictum est, considerationem; debet generalem vitæ totius confessionem apud aliquem Sacerdotem à Superiore assignatum propter multiplicē spiritus vtilitatem quæ ea in re deprehenditur, facere. Quod si aliquando generaliter confessus fuerit alicui de Societate, vel in exercitijs spiritualibus, vel extra illa; satis erit generalem confessionem ab alia etiam generali ad id vsque tempus inchoare, & post eam Sacratissimum Christi Domini Nostri Corpus sumere; & sic sexto quoque mense eodem modo generaliter, ab vltima inchoando, confitebitur. Deinum continuum puritatis ac virtutum augmentum, & inflammata in Domino desideria multum in hac Societate diuinæ maiestati seruiendi procurando, exactis duobus annis probationis, & se perpetuo obedientem exhibendo, & in sua conuersatione, & uarijs experimentis ædificationem præbendo, ac pænitentias pro erratis, & negligentijs, & defectibus iniunctas magna cū humilitate subeundo, si & ipse, & Societas, uel Superior Domus contenti fuerint, in Societatis corpus admitti poterit. consideratis prius litteris Apostolicis, & Constitutionibus, & confessione generali peracta, ut superius est dictum; quam ut melius instituat, seseq; in sua prima deliberatione confirmet, per unius

hebdomadæ spatium se colligendo) & aliqua spiritualia exercitia ex iam factis, vel alijs, faciendo, postremo suam oblationem, ac Vota siue solemnia sint in Professis, siue simplicia in Coadiutoribus, & Scholasticis; quemadmodum in Constitutionibus declarabitur, ad maiorem Dei gloriam, uberioremque fructum animæ suæ, emittat.

42 Admoneantur quod Votis huiusmodi emissis, iuxta tenorem literarum Apostolicarum, non possint ipsi ad alias Religiones sine facultate à Superiore Societatis concessa transire.

43 Quod si exacto probationis tempore, contentus quidem ipse est, & exoptat sic ad Professionem, vel in Coadiutorem, vel in Scholasticum admitti; uerum dubitaret Societas de ipsius talento, vel moribus, securius erit in alium annũ, vel tempus, quod videbitur, id prorogari, donec vtrique parti plene in Domino sit satisfactum.

44 Præterea diligenter animaduertant oportet qui examinantur (magnificiendo, summique momenti id esse ducendo in conspectu Creatoris ac Domini Nostri) quantopere iuuet ac conferat ad vitæ spiritualis profectum, omnino, & non ex parte abhorrere ab omnibus, quæ mundus amat, & amplectitur; & admittere, & cõcupiscere totis viribus quidquid Christus Dominus Noster amauit, & amplexus est. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea, quæ mundi sunt, sequuntur, diligũt, & quærunt magna cum diligentia honores, famam, magni nominis existimationem in terra; sicut mundus

dus eos edocet: sic qui procedunt in spiritu, & serio Christum Dominum Nostrũ sequuntur, amãt & ardenter exoptãt quæ ijs omnino cõtraria sunt; indui nimirum eadem veste, ac insignibus Domini sui, pro ipsius amore ac reuerentia; adeo vt si sine offensione vlla diuinæ maiestatis, & absq; proximi peccato foret, vellent contumelias, falsa testimonia, & iniurias pati, ac stulti haberi & existimari (nulla tamen ad id per eos data occasione) eo quod exoptant assimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem ac Dominum Nostrum IESVM Christum, eiusque vestibus & insignibus indui; quandoquidem illa ipse propter maiorem profectum nostrum spiritualem induit, nobisque exemplum dedit, vt in omnibus, quoad eius fieri poterit, diuina gratia aspirante, eum imitari, & sequi, cũ vera sit via, quæ ducit homines ad vitam, uelimus. Igitur interrogentur, an huiusmodi desideria tam salutaria, & ad perfectionem animarum suarum tam fructuosa in se sentiant.

45 Quod si quis propter humanam nostram debilitatem ac miseriam, in se huiusmodi tam inflammata in Domino desideria non sentiret; interrogetur an certe desideriũ in se sentiat, huiusmodi desideria sentiendi. Si affirmando responderit, optare se nimirum huiusmodi tam sancta desideria animo concipere, quo melius ad eorum effectum perueniatur; interrogetur, an decreuerit, paratusq; sit huiusmodi iniurias, illusiones, & opprobria in Christi insignibus inclusa, & alia quæuis, quæ ei infer-

inferrentur siue per quemuis ex Domo, vel Societate (in qua obedire, & humiliari, ac æternam beatitudinem consequi exoptat) siue extra eam per quemuis viuentium; nulli malum pro malo, sed bonum pro malo reddendo, admittere; & patienter cum Dei gratia ferre.

46 Vt melius ad hunc perfectionis gradum in spirituali vita tam precioſum perueniatur, eius maius ac impenſius ſtudium ſit, quærere in Domino maiorem ſui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem: Noſtrum autem erit in eiſdem iuxta gratiam, quam Dominus nobis conferre ad ſuam maiorem laudem ac gloriam dignabitur, eum iuuare.

DE ALIO EXAMINE AD PARticularia aliquanto magis deſcendente, quod eruditis, & Coadiutoribus ſpiritualibus, & Scholaſticis conuenit. Cap. V.

1 QVO melius intelligi, atque cognoſci queāt quæ ad huiuſmodi homines ſpectant; vnuſquiſque eorum interrogetur: Vbi ſtuduerit; Qua in facultate; Quibus auctoribus ac doctrinæ dedi tus; Quantumq; temporis ſtudijs impenderit; Quantumq; ſuo iudicio profecerit, ac nominatim; Quā ſit ei familiaris Latina lingua.

2 An ad gradus Artium liberalium, vel Theologiæ, uel Iuris Canonici, uel alterius cuiuſuis facultatis ſit promotus.

An exi-

3 An existimet se memoria ad bene capiendum, & retinendum quod didicerit, esse præditum.

An sibi videatur pollere intellectu, qui cito, ac bene penetret ea, quibus studuerit.

An in se propensionem naturalem, aut voluntariam ad studia sentiat.

4 An existimet studia sanitati sui corporis aliquid detrimenti attulisse.

An vires sibi corporales, & spirituales suppetere sentiat ad labores qui in Societate requiruntur ferendos, siue in studijs, quandiu illis vacat, siue in vinea Domini, cum in ea laborandum est.

5 Si Sacerdos fuerit, An se in audiendis confessionibus, vel in prædicatione, vel alijs ministerijs ad proximum iuuandum exercuerit.

6 Cum ad huiusmodi officium ac ministerium diuini verbi seminandi, & spirituali proximorum auxilio attendendi, litterarum bonarum sufficiẽs eruditio requiratur, & Scholasticos etiam aliquod sui profectus in litteris quibus studuerunt specimen præbere oporteat, omnes examinentur. quod fiet, si quisque lectionem vnam in quauis facultate cui operá dederit, prælegat; & postea exhortationem vnam quisque (idque ante egressum à prima probatione) faciat: & postea in secundam ingrediendo, si ei fuerit iniunctum, vt inferius dicetur, hoc ipsum faciet.

7 Præterea intelligat (si Sacerdos est, vel quandocunque promotus ad Sacerdotium fuerit) quod cõfessiones nec Domi, nec foris audire, nec vlla Sa-

craméta ministrare sine peculiari probatione, ædificatione,& facultate sui Superioris per totũ probationis tempus debet: sed nec publice Missam dicere debet, donec coram aliquo, vel pluribus domesticis priuatim eam dicat, & admoneatur, vt in modo dicẽdi conueniat cum alijs de Societate inter quos agit,& se ad ædificationem eorum qui illã sunt audituri, componat.

8 Ad maiorem humilitatẽ & perfectionẽ eruditorum Coadiutorũ spiritualium,& Scholasticorum, si de eo qui in Societatẽ est ingressurus dubitatur an idoneus sit futurus, vt ad Profeſsionem, vel in Coadiutorem spiritualem, vel Scholasticũ eius admittatur; cum id tanquam certiſsimum statuatur, quod multo melius & perfectius sit, vt ipse iudicari,& regi se à Societate sinat; quandoquidẽ non minus, quã ipse, quod exigitur, vt in ea maneat, Societas intelliget, ipsi vero maiori humilitati, & perfectioni tribuetur, maioremq; dilectionẽ, ac fiduciã in his, à quibus est gubernãdus, ostendet; interrogetur, an velit proprium sensũ, ac iudicium Societati submittere, vel eius Superiori; ita vt acquiescat eius sententiæ; siue inter eos illum constituat, qui in Societate professionem emittunt,& Christi Domini Nostri Vicario obligantur, siue inter Coadiutores, siue inter Scholasticos Societatis, in studijs vlterius progrediendo. Interrogetur vlterius, si Superior vellet semper eundem solum vt Coadiutorem in rebus exterioribus Societatis curandis occupari, ac sic in suæ animæ salutem incumbere; an

para-

paratus sit in humilibus, & infimis officijs se exercere, vitamque omnem in vtilitatem, & auxilium eius exigere; sibi persuadendo, quod dum ei inseruit, Creatori ac Domino suo (pro cuius amore, & debita reuerentia omnia facit) inseruit.

DE ALIO EXAMINE AD SOLOS Coadiutores accommodato. Cap. VI.

1 AD maiorem rei notitiã declaretur vnicuiq; ex huiusmodi Coadiutoribus latius, quod in initio attingebatur; Quod scilicet in hanc Societatem Coadiutores spirituales, & temporales admittuntur; Spirituales quidẽ, qui Sacerdotes sunt, & litteris sufficienter ornati, vt in rebus spiritualibus Societatem iuuent: Tẽporales vero ad sacros Ordines non promoti, cum litteris, vel sine illis, in rebus externis quę neccessarię sunt, posũt iuuare.

2 Priorum magis proprium est, Societatem in audiendis confessionibus, in exhortationibus, in Doctrina Christiana, & alijs litteris edocendis iuuare: His Vero eædem gratiæ ad animarum auxilium communicari possunt, quæ Professis ipsis solent.

3 Posteriorum magis est proprium (licet posint in rebus maioribus pro talenti eis à Domino concessi ratione occupari) vt in ministerijs omnibus inferioribus, & humilioribus, quæ ipsis iniungentur, se exerceant; persuasi quod Societatem iuuando, quo melius illa saluti animarum uacare posit,

eidem omnium Domino seruient: quandoquidem propter diuinum ipsius amorem ac reuerentiam id faciunt. Ideo prompti esse cum omni humilitate, & charitate, quoad fieri poterit, debent ad officia, quæ eis credita fuerint, exacte obeunda. Quo fiet, vt non solum mercedem suam integram habeant, sed participes sint omnium bonorum operum, quæ Deus per vniuersam Societatem ad obsequium & laudem suam operari dignabitur, & omnium indulgentiarum, & gratiarum, quæ Professis ad suarum animarum bonum à sede Apostolica concessæ fuerint.

4 Et nihilominus eniti debent in colloquijs spiritualibus, ad maiorem vtilitatem spiritualem proximorum aliquid conferre, & quod nouerint, docere, & ad bene agendum, quoscunq; poterunt (quandoquidem vnicuique Deus proximi sui curam dedit) excitare.

5 Siquis instructus & examinatus fuerit, vt sit futurus spiritualis Coadiutor, sic vacare debet rebus spiritualibus, quæ cum sua prima vocatione proprie sunt coniunctæ, vt in posterum directe, uel indirecte per se, uel alium innouare, aut mutationem aliquam à sua vocatione in aliam, scilicet à gradu Coadiutoris spiritualis ad Professi, vel Scholastici, vel Coadiutoris temporalis gradum, tentare non debeat: sed cum omni humilitate, atque Obedientia incedere ac progredi eadem via, quæ ipsi ab eo qui nescit mutationem, & in quem illa non cadit, ostensa est.

6 Eadem

6 Eadem ratione si quis examinatus, & instructus fuerit, vt sit futurus Coadiutor temporalis, sic se totum rebus, quæ cum sua prima vocatione proprie sunt coniunctæ, addicat, vt non curet vlla ratione à statu Coadiutoris temporalis, in statũ spiritualis, vel Scholastici, aut Professi progredi; nec etiam (si in suo eodem maneat) plus litterarum addiscere quam sciebat cum est ingressus, curet: sed perseuerare magna cum humilitate debet, in omnibus Creatori ac Domino suo iuxta primam suã vocationem inseruiendo, ac solicite in abnegationis suiipsius profectum, & verarum virtutum studium incumbendo.

7 Interrogentur huiusmodi, vt de re propria suæ vocationis, an contenti, & quieti sint futuri in obsequio Creatoris & Domini sui in officijs, ac ministerijs abiectis, & humilibus ad auxilium Domus, & Societatis pertinentibus, cuiuscunque rationis illa sint, parati ad vitam omnem in eis exigendam, sibi persuadendo quod ea in re obsequium, & laudem præstant suo Creatori & Domino, dum omnia propter diuinum ipsius amorem, & reuerentiam agunt.

8 Omnes Coadiutores tam spirituales, quam temporales exacto biennio, quod experimentis & probationibus datur, & vno adhuc anno, si Scholastici fuerint (vt prius est declaratum) si velint in Societate manere, & ipsa, vel Superior eius contentus fuerit, oblationem suam trium Votorum facient (quæ publica, licet non solemnia sint iuxta lit

teras Apostolicas Iulij III.) Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis, vt initio diximus; & exinde Coadiutores formati vel spirituales, vel tẽporales, censendi sunt; ita, vt ex parte ipsorum ligati ad semper viuendũ, & moriendum in Domino in hac Societate, ad diuinæ Maiestatis gloriam, maiusq; meritum & stabilitatem propriam maneant. nihilominus Societas, vel eius Superior, qui commune bonum debet intueri, cum eorum opera ad maius Dei obsequium se non iuuari, sed contra potius accidere cerneret, eos dimittere, & à sua congregatione separare potest: & tunc illi omnino liberi, nulloque Voto obstricti remanent.

DE ALIO EXAMINE SCHOLAsticis accommodo, ac in primis antequam in Scholasticos admittantur.
Cap. VII.

1 EXperimentis & probationibus prædictis absolutis, si Scholastici voluerint studere in Collegijs, vel Domibus Societatis, vt in eis in Domino substententur, si Societas, vel eius Superior contentus etiam fuerit, antequam ad studia se conferant, vel dum in eisdem manebunt, ob suum maius meritum, ac stabilitatem Vota simplicia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, ac promissionem, quod studijs absolutis in Societatem ingredientur, Deo ac Domino Nostro facient. Sic autem intelligendus est huiusmodi ingressus, ut professionem

fessionem uel Vota Coadiutorum formatorum (si Societas eos admittere uolet) emittant; & exinde Scholastici approbati Societatis censeantur. libera tamen manebit Societas, nec tenebitur ad eos admittendos ad professionem, nec in Coadiutores formatos, si studiorum tempore male se gererent, adeo ut Superior Societatis existimaret Deo gratum non fore, si in eam admitterentur; & tunc ipsi etiam suis Votis soluti erunt.

2 Si quando studiorum tempore, qui maiorem ad ea propensionem animi præ se tulerunt, quam ad aliud in Societate ministerium, ostenderent ac certum indicium præberent, unde Societas, uel eius Superior in Domino sentiat eos idoneos non esse, ut in litteris proficiant, eo quod ingenio, uel sanitate corporis destituantur, uel alijs defectibus laborent, interrogentur an patienter se dimitti à Societate, dum ab omni Voto ac promissione liberi maneant, sint laturi.

3 Qui ad studia litterarum idoneus inuenietur, interrogetur an uelit se duci sinere circa ea, quibus studere debeat, ac studiorum modum, & tempus, iuxta quod Societati, uel eius Præposito, aut Collegij, ubi daturus est litteris operam, Superiori uidebitur.

4 An contentus futurus sit eodem atque alij modo ibi agere, nullisque priuilegijs aut prærogatiuis minimũ omnium, qui in Collegio fuerit, anteire, omnem sui curam Superiori Collegij relinquẽdo.

5 An statuerit omnino apud se, studijs absolutis,

ac probationibus peractis, Societatem ad viuendũ in ea, & moriendũ, ingredi, ad maiorẽ Dei gloriã.

6 Sic examinatus, & instructus se accingere incipiet, vt ad studia se conferat, vel ea prosequatur; paratus interim in eisdem studijs, alijs experimẽtis, & probationibus varijs exerceri; quibus si non fuerit propter causas aliquas legitimas, ac fine aliquo bono præ oculis habito, antequam ad studia mittatur, perfunctus, eis confectis, omnia experimenta, & probationes superius declaratas subibit.

PRO SCHOLASTICIS *qui studia iam absoluerunt.*

7 SCholastici studijs iam confectis, antequam in Societatem, vel eius Domos ingrediantur, vt in eadem ad omnimodam Obedientiam, ac communem viuendi in Domino modum admittantur, generatim interrogandi sunt, an firmi in sua deliberatione, & Votis ac promissione Deo oblatis antequam ad studia se cõferrent, vel in eisdem, si quidẽ admissi primo fuerint in Collegijs, permaneant.

8 Interrogentur etiam, & examinentur particulatim eisdem interrogationibus, & examine, quo priusquam ad studia mitterentur, interrogati fuerunt; vt Superioribus memoria ac notitia eorum renouetur, ac melius pleniusque stabilitas, & constantia, vel etiam mutatio, si aliqua accidisset in rebus primo interrogatis & affirmatis, cognoscatur.

DE ALIO EXAMINE *indifferentibus accommodo,* Cap. VIII.

1 AD maiorem illius notitiam, qui vt indifferens examinandus est, ut omni ex parte cum maiori cognitione & luce in Domino procedatur, instruendus idem erit, & admonendus quod nullo tempore, nec ratione potest, nec debet prætendere, nec tentare directe, nec indirecte potius hunc, quam illum gradum in Societate; nimirum non potius Professi, vel Coadiutoris spiritualis, quàm Coadiutoris temporalis, vel Scholastici: quin potius perfectæ humilitati, ac Obedientiæ locum dando, omnem suiipsius curam, & ad quod officiũ, vel gradũ sit eligendus, suo Creatori & domino, ac eius nomine, & pro ipsius amore ac reuerentia ipsimet Societati, vel eius Superiori debet relinquere.

2 Postquam sic fuerit admonitus, interrogetur an se omnino sentiat indifferentem, quietum, & paratum ad inseruiendum Creatori ac Domino suo in quouis officio, vel ministerio, quod ei Societas, vel eius Superior commiserit. Interrogetur etiam, si Societas, vel eius Superior illum vellet vacantem quidem animæ suæ saluti ad officia tantum inferiora & humilia semper applicare, an se paratum sentiat ad vitam omnem in huiusmodi officijs inferioribus, & humilioribus in auxilium, ac ministerium Societatis exigendam; existimando, quod

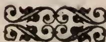
ea in

ea in re obſequium, & laudem prǽſtat Creatori ſuo ac Domino, dum omnia ob ipſius amorem & reuerentiam agit.

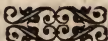
3 Cum omnino ei placuerint omnia in Domino, quæ dicta ſunt; inſtrui poterit, & examinari de reliquis, iuxta aliquod Examen ex prædictis, vel omnia illa, prout magis conuenire videbitur; vt vtrique parti in omnibus ſatisfiat, ac maiori cum claritate procedatur: quandoquidem omnia inſtituta, & ordinata ſunt ad maius obſequiũ, & laudem Dei & Domini Noſtri.

FINIS.

LAVS DEO.

CONSTITV-
TIONES.

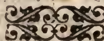

PROOEMIVM

1 QVAMVIS ſumma Sapientia, & Bonitas Dei Creatoris Noſtri ac Domini ſit, quæ conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in in ſuo ſanĉto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam Sanĉtus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potius quam vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit; quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationem exigit, & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit, & Sanĉtorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino, neceſſarium eſſe arbitramur Conſtitutiones conſcribi, quæ iuuent ad melius in via incepta diuini obſequij procedendum, iuxta Inſtituti noſtri rationem.

2 Quamuis primum illud ſit, & maximi momenti in

ti in nostra intentione, quod ad corpus vniuersæ Societatis spectat, cuius vnio, & bonum regimen, & conseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur; quia tamen corpus hoc ex suis membris constat, & in ipsa executione primo loco occurrit, quod ad singulos spectat, tam in ipsis admittendis, quam in promouendis, ac deinde per uineam Christi Domini Nostri diuidendis; hinc exordium sumetur eo fauore quem lux æterna nobis ad honorem & laudem suam conferre dignabitur.

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM.

De Admissione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS admittēdi ad Probationem, quorum, & quanta sit, iudicio Præpositi Generalis relinquatur, qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitiū Dei ac Dñi Nostri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrū Institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet, mittere eum poterit ad illum, penes quem ea sit, vel scribere ei, significando qualis ille sit, & quibus præditus Dei donis qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præscriptum fuerit: si quidem ille in absentia id præscribendi facultatem habebit,

3 Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorum qui admittuntur, & diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum sint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, si per seipsum id ipse non præstet, habeat in ijs qui assidue apud se agunt, aliquem, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eosq; examinan-

minan-

minandum; qui quidem prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & conditionibus personarum est tenendus: ut maiori cum intelligentia, & vtriusque partis satisfactione negotiũ ad Dei gloriã transigatur.

4 Tam ille, penes quem est facultas admittendi, quam is cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progressus ipsius; vt nulla ratione dimoueri ab eo possit, quod in Domino conuenientius ad diuinum seruitium in hac Societate iudicauerit: quod vt cõsequatur, moderatus admodum sit oportet in admittendi desiderio. & vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu, vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (ut cum consanguineis, & amicis) ille in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

5 Quicunque autem eo fungetur, in scriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quo melius & certius id posit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium quæritur.

DE ADMITTENDIS IN Societatem, Cap. II.

1 IN vniuersum loquendo de ijs qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus, & infusis, præditi ad promouendum iuxta Societatis Institutum, diuinum seruitium, & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei

idonei erunt, ut in eam admittantur.

2 Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittũtur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures esse nõ debent, quàm qui necessarij sint ad subleuandum Societatem in ijs rebus, in quibus occupari alij non possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ conscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propensos ad deuotionem, qui domesticis & externis ædificationi sint, qui sorte Marthæ in Societate contenti, & ad eius Institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet, honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, sufferendos prædití esse deberent; & qui habere, vel certe habituri esse aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderẽtur.

4 Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non inutile foret admitti; considerantes tamen Instituti nostri finem, ac procedendi modum, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium & laudem non expedire.

5 Qui ad hoc admitterentur, ut in rebus spiritualibus Societatem iuuarent, considerando quid huiusmodi ministerium requirat, ut animæ proximorũ iuuentur, sequẽtibus donis Dei ornari deberẽt.

6 Quod ad intellectum attinet, doctrina sana, uel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agendis

dis discretione, vel certe indole boni iudicij ad eã acquirendam.

7 Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum.

8 Quod ad voluntatem, ut uniuersæ uirtutis & perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, constãtes, strenui in ijs, quæ ad diuinum seruitium aggrediuntur; quique zelum habeant salutis animarum, & ea de causa ad nostrum Institutum (quod ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui finis de manu Dei Creatoris Nostri ac Domini consecutionem, recta tendit) sint affecti.

9 In exterioribus exoptanda est sermonis gratia, ad agendum cum proximis pernecessaria.

10 Species honesta, quæ ædificationi esse solet ijs, quibus cum agitur.

11 Bona ualetudo, ac uires, quibus ferre possint Instituti nostri labores.

12 Ætas, quæ ad ea quæ dicta sunt, conueniat, quæ quidem, ut admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; ut ad Professionem uero, uigesimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarũ, bonæ famæ, & similia, ut non satis sunt, si desint alia, ita cum alia suppetent, hæc non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos ut admittãtur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prędictas, in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Domini Dei Nostri gloriam;

gloriam; quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus. Quę tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudẽ vberiorem susceperunt.

DE IIS, QVAE IMPEDIVNT *ne quis in Societatem admittatur.* Cap. III.

1 QVamuis Charitas & zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet, iuxta Instituti sui finem, omnia hominũ genera complectatur, vt eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendam in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, ut dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore.

2 Ex impedimentis ad admissionem, nonnulla eos qui vellent ingredi omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. ea vero huiusmodi sunt.

3 Aliquando à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, fidem abnegando inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus reprobatus fuerit per publicam sententiam; vel se more Schismaticorum ab ecclesiæ vnitate seiunxisse.

4 Perpetrasse homicidium, vel esse propter enormia peccata infamem.

5 Assumpsisse Religionis habitum, vel Eremi-

tam cum vestitu monachali fuisse.

6 Matrimonij vinculo, vel seruitutis legitimę ligatum esse.

7 Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obscurari, & parum sanum esse iudicium; vel si notabilem habeat ad illud dispositionem, vt in Examine fusius tractatur.

8 Cætera impedimenta quamuis singula à Societate non excludant, reddunt tamen minus idoneũ eum qui admitti exoptat; & posset tanti momenti esse defectus vt è seruitio Dei non esset futurum, cum eo quemquam admitti.

9 Impedimenta autem hæc secundaria, de quibus modo est sermo, huiusmodi sunt. Quod ad interiora attinet, passiones vel affectus, qui domari nõ posse videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non magna emendatio speretur.

10 Intentio minus recta, quàm par esset ad religionis ingressum; vt quæ cum humano aliquo fine sit admixta.

11 Inconstantia, vel remissio animi notabilis, ex qua qui de ingressu agit, parum vtilis futurus credatur ad Societatis munera obeunda.

12 Indiscretæ deuotiones, quæ in causa esse solent, vt aliquis in illusiones, & non exigui momenti errores incidat.

13 Litterarum ignorantia, vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiscendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis qui preseferunt intentionẽ, vel desiderium vlterius progrediendi, quam solent Coadiuto-

diutores temporales.

14 Iudicij defectus, vel notabilis in proprio sensu obduratio; quæ omnibus Congregationibus multum solet facessere negotij.

15 In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel notabilis deformitas.
Ætas valde tenera, vel plus satis prouecta.
AEs alienum, vel ciuiles obligationes.

16 Quo huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Dño Nostro in hac Societate ad animarum auxilium seruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali noceat, quæ vt magis ad gloriam & honorẽ Christi Domini Nostri facit, ita semper præferri debet.

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

1 QVia nobis in Domino valde persuademus, ad hoc vt diuina & summa maiestas ministerio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non solum diu probentur antequam in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti sint, antequã ad Probationem eam admittantur, quæ fit in communi conuictu cum domesticis, expedit habitationem aliquam nostræ communi coniunctam designari, vbi qui ad Probationem admittuntur, hospitum more duodecim dies, vel vsque ad viginti, &

amplius, prout Superiori videbitur, diuersentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinent ad Societatem, illi certiores reddantur, & Societas eosdem plenius in Domino Nostro cognoscat.

2 In hanc Domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clare ad Dei & Domini Nostri IESV Christi obsequium idonei in hac Societate esse viderentur: & contra, qui clare non esse tales cernerentur, consilio (& si quid aliud charitas suggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Domino Nostro seruire curent, statim dimitti poterunt.

3 Quod si res non esset Societati tam clara quàm oporteret, postquam qui admitti cupit, voluntatẽ suam proposuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & summam nostri Instituti, probationesq; ac difficultates, quæ in eo sunt, intellexerit, quamuis efficaciter desiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea viuat & moriatur (quod quidem si deesset, vt plurimum nemo ad primam probationem admitti deberet) responsum tamen, ac sententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius considerari, & Deo commendari possit, ac diligentia conueniens adhiberi, vt magis cognoscatur, & vt de eius constatia periculum fiat. Quantum autem differri oporteat, & quæ diligentia sit adhibenda, prudenti considerationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum est; qui semper maius Dei obsequium spectabit.

C

Post-

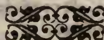
4 Postquã in Domino statuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti conueniat; solitis vestimẽtis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes constituetur; ac postridie, quo modo eo in loco se gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne verbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, uel domesticis agat, præterquam cum ijs, qui ad id designati à Superiore fuerint. Quod fit, ut liberius secum, & cum Deo perpendat vocationẽ suam, ac propositum diuinæ ac summæ Maiestati in hac Societate seruiendi.

5 Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; & relinquatur ei scriptum Examen, vt solus id maturius consideret; postea eidem ostendantur Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regulæ in Societate ac Domo, quam ingreditur, obseruandę; & qui litteris operam dederunt, de singulis facultatibus, in quibus versati sunt, singulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoscendum sunt constituti.

6 Eodem hoc tempore primæ Probationis conscientiam suam Superiori, uel ei quem ipse delegauerit, aperiet (nisi id negotij cum Superioris consensu in aliud tempus differretur (& generaliter cõ

fitebitur (si non id fecisset) & illi quidem Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. Et cũ in libro ad id designato scriptum fuerit, & manu eius subscriptum, quidquid domum tulit, & quod contentus sit obseruare omnia ei proposita, postremo post reconciliationem accepto Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, ingredietur in Domum cõmunis habitationis, vbi cum alijs versari, & in secunda probatione diutius exerceri solent Nouitij.

7 Quod dictum est de ijs, qui tunc primum ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obseruabitur; qui à studijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; qui quidem non ut Professi, uel Coadiutores formati in corpus Societatis admissi sunt; ut quo maiori cũ luce procedetur, eo quisque constantior in sua uocatione maneat; & ipsa etiam Societas melius discernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini Nostri illum apud se retinere.

SECVN-

SECVNDA PARS

QVAE AD EOS DIMITTENDOS pertinet, qui admissi parum apti in Probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, ET per quos. Cap. I.

1 T AVTEM ad propositũ huic Societati finem diuini obsequij, & auxilij animarum conuenit conseruari, & numero augeri operarios idoneos, ac vtiles ad hoc opus promouendum; ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint inuenti; & successu temporis deprehẽdatur, vel quod hæc non sit eorũ vocatio, vel quod ad commune bonum Societatis non conueniat, vt in ea maneant. Sed tamen vt non faciles esse ad admittendum, ita neque ad dimittendum, immo minus oportet: sed mature omnino, & considerate in Domino procedendum est. Et quamuis causas ad dimissionem dignas eo grauiores esse oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniũctus est; quantumlibet tamen quisque sit coniunctus, in quibusdam casibus separari ab ea posset, ac deberet: vt sequenti capite videbitur.

2 Dimittendi facultas in primis ad vniuersam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret. Eadem erit penes præpositũ

Generalem in omnibus, præterquam siquid ad ipsius personam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit: Præpositis tamen Prouincialibus amplam satis conferri expediet, ac debita proportione etiam Præpositus Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur esse conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore subordinatio sanctæ Obedientiæ seruetur, quo clarius intellige̅t inferiores se à suis immediate Superioribus pendere, & quod sibi conueniat plurimum, immo necesse sit in omnibus eis subesse propter Christum Dominum Nostrum.

DE CAVSIS, PROPTER QVAS dimitti aliquem conueniat.

Cap. II.

1 CAusas eas, quæ ad aliquem dimittendũ sufficiant, ponderare coram Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiusmodi facultatem habuerit: sed generatim loquendo, quatuor earum genera fore videntur.

2 Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorem & gloriam fore, quod is in hac Societate maneret, qui videatur in quibusdam prauis affectibus aut vitijs, quæ diuinam offendunt Maiestatem, corrigi non posse; quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora essent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quod manifesta

nifesta non essent) præberent.

3 Alterum est, si existimaretur in Domino, aliquē retinere, contra Societatis bonum fore, quod cum vniuersale sit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui syncere diuinum obsequium quærit. Tale quid esset, si in Probationum decursu aliqua impedimēta, vel insignes defectus, quos antea in Examine tacuisset, detegerentur; vel si experimento comperirietur, valde inutilem fore eum, & per quem præpedienda magis, quam adiuuanda esset Societas, propter eius insignē ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, si damnum allaturus vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipue si in quietum se ostenderet, & verbis aut actibus offendiculum alijs præberet. hoc enim tolerare, charitatis non esset, sed vitij contrarij in eo quidem, qui tenetur conseruare quietem, & bonū statum Societatis sibi cōmissę.

4 Tertium, si iudicaretur id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittēdæ personæ bonū; quod ex parte corporis posset accidere, si tempore Probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur, cum qua eum non posse progredi in laboribus, quos noster procedendi modus requirit ad Deo in eo seruiendum, videretur: ex parte rerū animi, quando, qui ad Probationem admissus fuit, se componere ad vitam sub Obedientia, & iuxta modum procedendi Societatis ducendam non posset; quòd nequeat, vel nolit propriū suum sensum aut iudicium infringere; vel proter alia impedimēta,

ta, quæ à natura, vel à consuetudine promanarent.

5 Quartum, si cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non sunt; Vt si detegeretur vinculum matrimonij, vel seruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem subticuisset.

Quæuis harum quatuor causarum satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeste dimitti eum, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITTENDI.
Cap. III.

1 CVM ijs qui dimittendi erunt, obseruari eum modum conueniet, qui in conspectu Dei dimittẽti, dimisso, & alijs domesticis, & externis magis satisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob causas superius dictas tria obseruentur.

2 Primum est, vt oret ipse Dominum, & Domi orari ea intentione curet (quamuis quis sit pro quo oratur, non intelligatur) vt docere Dominus Noster dignetur ea in re, de qua agitur, suam sanctissimam voluntatem.

3 Alterum, vt id conferat cum aliquibus, seu aliquo ex domesticis, qui ad hoc negotium aptiores ei videantur; & audiat quid illi sentiant.

4 Tertium vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis constituta, ac communis boni, tum etiam (quoad eius fieri poterit) particu-

laris

latis ratione habita, expendat hinc inde causas, & statuat, an dimittere debeat, necne.

5 Quod ad dimissum attinet, tria itidem obseruẽtur: primum exterius; vt recedat ex Domo, quantũ fieri possit, sine dedecore vel ignominia, ac secum omnia sua ferat.

6 Alterum interius, vt eum dimittere Superior curet, conseruata, quantum fieri potest, charitate ac beneuolentia erga Domum, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium, ut circa statum uitæ studeat eum dirigere, ut aliquam conuenientẽ uiam seruiendi Deo ineat, uel in religione, uel extra eam; prout diuinæ voluntati conuenientius fore uidebitur. Demum consilio & oratione, & siquid aliud charitas dederit, iuuare curet.

8 Vt satisfiat alijs domesticis, & externis, tria etiã obseruentur. Primum est, ut quantum fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimissionem maneat, ratione reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: abstinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quamuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehensi fuissent.

9 Alterum, ne male affecti maneant erga dimissum, & quantum fieri possit, ne de eo male sentiãt; sed potius eius vicem doleant, & in Christo eum diligant, ac diuinæ Maiestati in suis orationibus, vt eum dirigere, & ei misericordiam impendere dignetur, commendent.

Ter-

10 Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, si qui minori cũ ædificatione, quàm par esset, Domi versantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si nollent proficere: & externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd Domi non toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

QVOMODO SE GERAT SOCIETAS *cum ijs, qui sua sponte recederent, vel quos ipsa dimitteret.*

Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniussi discedunt, si ad alium locum Societatis se conferant, videntur nobis in Domino admittendi non esse; nisi prius qui dimisit, vel qui loco præest vnde discessit, vel Præpositus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus suum præstiterit assensum; ne defectus cognitionis rerum, aut personarum alicuius erroris in Dei offensam causa sit.

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarũ, quæ ijs vt Societatis membris concessæ fuerant, simulatque membra esse desierint, constat cessare.

3 Declaretur ijs, qui dimittuntur, quod absoluti maneant à votis simplicibus, si ea iuxta formulam Societati consuetam (quæ in quinta Parte videbitur) emiserint; quodque nulla alia dispensatione indigeant.

Ad

4 Ad eos reducendos, qui ſine licentia recederēt, ſi prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; ſed potius dirigantur ad aliud inſtitutum, vbi Deo ſeruire poſſint, relaxato illis voto, ut omnes ſcrupuli eis eximantur.

5 Si huiuſmodi eſſent, vt Deo gratum fore videretur eos non ſic relinquere, præcipue ſi ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egreſſi videantur, diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; & priuilegijs ad negotium huiuſmodi conceſſis à ſede Apoſtolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cū aliquis horum ſic reductus, relinquetur prudentiæ eiuſdem Superiori; vt videat, num ſatisfactione aliqua opus ſit, & quanta, an melius cenſeat, omnino in ſpiritu manſuetudinis procedere; qua in re & eius qui reductus eſt, bonum, & ædificatio domeſticorum ſpectanda eſt.

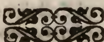
6 Siquis ſpōte ſua ad Collegium, vel Domum, vnde ſine facultate receſſerat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo ſeruiendum in ea iudicaretur; conſiderandum erit, an veram perſeuerandi voluntatem afferat, & an ſit paratus ad quamuis ſatisfactionem & probationem: quod ſi ſecus eſſet, vt qui veræ pænitentiæ ſigna non oſtendit, admitti nō merebitur.

7 Si qui fuit merito dimiſſus, ad eandem Domū, vnde dimiſſus eſt, rediret, ad quamuis ſatisfactionē paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimiſſus, manerent, perſpicuum eſt, non eſſe admittendum: Si non manerent, & qui dimiſit, iu-

dicaret

dicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam Domum; admoneat Generalē, vel Prouincialem Præpositum; & quod ab eo præscriptum fuerit, exequatur.

8 Siue recesserit sponte sua, siue dimissus qui redit, si admittitur, denuo examinari debet, & generalem confessionem facere ipso in ingressu, ab vltima quam fecit inchoando; & alijs Probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita semper ratione ædificationis vniuersalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

TERTIA PARS
DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in Probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent.
Cap. I.

1 T IN ijs admittendis, quos ad nostrum Institutum vocat Deus, talentum ad id conueniens concedendo, & in dimittendis illis, qui cum eo careant, se à diuina sapientia non esse vocatos ostendunt, consideranda sunt quæ superius attigimus; ita in eis conseruandis in sua vocatione, qui retinentur, & probantur in Domibus & Collegijs, & in eisdem iuuandis, vt sic proficiant in via Dei, spiritu, & virtutibus, vt sanitatis & virium corporis, quæ ad laborandum in vinea Domini necessariæ sunt, ratio habeatur; consideratione ac prouidentia debita opus est: & ita agetur, primo loco quidem de ijs quæ ad animam; secundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

2 Quod ad animam attinet, cum tanti referat, eos qui in Probationibus versantur, ab omnibus imperfectionibus, & quibusuis impedimentis maioris spiritualis profectus remouere; multum ad id

confert,

confert, omnem communicationem per verba & scripta vt abijciant cum ijs, qui in proposito sibi Instituto intepescendi causa esse possent; & vt in via spirituali incedendo, cum ijs duntaxat personis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obsequio ad id consequendum, quod in ingressu Societatis sibi vt scopum præfigebant.

3 Eadem de causa egredi Domo non debent, nisi quando, & cum quo socio Superiori visum fuerit. Nec Domi hi cũ illis pro suo arbitratu colloquantur, sed cum ijs tantum, qui à Superiore præscripti fuerint; quorum exemplo & spiritualibus colloquijs ædificationem accipiant, non autem offensionem, & proficiant in Domino.

4 Omnes diligentissime curent portas sensuum suorum (oculorum præcipue, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione custodire, ac se in pace, & vera humilitate interna conseruare, & eam in silentio, cum id obseruandum est, cum autem loquendum, in circunspectione & ædificatione verborũ, & modestia uultus, ac maturitate incessus motuũque omnium, sine ullo impatientiæ aut superbiæ signo exhibere; in omnibus procurando atq; optãdo potiores partes alijs deferre, omnes in animo suo tanquam sibi superiores ducendo, & exterius honorẽ ac reuerentiam quã exigit cuiusq; status, cũ simplicitate & moderatione religiosa exhibendo: atq; ita fiat, ut se mutuo considerantes, in deuotione crescant, Deumq; Dñm Nostrũ laudẽt, quẽ quisque in alio, vt in illius imagine, agnoscere studeat.

In

5 In refectione corporis curandum est, vt temperantia, modestia, & decentia interius, & exterius in omnibus obseruetur. Præmittatur benedictio, & sequatur actio gratiarum, quas omnes agere debet cum ea qua par est deuotione & reuerentia. Et dũ corpus edendo reficitur, sua etiam animæ refectio præbeatur, libro aliquo pio potius quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari possint, legendo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore id iniũgetur, concionabitur; vel aliquid simile ad Dei gloriam fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in spiritualibus, vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et qui officium vel ministerium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendum est eis, si sit necessarium, ita cum vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri possit, Domi nostræ locũ habeat.

7 Vt experiri incipiant sanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquã propria vti debeant: quamuis necesse non sit Probationis tempore possessione bonorũ suorum se abdicare; nisi id Superior post elapsum primum annum iuberet, iudicans in huiusmodi bonis tentationum occasionem, & minus proficiendi in spiritu habere aliquem, vt qui illis adhęreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & tunc qui se exui bonis suis, sequatur Christi consilia: pro sua tamen deuotione ad hoc potius, quàm illud opus dispensare bona sua, vel eorũ partem poterit; pro-

ut in Domino intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum est.

8 Intelligant etiam quod mutuo dare, vel accipere vel dispésare quidquam de ijs, quæ Domi sunt, minime possunt, nisi Superior conscius consensum præstiterit.

9 Qui in ingressu ipso, uel post ingressum ad Obedientiam, motus sua deuotione, vellet bona sua, vel eorum partem in Societatis subsidium dispensare; haud dubie opus faceret maioris perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuersi amoris proprij, non descendendo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illum sua bona huic potius, quam illi applicando; quin potius exoptando maius & vniuersalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuersale bonum, & vtilitatem animarũ instituta est) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuersæ curam habet, num applicari huic loco potius quam illi in eadem Prouincia debeant: quandoquidem ille melius quam quisquam alius intelligere potest, quid conueniat, & quid maxime vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis causa vlla offensionis detur; sed ad maiorem ædificationem omnium; & spiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

10 Doceantur quomodo ab illusionibus Dæmonis in suis spiritualibus exercitationibus caueant, & quomodo se contra omnes tentationes tueãtur; simul rationes sciant quæ adhiberi possint

vt eas;

vt eas; superent; & ad veras solidasque uirtutes consequendas insistant, siue plures adsint uisitationes spirituales, siue pauciores: curent uero semper in uia diuini seruitij progressum facere.

11 Vtantur quotidie conscientiæ suæ examinatione consueta, & octauo quoque die saltem ad Confessionis & Communionis sacramenta accedant, nisi aliqua de causa aliud Superiori uideretur: & unus omnium sit Confessarius ab eodem Superiore constitutus: quod si fieri non poterit, quisque certe suum stabilem habeat Confessarium, cui ipsius conscientia prorsus aperta sit: qui quidem Cófessarius non ignoret, quos casus sibi Superior reseruat. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessarium uidebitur, aut ualde conueniens, quo melius & remedium adhibere possit, & suæ curæ commissos præseruare ab omnibus quæ nocitura sunt.

12 Perutile erit, esse Domi aliquem uirum fidelẽ, & in rebus spiritualibus sufficienter uersatum, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius sese habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat; quẽ omnes qui in Probatione sunt diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegant, & à quo consolationem & auxilium in omnibus sperent in Domino: & admoneãtur, quod nullã debeant celare tentationem, quam huic, uel Confessario, uel Superiori non aperiant; immo uero totam animam suam illis integre ma-

nifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolum defectus aperiant, ſed etiam pœnitentias, uel mortificationes, & deuotiones, ac uirtutes omnes, uoluntate pura optantes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine deflecterent, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi conueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Domini Noſtri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: ut cum quis animaduertitur ad ſuperbiam eſſe propenſus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipſum utiles futuræ uideantur: & ſic de alijs prauis animæ propenſionibus.

14 Præterea honeſtatis & decentiæ ratione conuenit fœminas non ingredi Domos noſtras, nec Collegia, ſed tantum Eccleſias: & arma nulla, nec inſtrumenta rerum uanarum Domi haberi; ſed tantum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini ſeruitij & laudis, quem ſibi præfixit Societas. 11

15 In correctionibus & pænitentijs iniungendis qui modus teneri debeat, prudenti charitati Superioris, & eorum quos ſibi ſubſtituerit, relinquetur: qui in eis rationem habebunt diſpoſitionis perſonarum, & ædificationis uniuerſalis & particularis earum, ad gloriam Dei. Pænitentias uero huiuſmodi prompta uoluntate quiſque admittere deberet, cum uero emendationis, & ſpiritualis profectus deſiderio, etiam ſi propter defectum non culpabilem iniungerentur.

16 Syndicus Domi conſtituatur: cuius erit officiū

obſer-

obſeruare in omnibus quod ad honeſtatem & decentiam externam pertinet; Eccleſiam & Domum perluſtrando, & ſiquid non conueniat, adnotando, & Superiori referendo, vel eundem qui errat commonefaciendo; ſi id facultatis ei, vt vtilius in Domino, ſuo fungatur officio, tribuetur.

17 Curent omnes ex morbis corporis fructum capere, non ſolum ſibi, ſed etiam ad aliorum ædificationem; non impatientes aut moroſos ſe exhibendo, ſed potius patientiam magnā habendo, & præſeferendo, ac Obedientiam Medico, & Infirmario præſtando, verbis pijs & ædificationem facietibus vtendo, quæ oſtendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini Noſtri; quandoquidē non minus donū eſt, quam ſanitas.

18 Idem ſapiamus, idem, quoad eius fieri poſſit, dicamus omnes, iuxta Apoſtolum. Doctrinæ igitur differentes non admittantur, nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec ſcriptis libris (qui quidem edi non poterunt in lucem, ſine approbatione atq; conſenſu Prepoſiti Generalis; qui eorum examinationem ſaltem tribus committat, ſana doctrina, & claro iudicio in ea facultate prędditis). immo & iudiciorum de rebus agendis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordiæ, & inimica vnionis voluntatū, quantū fieri poteſt, euitari debet. vnio vero & cōformitas mutua diligentiſſime curanda eſt, nec, quæ ei aduerſantur, permittenda: quo iuncti inuicem fraternę charitatis vinculo, melius & efficacius poſſint ſe diuino obſequio, & au-

xilio proximorum impendere.

19 Quia ad progressum in virtutibus faciendum multum confert antiquiorum exemplum, quo reliqui ad eorum imitationem animentur; qui præest alijs (si aliter peculiares ob causas non iudicaretur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbuntur, aliquando intra annum, officium, vel officia eorum, qui inseruiunt Domi, ad tempus aliquod obibunt: quo alijs gratius reddatur huiusmodi ministerium, in quo ad maius Dei seruitium & gloriam sunt constituti.

20 Explicetur aliquot diebus in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac modus bene & cum fructu confitendi, communicandi, Missam audiendi, & in eadem ministrandi, orandi itidem, meditandi, & legendi pro captu vniuscuiusq; tradatur: cureturq; non solum vt addiscant quæ conueniūt; sed etiam vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint: omnesque suum tempus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratiæ Dei ipsis communicatæ insistant: ad quod conferet aliqua exercitia spiritualia illis qui nondum se exercuerunt in eis, vel omnia tradere, prout vnicuiq; conuenire in Domino iudicabitur.

21 Conuenit omnes exerceri (si aliquem Superior non eximeret) in concionibus domesticis: vt prætërquam quod vtiliter in hoc expendetur aliqua hora à prandio, animentur, & aliquem vsum comparent (quod ad vocem, & modum attinet, & ad reliqua) & vt specimen etiam eius talenti, quod in

hoc

hoc genere Dominus eis communicat, præbeat; & vt ſuos bonos conceptus ad ſuam, & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebro tractantes, quæ ad ſui abnegationem, & in virtutibus profe-ctum, & omnimodam perfectionem attinent; ad ea ſe inuicem exhortando, & præcipue ad vnionẽ & charitatem fraternam.

22 Magnopere conferet, deuote, quoad fieri pote-rit, ea munera obire, in quibus magis exercetur hu militas & charitas. Et in vniuerſum loquẽdo, quan to aliquis ſe arctius Deo adſtrinxerit, & liberalio-rem erga ſummam Maieſtatem ſe præſtiterit; tan-to eum in ſe liberaliorem etiam experietur; & ip-ſe in dies magis idoneus erit ad gratias, & dona ſpi ritualia vberiora recipienda.

23 Expedit in primis ad profectum, & valde neceſ-ſariũ eſt, vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedant, Superiorem (quicunque ille ſit) loco Chriſti Do-mini Noſtri agnoſcentes, & interna reuerentia & amore eum proſequentes: nec ſolum in executio-ne externa eorum, quæ iniungit, integre, prompte, fortiter, & cum humilitate debita; ſine excuſatio-nibus, & obmurmurationibus obediant, licet diffi-cilia, & ſecundum ſenſualitatem repugnantia iu-beat; verum etiã conentur interius reſignationem, & veram abnegationem propriæ voluntatis & iu-dicij habere; voluntatem ac iudicium ſuum cum eo, quod Superior vult & ſentit, in omnibus rebus (vbi peccatum non cerneretur) omnino confor-mantes, propoſita ſibi voluntate, ac iudicio Supe-

rioris, pro regula suæ voluntatis & iudicij; quo exactius conformentur primæ ac summæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ est æterna bonitas & sapientia.

24 Et vt magis in Obedientię virtute se exerceant, conuenit, atq; etiam valde necessarium est, ut non solum Superiori Societatis uel Domus, sed etiam subordinatis Officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in ijs omnibus, in quibus super ipsos potestatem habent, obediant; & assuescant non intueri, quis ille sit, cui obediunt, sed potius quis ille, propter quem, & cui in omnibus obediunt, qui est Christus Dominus.

25 Diligant omnes Paupertatē, vt matrem; & iuxta mensurā sanctæ discretionis suis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum est, parati sint post primū annum exactum ad temporalia bona distribuenda, quandocunque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione proposita fuit.

26 Omnes rectā habere intentionem studeant non solum circa vitæ suæ statum, verumetiam circa res omnes particulares, id semper in eis syncere spectantes, vt seruiant, & placeant diuinæ bonitati propter seipsam, & propter charitatem; & eximia beneficia, quibus præuenit nos; potius quam ob timorem pœnarum, vel spem præmiorum (quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in omnibus quærant Deum, exuentes se, quantum fieri potest, amore omnium creaturarum; vt

affectum

affectum vniuersum in ipsarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amando, & omnes in eo, iuxta sanctissimã ac diuinã ipsius voluntatẽ.

27 Studium in quod incumbent qui in Domibus Societatis probantur, id esse debet, quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit. Studia vero litterarum, in vniuersum loquendo, in Domibus non erunt; nisi cum quibusdam, peculiaribus de causis, dispensatione opus esse videretur. Collegia enim ad litteras addiscendas sunt; Domus vero ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparãdum earum fundamentum, humilitatis scilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operam eis sunt daturi.

28 Sit qui singulis hebdomadibus, uel saltem decimoquinto quoque die hæc & similia omnibus in memoriam redigat; uel illi hæc legere teneantur: ne pro nostræ fragilis naturæ conditione obliti, ab eorum executione cessent. Et aliquoties singulis annis omnes à Superiore sibi pænitentias iniungi propter defectum obseruationis Regularũ petant; ut hæc cura indicium sit illius, quam de suo profectu spirituali in uia Dei quisque habet.

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

1 VT nimia solicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehensibilis est; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obsequium ualetudinis,

ac uirium corporis laude digna, & ab omnibus adhibenda est: & ea de causa, cum animaduerterint aliquid sibi nocere, uel quid aliud necessarium esse circa uictum, uestitum, habitationem, officium, aut exercitationem, & sic de alijs rebus, admoneat omnes ea de re Superiorem, uel quem ad id Superior constituerit; duo interim obseruantes; Primum, ut antequam ad eũ quid referant, se ad orandum recipiant; & post orationem, si senserint rem deferendam ad Superiorem, id faciant: Alterum, ut cum uerbo, aut scripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem exposuerint; ei totam curam rei expositæ relinquant, & quidquid ille statuerit, optimum ducant; nec contendere, aut urgere per se, uel alium (siue concedatur quod petitur, siue non) pergant: quandoquidem sibi persuadere debent, id magis expedire ad diuinum obsequium, ac suum maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino uisum fuerit.

2 Statuatur tempus quoad eius fieri poterit, edendi, cubandi, surgendi, quod communiter omnes obseruent.

3 In ijs quæ ad uictum, uestitũ, & habitationem, & alia corpori necessaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, ut quamuis sit in quo probetur uirtus & sui ipsius abnegatio, non desit tamen quo sustentetur natura, & ad diuinum obsequiũ laudemque conseruetur; habita conuenienti ratione personarum in Domino.

4 Vt non expedit tanto labore corporali quem-

quam

quam onerari, ut spiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ utrumque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis qui mentalibus exercitijs debent insistere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec sine mensura discretionis assumi.

5 Corporis castigatio immoderata esse non debet, nec indiscreta in uigilijs, & abstinentijs, & alijs pœnitentijs externis, ac laboribus, quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire solet. Ideo suo Confessario detegi ab unoquoque conuenit, quidquid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mensuram, aut certe dubitat de excessu, illum ad Superiorem remittat. Hæc autem omnia eo fiunt ut clarius procedatur, & in animis corporibusque nostris Deo Domino Nostro maior gloria deferatur.

6 Sit aliquis Domi, qui præsit in ijs, quæ ad corporis bonam ualetudinem pertinent, tum conseruandam in sanis, & quidem in ijs præsertim, qui ex ætate, vel alijs de causis sunt debiliores; tum restituendam in ęgrotantibus cui debeant omnes, si male se habere extraordinarie senserint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, cõuenienti prouideatur.

7 In ijs quæ pertinent ad rerum temporalium cõseruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc minus; vt tanquam bona

Domi-

Domini Nostri IESV Christi propria ea curet. Ad alias etiam functiones necessarias, & eas præcipue, quæ honestius Domi, quam foris fiunt, curandum est, vt Officialium necessarius numerus constituatur; & expedit vt huiusmodi officia Coadiutores Temporales, si ea ignorent, addiscant: omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini Nostri semper dirigendo.

QVAR-

QVARTA PARS

DE IIS QVI IN SOCIETATE retinentur, instruendis in litteris, & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

1 CVM scopus, ad quem Societas recta tendit, sit suas ac proximorum animas ad finem vltimum consequendum, ad quem creatę fuerunt, iuuarę; cumque ad id, præter vitæ exemplum doctrina & modus eam proponendi sint necessaria; postquã in ijs, qui admissi sunt ad probationem, iactũ esse videbitur abnegationis propriæ, & profectus in virtutibus necessarij conueniens fundamentũ; de litterarũ ædificio, & modo eis vtendi agendum erit; quo iuuare possint ad magis cognoscendũ, magisq; seruiendũ Deo Creatori ac Domino Nostro. Ad hoc Collegia, & aliquando etiam Vniuersitates, vel Studia generalia Societas amplectitur, in quibus qui bonum sui specimen in Domibus dum probarentur, præbuerunt, nec tamẽ doctrina ad nostrũ Institutum necessaria satis instructi accesserunt, in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruantur. Prius ergo de ijs quæ ad Collegia; deinde

inde de ijs quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriã laudemq; suã nobis dare dignabitur.

DE MEMORIA HABENDA *Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum.* Cap. I.

1 QVoniam valde æquum est, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ correspondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur administris; Primum in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio itẽ cuiusq; mensis omnes Sacerdotes qui in Collegio fuerint, pro eisdem semel offerre idem Sacrificium perpetuo debeant. Singulis insuper annis, eo die quo Collegij cuiusque possessio Societati tradita est, cum solemnitate Missa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem sua referent Sacrificia.

3 Eodẽ die candela cerea Fundatori offeratur, aut vni ex suis, qui ipsi sit cognatione proxime coniunctus, aut illi demum quem ipse Fundator designauerit: in qua candela armorũ Fundatoris, aut deuotionis insignia extent. Illa vero testabitur Societas, quam Fundatori in Domino debet, gratitudinem.

Cum

4 Cum primum Societas in Collegij alicuius possessionem venerit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatem, vt quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro superstite Fundatore ipsius Collegij, ac benefactoribus: vt illos sua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus, cum ex hac vita illi excesserint, curabit idem Præpositus Generalis, vbi primum resciuerit, vt per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum est, Missas esse à Sacerdotibus celebrandas; ceteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

5 Fundatores præterea, ac benefactores Collegiorum, participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipsis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt.

6 In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum etiã ipsorum necessarijs, & quoad viuunt, & postquam obierint, peculiariter sese deuinctã esse Societas ex charitate cognoscat: vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostram Professionem, ad diuinam gloriam possit.

DE IIS QVAE AD RES TEMporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia quæ libere Societati offeruntur, vt iuxta suas Constitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis, nomine totius Societatis, plenam potestatem habebit.

2 Si Fundator aliquas conditiones exigeret, ordini ac modo procedendi Societati consueto non omnino consentaneas; eidem Præposito Generali (auditis sententijs aliorum, quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis, vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in Congregatione generali id proponere, & statuere vt relinquatur Collegium huiusmodi; vel prospicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

3 Ad relinquenda, uel alienanda Collegia, aut Domos iam admissas Præpositus Generalis simul cũ ipsa Societate potestatem habebit. Cum enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti

meriti sit; cum ea vniuersa communicari melius est.)

4 In Collegijs Societatis nec curæ animarũ, nec obligationes ad Missas celebrandas, neque aliæ huiusmodi admittantur; quæ à studijs distrahere admodum, & ea quæ in illis ad diuinum obsequium quæruntur, impedire solent: quemadmodum neque in Domibus alijs, vel Ecclesijs Societatis Professæ; quæ quoad eius fieri potest, expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeundas, aliaque opera ad Dei obsequium & animarum auxilium esse debet.

5 Possessionem Collegiorum cum rebus temporalibus quæ ad ipsa spectant, capiet Societas; & Rectores qui ad id munus conueniens habeant talentum, constituet; qui curam suscipiant conseruandi, atque administrandi res ipsorum temporales, ac prouideant necessitatibus tam materialis ædificij; quam Scholarium qui in ipsis Collegijs degunt, eorumque, qui disponuntur vt ad illa admittantur, atque eorum etiam, qui extra Collegia gerunt illorum negotia. Totius vero administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quando, & cui per Præpositũ Generalem constituetur, possint. At Generalis cum nec in suum, nec in vllorum consanguineorum suorum, nec in Professæ Societatis vsum bona temporalia Collegiorũ possit conuertere; eo purius sese in eorum superintendentia ad maiorem gloriam & seruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegijs quæ duodecim Scholasticos

ad Dei gloriam possint.

2 Quod attinet ad spiritualia, eadem erit ratio eorum qui in Collegijs, & qui in Domibus admittũtur, quandiu in Probationibus versantur. Post Probationem, cum studijs vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutum, ac religiosæ vitæ amor, ita mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ syncera cum intentione diuini seruitij addiscuntur, & quodammodo totũ hominem requirunt, non minus, quam in illis versari tempore studiorum, immo magis Deo ac Domino Nostro gratum erit.

3 Itaque præter Sacramenta Confessionis ac Cõmunionis (ad quæ octauo quoque die accedendũ erit) & præter Missam, quam quotidie audient, horam vnam impendent recitando Beatissimæ Virginis officio, ac examinandis bis quotidie suis conscientijs, cum alijs orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationẽ ac iudicium Maiorum suorum, quibus Obedientiam Christi loco præstare debent, facient. I

4 Aliqui (cuiusmodi esse possent Coadiutores illi, qui legere non didicerunt) præter Missam, horã etiam vnam recitando Rosario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impendent.

Ad

5 Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obstricti sunt obligationis memoriam, & ad maiorem studentium in sua vocatione confirmationem bis annis singulis, in festis videlicet Resurrectionis, ac Natiuitatis, simplicia Vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiserunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emisisset, exacto biennio Probationis, vt in examine proponitur, emittet.

6 Cum ad publicas Scholas eundum erit (nã alia loca sine facultate Superiorum non petent) eant & redeant inuicem associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationẽ conueniat: & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solum de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOLASTICI Societatis studere debent.
Cap. V.

1 CVm doctrinæ quæ in hac Societate addiscitur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Dei fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum, & in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incumbere, & quousque in eis progredi debeant, statuatur. Et quia generatim loquendo, Litteræ Humaniores diuersarum linguarum, Logica itidem, naturalis ac

moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tam quæ Scholastica, quàm quæ Positiua dicitur, & sacra scriptura ad id iuuant; harum facultatum studijs operam dabūt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & personarum, &c. supremus Moderator studiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares personas descendendo, quid hi, vel illi addiscere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur: qui tamen indole ingenij præditus esset, quo in dictis facultatibus solidius fundamentū iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De tempore alicui ex his scientijs impēdendo, & quando ad vlteriores sit progrediendum; Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet.

4 Sequantur in quauis facultate securiorem & magis approbatam doctrinam, & eos auctores, qui eam docent; cuius rei penes Rectorem (qui, quod statuetur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit.

QVOMODO IVVENTVT SCHOLAstici ad has facultates bene addiscendas.

Cap. VI.

1 VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatē custodire, ac rectam studiorum intentionem habe

re conentur; nihil aliud in litteris, quam diuinam gloriam & animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Præterea serio & constanter animum studijs applicare deliberent; sibique persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quam si cum ea intentione, de qua dictum est; studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborem ex Obedientia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in conspectu diuinæ ac summæ Maiestatis, apud se statuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à studijs animum auocant, tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel sine ordine debito suscipiuntur, quam curarum & exteriorum occupationum, quæ Domi in officijs domesticis, & foris in colloquijs, Confessionibus, atque alijs erga proximos functionibus assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quo alijs postea vtiliores cum doctrina quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec studia sint absoluta, differri: quandoquidem non deerunt alij, qui ea interim exerceant. Et hæc quidem omnia maiori cum desiderio obsequij & gloriæ diuinæ fiant.

4 In disciplinis ordo seruandus est; vt prius in Latina lingua solidum iaciant fundamentum, quàm Artium liberalium, & in ijs, antequam Theologiæ

Scholasticæ; & quidem in hac, antequam Positiuæ studijs se dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore vel postea addisci poterunt.

5 Linguæ vero illæ in quibus scriptæ vel versæ fuerunt, prius aut posterius, vt Superiori pro varietate causarum occurrentium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaq; hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacant inter cetera ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt versionem ab Ecclesia approbatā defendant.

6 Scholastici omnes lectiones publicorum Professorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: qui quidem Professores siue de Societate illi sint, siue externi, optandum est, vt docti, diligentes, & assidui, & profectus studentium tam in lectionibus, quam in alijs litterarijs exercitationibus studiosi sint.

7 Bibliotheca communis, si fieri potest, in Collegijs habeatur; cuius clauis illis qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea quisque libros qui necessarij ei fuerint, habebit.

8 Scholastici in audiendis lectionibus sint assidui, & in eis præuidendis diligentes, & postquàm eas audierint repetendis. ijs quæ non intellexerint interrogandis, alijs vero quæ oportuerit adnotandis; quò in posterum memoriæ defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num Magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

Cum

10 Cum perutilis sit (præsertim Artium, ac Theologiæ Scholasticæ studiosis) disputandi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationibus, & singulare sui specimē in doctrina præbere, modeste tamen, curent. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadę in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe Artium & Theologiæ studiosorum à Rectore designatum à prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimentum non accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperum valuis Scholarum (quo ad disputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) essent affigendæ; quibus breuiter ab eo qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex externis vel domesticis liceat cuicūque libuerit: aliquis tamē præsit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea cōcertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinā, quæ tenenda sit; qui signum etiam det finiendi ijs qui disputant; ac tempus sic distribuat, vt omnibus, quoad eius fieri poterit, disputandi locus detur.

11 Præter hæc duo disputationum prædictarū genera, quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs præsidente aliquo, vt diximus, disputetur; ut ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei Gloriam elucidentur.

12 Qui Litteris Humanioribus vacant, sua etiam stata tempora ad conferendum & disputandum de

ijs

ijs quæ pertinent ad studia illa, coram aliquo, qui eosdem dirigere possit habebunt; & Dominicis, vel alijs constitutis diebus, alternatim vel suæ facultatis positiones à prandio tuebuntur, vel se in componenda soluta oratione, aut carmine exercebunt; siue id ex tempore, proposito ibidem themate, ad explorandam promptitudinem fiat; siue Domi composita, de re prius proposita illic publicè legantur.

13 Omnes quidem, sed præcipue Humaniorũ Litterarum studiosi latine loquantur communiter, & memoriæ quod à suis Magistris præscriptum fuerit, commendent, ac stylum in compositionibus diligenter exerceant; nec desit qui eisdem corrigendis operam suam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium præter eos auctores qui prælegũtur, quosdam etiam alios priuato studio legere: & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouectioribus à prandio orationẽ latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domesticorum & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiæ studiosi potissimum, sed & reliqui suum habeant priuatum studium & quietum: quo melius & exactius ea quæ tractata sunt, intelligant.

15 Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est: quod vt melius præstare possit Rector, intelli-

intelligat oporter per ſe, & per aliquem alium cui Syndici, vel Viſitatoris Scholaſticorum curam ipſe dederit, quomodo Scholaſtici ſuũ officium faciãt.

Quod ſi animaduerteret aliquem in ſtudijs tempus inutiliter terere, quod nolit aut certe non poſſit progreſſum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad ſcopum diuini ſeruitij in Collegijs præfixũ magis proficiat, conſtituere.

16 Abſoluto ſtudio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, auctorem vnum aliquẽ, vel plures, quam prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex ijs quæ ad eam facultatem pertinent, ſi eidem Rectori viſum fuerit, in ſcripta breuius, diſtinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in lectionum decurſu ſcripſerat, cum minori doctrina præditus erat, quam peracto ſtudiorum curriculo.

17 Suis conſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinationum ac reſponſionum præparent; & ad gradus conſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atque ab alijs affectibus parũ temperatis recedant, quãuis ea in Vniuerſitate vbi gradum accipiunt dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei gloriam eſſe vtiliores,

inde de ijs quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriã laudemq; suã nobis dare dignabitur.

DE MEMORIA HABENDA *Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum. Cap. I.*

1 QVoniam valde æquum est, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ correspondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur administris; Primum in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur. 1

2 Initio itẽ cuiusq; mensis omnes Sacerdotes qui in Collegio fuerint, pro eisdem semel offerre idem Sacrificium perpetuo debeant. Singulis insuper annis, eo die quo Collegij cuiusque possessio Societati tradita est, cum solemnitate Missa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem sua referent Sacrificia.

3 Eodẽ die candela cerea Fundatori offeratur, aut vni ex suis, qui ipsi sit cognatione proxime coniunctus, aut illi demum quem ipse Fundator designauerit: in qua candela armorũ Fundatoris, aut deuotionis insignia extent. Illa vero testabitur Societas, quam Fundatori in Domino debet, gratitudinem.

Cum

4 Cum primum Societas in Collegij alicuius possessionem venerit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatem, vt quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro superstite Fundatore ipsius Collegij, ac benefactoribus: vt illos sua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus, cum ex hac vita illi excesserint, curabit idem Præpositus Generalis, vbi primum resciuerit, vt per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum est, Missas esse à Sacerdotibus celebrandas; ceteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

5 Fundatores præterea, ac benefactores Collegiorum, participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipsis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt.

6 In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum etiã ipsorum necessarijs, & quoad viuunt, & postquam obierint, peculiariter sese deuinctã esse Societas ex charitate cognoscat: vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostram Professionem, ad diuinam gloriam possit.

DE

DE IIS QVAE AD RES TEMporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia quæ libere Societati offeruntur, vt iuxta suas Constitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis, nomine totius Societatis, plenam potestatem habebit.

2 Si Fundator aliquas conditiones exigeret, ordini ac modo procedendi Societati consueto non omnino consentaneas; eidem Præposito Generali (auditis sententijs aliorum, quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis, vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in Congregatione generali id proponere, & statuere vt relinquatur Collegium huiusmodi; vel prospicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

3 Ad relinquenda, uel alienanda Collegia, aut Domos iam admissas Præpositus Generalis simul cũ ipsa Societate potestatem habebit. Cum enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti

menti sit; cum ea vniuersa cõmunicari melius est.)

4 In Collegijs Societatis nec curæ animarũ, nec obligationes ad Missas celebrandas, neque aliæ huiusmodi admittantur; quæ à studijs distrahere admodum, & ea quæ in illis ad diuinum obsequium quæruntur, impedire solent: quemadmodum neque in Domibus alijs, vel Ecclesijs Societatis Professæ; quæ quoad eius fieri potest, expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeundas, aliaque opera ad Dei obsequium & animarum auxilium esse debet.

5 Possessionem Collegiorum cum rebus temporalibus quæ ad ipsa spectant, capiet Societas; & Rectores qui ad id munus conueniens habeant talentum, constituet; qui curam suscipiant conseruandi, atque administrandi res ipsorum temporales, ac prouideant necessitatibus tam materialis ædificij, quam Scholarium qui in ipsis Collegijs degunt, eorumque, qui disponuntur vt ad illa admittantur, atque eorum etiam, qui extra Collegia gerunt illorum negotia. Totius vero administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quando, & cui per Præpositũ Generalem constituetur, possint. At Generalis cum nec in suum, nec in vllorum consanguineorum suorum, nec in Professæ Societatis vsum bona temporalia Collegiorũ possit conuertere; eo purius sese in eorum superintendentia ad maiorem gloriam & seruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegijs quæ duodecim Scholasticos

(præter Præceptores) ex proprijs redditibus alere possint, ob maiorem populi ædificationem nec petantur eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. Si redditus minores fuerint, quã huic numero alendo sufficiant; admitti quidem, non autem peti aliquæ eleemosynę possent; nisi tanta paupertatę Collegium premeretur, vt etiam petere, saltem à quibusdam, esset necessarium. Tunc enim (maius diuinum obsequium & vniuersale bonum præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, immo & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

DE SCHOLASTICIS QVI *in Collegijs constituentur* *Cap.* III.

1 QVod ad Scholasticos attinet, ad quorum institutionem Collegia assumuntur, in primis quales esse debeant; vt ad ea vel mittantur, vel admittãtur, considerare in Dño oportebit.

2 Primum omnium cum aliquo ex quinque illis impedimentis in prima Parte dictis nullus in Collegio aliquo Societatis inter Scholasticos, collocari poterit. Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxilium Collegij necessarios; reliqui huiusmodi esse debent, vt secundum rationem sperari possit, idoneos ad vineam Christi Domini Nostri exemplo ac doctrina excolendam esse euasuros. Hi autę quo magis ingeniosi, bonisque moribus ornati, & sani

sani corpore ad ferendos studiorũ labores fuerint, eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdem admitti possunt.

3 Ad hæc, illi solum in Scholasticos approbatos admittuntur; qui in Domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint; & biennio in varijs experimentis & Probationibus exacto, ac votis cum promissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitam in ipsa perpetuo ducendam ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, studia quibusdam conceduntur, qui ante biennium & Probationes huiusmodi ad Collegia ex Domibus destinantur (quòd sic in Domino expedire videatur) aut in eisdem admittuntur; non tamen approbati Scholastici censentur, donec biennio exacto & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

DE SCHOLASTICIS ADMISSIS conseruandis. Cap. IIII.

1 AD conseruationem eorum qui in Collegijs sunt, in iis quæ ad corpus, & res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum est, sufficiet. Id tamẽ peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholastici non studeant, vt somno quantum temporis satis sit, tribuant, & in laboribus mentis modum seruent. Sic enim fiet, vt diutius in illis perseuerare tã in litteris addiscendis, quàm in eisdem exercendis

ad Dei gloriam possint.

2 Quod attinet ad spiritualia, eadem erit ratio eorum qui in Collegijs, & qui in Domibus admittũtur, quandiu in Probationibus versantur. Post Probationem, cum studijs vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutum, ac religiosæ vitæ amor, ita mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ syncera cum intentione diuini seruitij addiscuntur, & quodammodo totũ hominem requirunt, non minus, quam in illis versari tempore studiorum, immo magis Deo ac Domino Nostro gratum erit.

3 Itaque præter Sacramenta Confessionis ac Cõmunionis (ad quæ octauo quoque die accedendũ erit) & præter Missam, quam quotidie audient, horam vnam impendent recitando Beatissimæ Virginis officio, ac examinandis bis quotidie suis conscientijs, cum alijs orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationẽ ac iudicium Maiorum suorum, quibus Obedientiam Christi loco præstare debent, facient. 1

4 Aliqui (cuiusmodi esse possent Coadiutores illi, qui legere non didicerunt) præter Missam, horã etiam vnam recitando Rosario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impendent.

Ad

5 Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obstricti sunt obligationis memoriam, & ad maiorem studentium in sua vocatione confirmationem bis annis singulis, in festis videlicet Resurrectionis, ac Natiuitatis, simplicia Vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiserunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emisisset, exacto biennio Probationis, vt in examine proponitur, emittet.

6 Cum ad publicas Scholas eundum erit (nã alia loca sine facultate Superiorum non petent) eant & redeant inuicem associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationẽ conueniat: & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solum de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOLASTICI Societatis studere debent. Cap. V.

1 CVm doctrinæ quæ in hac Societate addiscitur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Dei fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum, & in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incumbere, & quousque in eis progredi debeant, statuatur. Et quia generatim loquendo, Litteræ Humaniores diuersarum linguarum, Logica itidem, naturalis ac

moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tam quæ Scholastica, quàm quæ Positiua dicitur, & sacra scriptura ad id iuuant; harum facultatum studijs operam dabũt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & personarum, &c. supremus Moderator studiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares personas descendendo, quid hi, vel illi addiscere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur: qui tamen indole ingenij præditus esset, quo in dictis facultatibus solidius fundamentũ iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De tempore alicui ex his scientijs impẽdendo, & quando ad vlteriores sit progrediendum; Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet.

4 Sequantur in quauis facultate securiorem & magis approbatam doctrinam; & eos auctores, qui eam docent; cuius rei penes Rectorem (qui, quod statuetur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit.

QVOMODO IVVENTVT SCHOLAstici ad has facultates bene addiscendas. Cap. VI.

1 VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatẽ custodire, ac rectam studiorum intentionem habe

re

re conentur; nihil aliud in litteris, quam diuinam gloriam & animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Præterea serio & constanter animum studijs applicare deliberent; sibique persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quam si cum ea intentione, de qua dictum est; studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborem ex Obedientia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in conspectu diuinæ ac summæ Maiestatis, apud se statuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à studijs animum auocant, tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel sine ordine debito suscipiuntur, quam curarum & exteriorum occupationum, quæ Domi in officijs domesticis, & foris in colloquijs, Confessionibus, atque alijs erga proximos functionibus assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quo alijs postea vtiliores cum doctrina quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec studia sint absoluta, differri: quandoquidem non deerunt alij, qui ea interim exerceant. Et hæc quidem omnia maiori cum desiderio obsequij & gloriæ diuinæ fiant.

4 In disciplinis ordo seruandus est; vt prius in Latina lingua solidum iaciant fundamentum, quàm Artium liberalium, & in ijs, antequam Theologiæ

Scholasticæ; & quidem in hac, antequam Positiuæ studijs se dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore vel postea addisci poterunt.

5 Linguæ vero illæ in quibus scriptæ vel versæ fuerunt, prius aut posterius, vt Superiori pro varietate causarum occurrentium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaq; hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacant inter cetera ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt versionem ab Ecclesia approbatã defendant.

6 Scholastici omnes lectiones publicorum Professorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: qui quidem Professores siue de Societate illi sint, siue externi, optandum est, vt docti, diligentes, & assidui, & profectus studentium tam in lectionibus, quam in alijs litterarijs exercitationibus studiosi sint.

7 Bibliotheca communis, si fieri potest, in Collegijs habeatur; cuius clauis illis qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea quisque libros qui necessarij ei fuerint, habebit.

8 Scholastici in audiendis lectionibus sint assidui, & in eis præuidendis diligentes, & postquàm eas audierint repetendis. ijs quæ non intellexerint interrogandis, alijs vero quæ oportuerit adnotandis; quò in posterum memoriæ defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num Magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

Cum

10 Cum perutilis sit (præsertim Artium, ac Theologiæ Scholasticæ studiosis) disputandi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationibus, & singulare sui specimé in doctrina præbere, modeste tamen, curent. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadę in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe Artium & Theologiæ studiosorum à Rectore designatum à prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimentum non accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperum valuis Scholarum (quo ad disputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) essent affigendæ; quibus breuiter ab eo qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex externis vel domesticis liceat cuicũque libuerit: aliquis tamẽ præsit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea cõcertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinã, quæ tenenda sit; qui signum etiam det finiendi ijs qui disputant, ac tempus sic distribuat, vt omnibus, quoad eius fieri poterit, disputandi locus detur.

11 Præter hæc duo disputationum prædictarũ genera, quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs præsidente aliquo, vt diximus, disputetur; ut ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei Gloriam elucidentur.

12 Qui Litteris Humanioribus vacant, sua etiam stata tempora ad conferendum & disputandum de

ijs

ijs quæ pertinent ad studia illa, coram aliquo, qui eosdem dirigere possit habebunt; & Dominicis, vel alijs constitutis diebus, alternatim, vel suæ facultatis positiones à prandio tuebuntur, vel se in componenda soluta oratione, aut carmine exercebunt; siue id ex tempore, proposito ibidem themate, ad explorandam promptitudinem fiat; siue Domi composita, de re prius proposita illic publice legantur.

13 Omnes quidem, sed præcipue Humaniorũ Litterarum studiosi latine loquantur communiter, & memoriæ quod à suis Magistris præscriptum fuerit, commendent, ac stylum in compositionibus diligenter exerceant; nec desit qui eisdem corrigendis operam suam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium præter eos auctores qui prelegũtur, quosdam etiam alios priuato studio legere: & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouectioribus à prandio orationẽ latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domesticorum & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Preterea Artium & Theologiæ studiosi potissimum, sed & reliqui suum habeant priuatum studium & quietum: quo melius & exactius ea quæ tractata sunt, intelligant.

15 Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est: quod vt melius prestare possit Rector, intelli-

intelligat oporter per se, & per aliquem alium cui Syndici, vel Visitatoris Scholasticorum curam ipse dederit, quomodo Scholastici suũ officium faciãt.

Quod si animaduerteret aliquem in studijs tempus inutiliter terere, quod nolit aut certe non possit progressum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad scopum diuini seruitij in Collegijs præfixũ magis proficiat, constituere.

16 Absoluto studio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, auctorem vnum aliquẽ, vel plures, quam prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex ijs quæ ad eam facultatem pertinent, si eidem Rectori visum fuerit, in scripta breuius, distinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in lectionum decursu scripserat, cum minori doctrina præditus erat, quam peracto studiorum curriculo.

17 Suis constitutis temporibus se ad publicos actus examinationum ac responsionum præparent; & ad gradus consuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis specie atque ab alijs affectibus parũ temperatis recedant, quãuis ea in Vniuersitate vbi gradum accipiunt dari soleant, non accipiant; sed simul omnes extra numerum se constituant; nec sumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiusmodi faciant; ad quos sine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt possint proximis ad Dei gloriam esse vtiliores,

liores promoueri debent.

18 Num autem his qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim vel publice ad ſuam vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet.

DE SCHOLIS COLLEGIORVM Societatis. Cap. VII.

1 HAbita ratione non ſolum profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiã profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegijs inſtituendos ſuſcepimus, Scholæ publicæ, vbi commode id fieri poterit, aperiantur, ſaltem in diſciplinis humanioribus. In grauioribus autem diſciplinis pro locorum in quibus Collegia fuerint ratione, ſemper quid Deo gratius ſit ante oculos habendo, aperiri poterunt.

2 Teneatur in huiuſmodi Scholis is modus, quo externi Scholaſtici in ijs quæ ad doctrinam Chriſtianam pertinent, bene inſtituantur; cureturque quoad eius fieri poterit, vt ſingulis menſibus ad Sacramentum Confeſſionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant; & demum cum litteris mores etiã Chriſtianis dignos hauriant: Et quia in particularibus multũ varietatis eſſe oportebit, pro varietate locorum, & perſonarum ſingula perſequi non eſt huius loci. Id tamen dictum ſit, in quouis Collegio Regulas, quæ ad omnia neceſſaria deſcendant, conſti-

constitui debere. Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, ne externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit; quæ tamen per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit.

3 Cum tam proprium sit nostræ Professionis, nullum temporale præmium accipere pro spiritualibus ministerijs, in quibus iuxta nostrum Institutũ in proximorum auxilium occupamur; non conuenit vllam Collegij dotationem admittere, per quã ad dandum Concionatorem, aut Confessarium, aut lectorem aliquem Theologiæ, Societas obligetur. Quamuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad seruiendum cum maiori diligentia in dictis ministerijs, quæ nostri Instituti sunt propria, moueat, in Collegijs quę maiori cum liberalitate & deuotione fundata sunt; non tamen sunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ synceritatem impediant nostri in procedendo modi, qui est, dare gratis, quæ gratis accepimus: quamuis pro eorũ sustentatione, qui communi bono Collegiorum seruiunt, vel propter illud student, dotatio quam Fundatorum charitas assignare ad gloriam diuinã solet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS INSTItuendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo ad quem studia Societatis diriguntur, sub ipsorum finem congruum erit

erit vt ad arma spiritualia in proximorum auxilii tractanda assuescere incipiant. Quamuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad sacros Ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicende, vt præter intelligentiam & deuotionẽ internam, decentem etiam habeant exteriorẽ modum ad audientium ædificationém, instituantur; & cerimonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 In concionibus etiam, & sacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholastico diuersus est) se etiam exerceant; studeantque ad id munus obeundum linguã populo vernaculam bene addiscere. Res etiã alias vidisse oportet, & præ manibus habere, quę ad hoc officium vtiliores futuræ sunt; ac demum vt melius & cũ maiori fructu animarũ id munus obeãt, omnibus medijs vtantur quibus commode iuuari possint.

4 In ministerio etiam Sacramentorum Confessionis, & Communionis sese exerceant; & non solum quod ad ipsorum, sed etiam quod ad pæniten tium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, & frequentent, perspectum habere, ac exequi curent.

Ad

5 Ad exercitia spiritualia alijs tradenda, postquā quisque in se ea fuerit expertus, assuescant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum spiritualium genere tractando (quod Dei gratia ab ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

6 Studium etiam congruum in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.

7 Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandum est, vt ea quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

8 In vniuersum loquendo, edoceri eos conuenit, quem modū tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumq; tam diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda quæ possunt accidere: & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sancti Spiritus, & ea prudentia quam communicare solet Dominus illis qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ disponant, aperiri potest.

DE

DE SCHOLASTICIS A STVdio litterarum educendis.

Cap. IX.

1 EX Collegijs nonnulli propter causas in secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedant. Eadem siquidem in hac parte Domorum, & Collegiorum est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum alio transferri; vel quod ad vniuersale bonum Societatis conueniat; vt accideret, si qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologiæ studium educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

3 Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ scientiæ traduntur, tunc erit, cum quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finem suarum esse partium Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 Supremam curam vel superintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicæ Litteras Professa Societas habebit. Cum enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suũ vsum conuertere non possit; est valde probabile quòd maiori cum puritate ac spiritu constantius ad diuturnius procedet in ijs quæ ad bonũ regimen Collegiorũm ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem quod ad Constitutiones, & dissolutionem, vel alienationem huiusmodi Collegiorum pertinet, vniuersa potestas & administratio, &, vt in genere dicatur, huius superintendentiæ executio penes Præpositum Generalem erit; qui finem illum ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens melius quid eisdem conueniat, intelliget.

3 Per se ergo, vel per alium cui suam facultatem communicauerit in hac parte, Præpositus Generalis Rectorem vt præsit cuicunque Collegio, aliquẽ ex Coadiutoribus Societatis constituet; qui Præposito Prouinciali, vel cui Generalis præscripserit, rationem sibi assignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpositum Rectorem amouere, talique cura, prout ei cõuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum est autem vt ille cui Rectoris officium imponitur, magni sit exempli, magnæ ædifi-

cationis, magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatem suo tempore & loco cum benignitate miscere nouerit; qui solicitus, qui patiens laborum qui etiam in litteris eruditus sit; & demũ eiusmodi; cui confidere, cuique suam potestatem tuto communicare Præpositi Superiores possint; quandoquidẽ quo hæc potestas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterũt.

5 Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totũ Collegium velut humeris suis sustinere: Deinde curare vt Constitutiones obseruentur; omnibus Collegialibus cum omni solicitudine inuigilare, eosdemque ab ijs quæ nocere possint Domi & foris, defendere; tum præueniendo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad singulorum & vniuersale bonum conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant curando; sanitatem eorum, & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos qui officia gerant domestica, prudenter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerãdo; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdem ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouendo. Et generatim loquendo, curet vt quæ in superioribus capitibus dicta sunt, quæ quidem ad Collegia spectant, obseruentur. Memor sit etiam subordinationis

dinationis integre obseruandæ in Obedientia, non solum ad Generalem, sed ad Prouincialem quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quæ maioris erunt momenti; & quę ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidē ipsum Superiorem habet) exequendo; vt æquum est ad se referri, sibique Obedientiam præstari ab ijs qui in Collegio degūt; qui quidem Rectorem suū magnopere reuereri ac venerari, vt qui Christi Domini Nostri vices gerit, debebunt; liberam sui ipsorum rerumque suarum dispositionem cum vera Obedientia ipsi relinquendo: nihil ei clausum, ne conscientiam quidem propriam, tenendo, quam ei 8
aperire (vt in Examine dictum est) suis constitutis temporibus, & sæpius, si causa aliqua id posceret, oportebit; non repugnādo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando: vt per vnionem eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submissionem, melius in diuino obsequio conseruentur, & progrediantur. Q

6 Ad bonam Domus gubernationem non solum numerum necessarium officialium Rector prouideat; sed vt idonei sint, quoad eius fieri poterit, ad suas functiones, curet: cuique suas Regulas, vbi, quæ ad singulorum officia pertinent, contineantur, tradat: & ne se hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit; ita cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud im- 1

pendant diuino seruitio, curet.

7 Inter officiales Rectori necessarios, in primis Minister idoneus, qui Vicerector vel Magister Domus sit, & omnibus quæ ad bonum vniuersale pertinent, prouideat, est deligendus. Syndico etiam ad exteriora obseruanda, & aliquo qui rebus spiritualibus superintendat, & duobus alijs, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati multum confidat, opus est: vt cum eis de ijs quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre possit. Sunt & alij ad particularia officia necessarij.

8 Curet rector, ut in suo officio cuique integram Obedientiam Collegiales prestent, & alij officiales Ministro, & sibi etiam ipsi, prout idem præscripserit. Illud in vniuersum admonuisse cõuenit, eos qui curam aliorum suæ Obedientiæ subditorum habent, præire eisdem exemplo Obedientiæ, quam suis Superioribus Christi loco ipsimet præstent, oportere.

9 Ad omnia conferet temporis ordo in studijs, orationibus, Missis, lectionibus, cibo, somno, & in reliquis seruatus: & signum cõstitutis horis detur, quo audito omnes statim vel imperfecta littera relicta ad id ad quod vocantur se conferant. Erit autem penes Rectorem, uel eum qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporũ, vel aliarum causarum occurrentium ratione mutandæ sint: & quod ipse statuerit, obseruetur.

10 Rector ipse legere, aut docere Christianam do-

ctrinam

ctrinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem Domi & foris in colloquijs, ſpiritualibus exercitijs tradendis, Confeſſionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda, partim ad ipſorum exercitationem (præcipue ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorũ domeſticorum, vel externorum fructum alijs ſe communicare debeant: & in omnibus quod ſenſerit diuinæ ac ſummæ bonitati gratius, & ad ipſius obſequium ac gloriam maiorem, omnibus perpenſis, prouideat.

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EAdem charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis; non tantum ad noſtrorum, ſed magis etiam ad externorum ędificationem in doctrina & moribus, tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatum curam ſuſcipiendam; ut in eis hic fructus extendatur, latiuſque pateat tam in ſcientijs quę traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promo- 1 uentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere poſſint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen conditionibus & obligationibus quibuſque in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeant, ei qui ſupremam curam Sociatatis ha-

het, iudicandum relinquitur: qui Assistentium sibi auditis sententijs, & aliorũ quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit an sint admittendæ. Non tamen, postquàm admissę fuerint, sine Congregatione generali per eum dissolui poterunt.

3 Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium sequi solent, Societati permittũt; iurisdictio huiusmodi quam per se vel per alios à se dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea quæ ad bonum statum vniuersitatis proprie pertinent, conueniat Iustitiæ ordinariæ, siue secularis siue ecclesiasticæ, ministros circa punitionem Scholasticorum, voluntatẽ Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, & generatim res studiorum fauore suo præsertim cũ à Rectore fuerint commendatæ, promouere.

DE SCIENTIIS QVAE TRADENdæ sunt in Vniuersitatibus Societatis.

Cap. XII.

1 CVm Societatis atq; studiorum scopus sit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & salutem suarum animarum iuuare; cumque ad eum finem, medium magis proprium sit facultas Theologię; in hanc potissimum Societatis Vniuersitates incumbent, ac diligenter per idoneos admodum

Præ-

Præceptores, quæ ad Scholasticam doctrinam, & sacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Positiua, quę ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioso inseruit) pertractabunt. I

2 Et quia tā doctrina Theologiæ, quam eius vsus exigit (his præsertim temporibus) litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ Linguæ cognitionem; harum etiam idonei Professores, & quidem iusto numero, constituentur. Aliarum præterea linguarum, qualis est Caldaica, Arabica, & Indica, vbi necessariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuersarum, & causarum quæ ad eas docendum mouent, ratione, possent Præceptores constitui.

3 Sic etiam quoniam Artes, vel Scientiæ naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vsum illius inseruiunt, & per seipsas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par est, & per eruditos Præceptores, in omnibus syncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

4 Medicinæ, & Legum studiū vt à nostro Instituto magis remotum, in vniuersitatibus Societatis vel non tractabitur, vel saltem ipsa Societas per se id oneris non suscipiet.

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum quã, Theologiæ studia, dispositio & ordo conueniens tam mane quàm vesperi seruandus est.

2 Et quamuis pro regionum, & temporum diuersitate in ordine, & statutis horis studio tribuendis, possit varietas accidere; omnes tamen in eo cõueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum existimabitur.

3 Nec solum lectiones sint, quæ publice prælegantur; sed Magistri etiam diuersi pro captu & numero audientium constituantur: qui quidem profectum vniuscuiusque ex suis Scholasticis speciatim procurent, & lectionum rationem exigant; vtque eæ repetantur, & studiosi Litterarum Humaniorũ familiarem sermonem latine communiter loquendo, & stylum, scribendo, ac pronunciationem, composita bene pronunciando expoliant, curẽt; & his, ac multo magis facultatum superiorum studiosis crebras disputationes imponant; quibus dies & horæ certæ constituantur; vbi non solum cum condiscipulis, verũ paulo inferiores cum aliquanto prouectioribus disputent in ijs quæ ipsi capiunt: quod etiam vice versa prouectiores cum minus prouectis, ad ea quæ illi tractant descendendo, & Præceptores alij cum alijs præstabunt, semper qua decet modestia obseruata; & aliquo præsidente, qui con-

tentionem

tentionem dirimat,& quid doctrinæ elici oporteat, ex diſputatis,declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare, vt qui noui accedunt, examinentur;& in ijs claſſibus,cumq; ijs Præceptoribus,qui ipſis conueniunt, collocentur: & eius diſcretioni (audita ſententia eorum,qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur,num diutius in eadem claſſe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant.Eiuſdem erit iudicium de ſtudio linguarum, præter Latinam,num Artibus,& Theologiæ anteponi,an poſtponi,& quamdiu in eis quemque hærere oporteat.Sic etiam in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ętatum inęqualitatem, aliaque conſideratione digna, ad eundem pertinebit expendere,quantum quiſq; eas diſcere, & quandiu in eiſdem verſari debeat: quamuis ij qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur.

5 Vt aſſiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remiſſio neceſſaria eſt. Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus, prudenti conſiderationi Rectoris, expenſis circunſtantijs perſonarum & locorum,relinquetur.

DE LIBRIS QVI PRAELEGENdi ſunt. Cap. XIIII.

1 Generatim (vt dictum eſt, cũ de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate

cultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur. Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, uel auctores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur.

In Theologia legetur vetus & nouum Testamẽtum, & doctrina Scholastica Diui Thomæ; & in ea, quam Positiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad scopũ nostrũ magis conuenire videbuntur.

2 Quod attinet ad libros Humaniorum Litterarum Latinos, vel Græcos, abstineatur in vniuersitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; nisi prius à rebus, & verbis inhonestis purgati sint.

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequenda est; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam Huiusmodi auctorum, quam Humaniorum Litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ alijs in doctrina quam tradunt, sequi debeant. Rector autem in omnibus quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET GRADIBVS.
Cap. XV.

1 IN Litteris Humanioribus, & linguis cursus tẽporis limitatus ad earum studium absoluendũ esse

esse nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasq; alias causas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quam quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artiũ studio cursus erunt ordinandi, in quibus sciētiæ Naturales (ad quas minus quam trium annorum spatium satis non erit) prælegantur; prẹter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholasticos celebrandos, & gradum Magisterij suscipiendum ijs qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus ergo integer trium erit annorum cum dimidio, vsque ad promotionem ad Magisterium. Singulis autem annis vnus huiusmodi cursus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio absoluetur.

3 Theologiẹ curriculum sex annis emetietur. In primis quatuor, ea omnia quẹ legi oportebit, prẹlegentur; in duobus reliquis, prẹter repetitionem, actus soliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouendi sunt, absoluentur. Quarto quoque anno ordinarie cursus inchoabitur, sic libris prẹlegendis distributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis studiosus inchoare possit; & quod reliquum est incœpti quadriennij, & eius quod sequitur quadriennij, vsque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino cursum Theologiẹ.

4 In gradibus tam Magisterij Artium, quàm Doctoratus Theologiẹ tria obseruentur; Primum, nequis

erit vt ad arma spiritualia in proximorum auxiliū tractanda assuescere incipiant. Quamuis enim id propriè magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad sacros Ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicende, vt præter intelligentiam & deuotionē internam, decentem etiam habeant exteriorē modum ad audientium ædificationem, instituantur; & cerimonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem; & quem peculiari quadam ratione Sedes apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 In concionibus etiam; & sacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholastico diuersus est) se etiam exerceant; studeantque ad id munus obeundum linguā populo vernaculam bene addiscere. Res etiā alias vidisse oportet, & præ manibus habere, quę ad hoc officium vtiliores futuræ sunt; ac demum vt melius & cū maiori fructu animarū id munus obeāt, omnibus medijs vtantur quibus commode iuuari possint.

4 In ministerio etiam Sacramentorum Confessionis, & Communionis sese exerceant; & non solum quod ad ipsorum, sed etiam quod ad pæniten tium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, & frequentent, perspectum habere, ac exequi curent.

Ad

5 Ad exercitia spiritualia alijs tradenda, postquã quisque in se ea fuerit expertus, assuescant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum spiritualium genere tractando (quod Dei gratia ab ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

6 Studium etiam congruum in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommodatius, adhibeatur.

7 Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandum est, vt ea quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

8 In vniuersum loquendo, edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumq; tam diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda quæ possunt accidere: & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sancti Spiritus, & ea prudentia quam communicare solet Dominus illis qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ disponant, aperiri potest.

DE SCHOLASTICIS A STVdio litterarum educendis. Cap. IX.

1 EX Collegijs nonnulli propter causas in secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedant. Eadem siquidem in hac parte Domorum, & Collegiorum est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum alio transferri; vel quod ad vniuersale bonum Societatis conueniat; vt accideret, si qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologiæ studium educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

3 Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ scientiæ traduntur, tunc erit, cum quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finem suarum esse partium Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 SVpremam curam vel superintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicæ Litteras Professa Societas habebit. Cum enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suũ vsum conuertere non possit; est valde probabile quòd maiori cum puritate ac spiritu constantius ad diuturnius procedet in ijs quæ ad bonũ regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem quod ad Constitutiones, & dissolutionem, vel alienationem huiusmodi Collegiorum pertinet, vniuersa potestas & administratio, &, vt in genere dicatur, huius superintendentiæ executio penes Præpositum Generalem erit; qui finem illum ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens melius quid eisdem conueniat, intelliget.

3 Per se ergo, vel per alium cui suam facultatem communicauerit in hac parte, Præpositus Generalis Rectorem vt præsit cuicunque Collegio, aliquẽ ex Coadiutoribus Societatis constituet; qui Præposito Prouinciali, vel cui Generalis præscripserit, rationem sibi assignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpositum Rectorem amouere, talique cura, prout ei cõuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum est autem vt ille cui Rectoris officium imponitur, magni sit exempli, magnæ ædifi-

cationis, magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatem suo tempore & loco cum benignitate miscere nouerit; qui solicitus, qui patiens laborum qui etiam in litteris eruditus sit; & demũ eiusmodi; cui confidere, cuique suam potestatem tuto communicare Præpositi Superiores possint: quandoquidẽ quo hæc potestas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterũt.

5 Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totũ Collegium velut humeris suis sustinere: Deinde curare vt Constitutiones obseruentur; omnibus Collegialibus cum omni solicitudine inuigilare, eosdemque ab ijs quæ nocere possint Domi & foris, defendere; tum præueniendo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad singulorum & vniuersale bonum conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant curando; sanitatem eorum, & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos qui officia gerant domestica, prudenter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerãdo; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdem ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouendo. Et generatim loquendo, curet vt quæ in superioribus capitibus dicta sunt, quæ quidem ad Collegia spectant, obseruentur. Memor sit etiam subor

dinationis

dinationis integre obseruandæ in Obedientia, non solum ad Generalem, sed ad Prouincialem quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quæ maioris erunt momenti; & quę ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidē ipsum Superiorem habet) exequendo; vt æquum est ad se referri, sibique Obedientiam præstari ab ijs qui in Collegio degūt; qui quidem Rectorem suū magnopere reuereri ac venerari, vt qui Christi Domini Nostri vices gerit, debebunt; liberam sui ipsorum rerumque suarum dispositionem cum vera Obedientia ipsi relinquendo: nihil ei clausum, ne conscientiam quidem propriam, tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum est) suis constitutis temporibus, & sæpius, si causa aliqua id posceret, oportebit; non repugnādo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando: vt per vnionem eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submissionem, melius in diuino obsequio conseruentur, & progrediantur.

6 Ad bonam Domus gubernationem non solum numerum necessarium officialium Rector prouideat; sed vt idonei sint, quoad eius fieri poterit, ad suas functiones, curet: cuique suas Regulas, vbi, quæ ad singulorum officia pertinent, contineantur, tradat: & ne se hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit; ita cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud im-

ctrinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vsque limitem Domi & foris in colloquijs, spiritualibus exercitijs tradendis, Confessionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Christiana tradenda, partim ad ipsorum exercitationem (præcipue sub finem studiorum) partim ob aliorũ domesticorum, vel externorum fructum alijs se communicare debeant: & in omnibus quod senserit diuinæ ac summæ bonitati gratius, & ad ipsius obsequium ac gloriam maiorem, omnibus perpensis, prouideat.

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis.

Cap. XI.

1 EAdem charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis, non tantum ad nostrorum, sed magis etiam ad externorum ędificationem in doctrina & moribus, tenentur, extendi poterit ad Vniuersitatum curam suscipiendam; ut in eis hic fructus extendatur, latiusque pateat tam in scientijs quę traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere possint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerunt.

2 Quibus tamen conditionibus & obligationibus & quibusque in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeant, ei qui supremam curam Sociatatis ha-

bet, iudicandum relinquitur: qui Assistentium sibi auditis sententijs, & aliorũ quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit an sint admittendæ. Non tamen, postquàm admissę fuerint, sine Congregatione generali per eum dissolui poterunt.

3 Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium sequi solent, Societati permittũt; iurisdictio huiusmodi quam per se vel per alios à se dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea quæ ad bonum statum vniuersitatis proprie pertinent, conueniat Iustitiæ ordinariæ, siue secularis siue ecclesiasticæ, ministros circa punitionem Scholasticorum, voluntatẽ Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, & generatim res studiorum fauore suo præsertim cũ à Rectore fuerint commendatæ, promouere. I

DE SCIENTIIS QVAE TRADENDÆ *sunt in Vniuersitatibus Societatis.*

Cap. XII.

1 CVm Societatis atq; studiorum scopus sit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & salutem suarum animarum iuuare; cumque ad eum finem, medium magis proprium sit facultas Theologię; in hanc potissimum Societatis Vniuersitates incumbent, ac diligenter per idoneos admodum

Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua, quę ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tã doctrina Theologiæ, quam eius vſus exigit (his præſertim temporibus) litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ Linguæ cognitionem; harum etiam idonei Profeſſores, & quidem iuſto numero, conſtituentur. Aliarum præterea linguarum, qualis eſt Caldaica, Arabica, & Indica, vbi neceſſariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuerſarum, & cauſarum quæ ad eas docendum mouent, ratione, poſſent Præceptores conſtitui.

3 Sic etiam quoniam Artes, vel Scientiæ naturales ingenia diſponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vſum illius inſeruiunt, & per ſeipſas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par eſt, & per eruditos Præceptores, in omnibus ſyncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

4 Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à noſtro Inſtituto magis remotum, in vniuerſitatibus Societatis vel non tractabitur, vel ſaltem ipſa Societas per ſe id oneris non ſuſcipiet.

DE MODO ET ORDINE *prædictas facultates tractandi.* Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum quã, Theologiæ studia, dispositio & ordo conueniens tam mane quàm vesperi seruandus est.

2 Et quamuis pro regionum, & temporum diuersitate in ordine, & statutis horis studio tribuendis, possit varietas accidere; omnes tamen in eo côueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum existimabitur.

3 Nec solum lectiones sint, quæ publice prælegantur; sed Magistri etiam diuersi pro captu & numero audientium constituantur: qui quidem, profectum vniuscuiusque ex suis Scholasticis speciatim procurent, & lectionum rationem exigant; vtque eæ repetantur, & studiosi Litterarum Humaniorũ familiarem sermonem latine communiter loquendo, & stylum, scribendo, ac pronunciationem, composita bene pronunciando expoliant, curẽt; & his, ac multo magis facultatum superiorum studiosis crebras disputationes imponant; quibus dies & horæ certæ constituantur; vbi non solum cum condiscipulis, verũ paulo inferiores cum aliquanto prouectioribus disputent in ijs quæ ipsi capiunt: quod etiam vice versa prouectiores cum minus prouectis, ad ea quæ illi tractant descendendo, & Præceptores alij cum alijs præstabunt, semper qua decet modestia obseruata; & aliquo præsidente, qui con-

tentionem

tentionem dirimat,& quid doctrinæ elici oporteat ex disputatis,declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per se, vel per Cancellarium semper obseruare, vt qui noui accedunt, examinentur;& in ijs classibus,cumq; ijs Præceptoribus,qui ipsis conueniunt, collocentur: & eius discretioni (audita sententia eorum,qui ad id munus designati sunt) relinquetur,num diutius in eadem classe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant.Eiusdem erit iudicium de studio linguarum, præter Latinam,num Artibus,& Theologiæ anteponi,an postponi,& quamdiu in eis quemque hærere oporteat.Sic etiam in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatem, aliaque consideratione digna, ad eundem pertinebit expendere,quantum quisq; eas discere, & quandiu in eisdem versari debeat: quamuis ij qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, vt in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitantur.

5 Vt assiduitas in litterario exercitio, sic & aliqua remissio necessaria est. Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, prudenti considerationi Rectoris, expensis circunstantijs personarum & locorum,relinquetur.

DE LIBRIS QVI PRAELEGENdi sunt. Cap. XIIII.

1 GEneratim (vt dictum est, cũ de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate

cultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur. Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, uel auctores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur.

In Theologia legetur vetus & nouum Testamētum, & doctrina Scholastica Diui Thomæ; & in ea, quam Positiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad scopū nostrū magis conuenire videbuntur.

2 Quod attinet ad libros Humaniorum Litterarum Latinos, vel Græcos, abstineatur in vniuersitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; nisi prius à rebus, & verbis inhonestis purgati sint.

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequenda est; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam Huiusmodi auctorum, quam Humaniorum Litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ alijs in doctrina quam tradunt, sequi debeant. Rector autem in omnibus quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET GRADIBVS. *Cap.* XV.

1 IN Litteris Humanioribus, & linguis cursus tēporis limitatus ad earum studium absoluendū esse

esse nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasq; alias causas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quam quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artiū studio cursus erunt ordinandi, in quibus sciētiæ Naturales (ad quas minus quam trium annorum spatium satis non erit) prælegantur; pręter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholasticos celebrandos, & gradum Magisterij suscipiendum ijs qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus ergo integer trium erit annorum cum dimidio, vsque ad promotionem ad Magisterium. Singulis autem annis vnus huiusmodi cursus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio absoluetur.

3 Theologię curriculum sex annis emetietur. In primis quatuor, ea omnia quę legi oportebit, pręlegentur; in duobus reliquis, pręter repetitionem, actus soliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouendi sunt, absoluentur. Quarto quoque anno ordinarie cursus inchoabitur, sic libris pręlegendis distributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis studiosus inchoare possit; & quod reliquum est incœpti quadriennij, & eius quod sequitur quadriennij, vsque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino cursum Theologię.

4 In gradibus tam Magisterij Artium, quàm Doctoratus Theologię tria obseruentur; Primum, nequis

quis nisi diligētēr & publice examinatus, per personas designatas, quę bene suum officium faciant, & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur; siue ille de Societate sit, siue extra eam: Alterum, vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, assignatis; quin potius honore se inuicem præuenire, nulla locorum differentia obseruata, curent: Tertium, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis promoueat: & non nisi admodum exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur: ne consuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decursu excessus fiat. Videat etiā Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Societate, sibi, aut Collegio pecuniā, aut dona quæuis ab ullo pro re quauis in ipsorum utilitatem facta accipere pemittat, quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum institutum futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

DE IIS, QVAE PERTINENT AD bonos mores. Cap. XVI.

1 Diligenter curetur, ut qui litteras discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferunt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant; ad quod multum iuuerit, si omnes singulis saltem mensibus semel ad confessionis sacramentum accedent, si Missam quotidie, Concio-

nem

nem singulis diebus festis (cum ea fiet) audient. Ex præceptoribus autem quisque hoc à suis discipulis præstari curabit.

2 Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuscunq; hebdomadæ, Christiana doctrina; & vt pueri eam ediscant, & recitent, omnesque etiam adultiores, si fieri potest, eandem sciant, curabitur.

3 Habebitur etiá singulis hebdomadis (vt de Collegijs est dictum) ab aliquo ex Scholasticis declamatio de rebus quæ audientibus ædificationi sint, eosque ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; vt non solum stylus exerceatur, sed mores meliores reddantur: omnes autem eos qui latine sciunt, huiusmodi declamationi interesse oportebit.

4 In Scholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhonestum aut dissolutum quid in externis ad Scholas accedentibus permittatur. Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio, tam in lectionibus, cum se occasio obtulerit, quàm extra eas ad eosdem ad obsequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos; & vt omnia sua studia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam ei reducatur, ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id institutam quam Præceptor, & discipuli omnes aperto capite attente audient.

5 Propter eos qui tam in diligentia suis studijs adhibenda, quam in ijs quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus sola verba bona,

& exhortationes non sufficiunt, Corrector (qui de Societate non sit) constituatur; qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quique castigationis huiusmodi erunt capaces, castiget. Cũ autem nec verba, nec Correctoris officium satis esset, & in aliquo emendatio non speraretur, alijsque esse offendiculo videretur; præstat à Scholis eum remouere, quàm, vbi parum ipse proficit, & alijs nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuersitatis, ut omnia ad gloriam & seruitium Dei, vt par est, procedant, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS, VEL MINISTRIS *Vniuersitatis.* *Cap. XVII.*

1 CVra vniuersalis, vel superintendentia & gubernatio Vniuersitatis, penes Rectorem erit; qui idem esse poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præest, & ijs præditus Dei donis, de quibus dictum est; vt possit commisso sibi officio, dirigendi in litteris & moribus totam vniuersitatem, satisfacere. Eius electio ad Præpositum Generalẽ, uel alium, cui ille id commiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, vel Visitator) spectabit: confirmatio vero semper erit Generalis. Habebit autem Rector quatuor Consiliarios, vel Assistentes, qui in rebus ad ipsius officium pertinentibus vt plurimum possint eum iuuare, & cum quibus ipse, quæ sunt maioris momenti, conferat.

2 Erit & Cacellarius, vir in litteris egregie versatus,

tus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea quę sũt ei cõmittenda, polleat: cuius sit munus, generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordinanda, & disputationes in actibus publicis dirigendas, & ad discernendum an sufficiens doctrina sit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi.

3 Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, vbi omnium Scholasticorum, qui Scholas assidue frequentant, nomina scribantur; quiq; eorum promissionem de Obedientia Rectori præstãda, & Constitutionibus obseruandis (quas ipsemet proponet) admittat; & sigillum Rectoris, & Vniuersitatis habeat: quæ tamen omnia sine vllis expensis Scholasticorum fient.

4 Erit & Notarius, vt fidem publicam faciat de susceptis gradibus, & alijs quæ occurrent.

Sint & duo, vel tres Bidelli, vnus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus.

5 In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alij Designati ex ijs qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati, possint dicere quid sentiant ad suæ facultatis bonum conuenire: & siquid tale in mentem venerit, dũ inter se de huiusmodi rebus agũt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.

6 In rebus quæ ad solam vnam facultatem pertinent, vocabit Rector, Præter Cancellarium & suos Assistentes, Decanum etiam & Designatos illius

facultatis: in ijs quæ ad omnes pertinent, Decani & designati omnium vocetur. Et si Rectori visum fuerit & alios de Societate, vel extra eam, ad Congregationē vocare, facere id poterit; vt cum omniū sententias audierit, melius quod cōuenit, constituat.

7 Erit Syndicus vnus generalis, qui tam de personis, quàm de rebus, de quibus videbitur, Rectorem & Præpositum Prouincialem, & Generalem admoneat: qui quidem Syndicus vir magnę fidelitatis & iudicij esse debebit. Præter hunc, suos habebit Syndicos particulares Rector; vt quæ quauis in classe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipsum referant. Et vt ipse de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Consiliarij de ipso, & de alijs scribent semel singulis annis Præposito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (si quid oportuerit) admonebit: Vt in omnibus maiori cum circunspectione & cura præstandi quod quisque debet, procedatur.

8 De aliquibus insignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores & magistri, vt in Vniuersitate cognoscantur, vel saltem in actibus publicis vti debeant, necne, & si vtantur, qualia esse debeāt, considerationi Generalis tunc existentis, cum aliqua Vniuersitas admittitur, relinquetur. Ille autē per se, vel per alium, expensis circunstantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obsequiū, & bonum vniuersale fore (qui vnicus scopus in hac, & in omnibus rebus nobis est) constituet.

QVIN-

5 # QVINTA PARS

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENDUM in corpus Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.

Cap. I.

1 VI in Societate, quantum satis est, probati fuerunt; & tandiu, vt vtrinque intelligi iam possit, num in eadem manere ad maius Dei obsequium & gloriam conueniat; admitti debent, non vt prius, ad Probationem; sed modo magis interno, vt membra vnius ac eiusdem corporis Societatis. Huiusmodi autem sunt præcipue, qui ad Professionem, vel in Coadiutores formatos admittũtur. Sed quia Scholastici approbati, etiam modo quodam interiori, quàm admissi ad Probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admissione in hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obseruandum videatur.

2 Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos qui admittendi erunt, penes eius caput erit; vt ratio postulat. Sed quia Præpositus Generalis tam varijs locis interesse non potest; alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad

totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare. k

3 Tempus ad admittendum modo ſuperius dicto, in vniuerſum loquendo, vltra biennium eſſe oportebit. Sed qui antequam ad ſtudia mitteretur, vel in eiſdem, diu probatus fuiſſet; poſt illa abſoluta, ſi ad Profeſſionem eſt admittendus, integrum adhuc Probationis annum habebit; vt adhuc magis perſpectus ſit, antequam eam emittat. & prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictũ eſt) cum Societas, vel qui ab ea hanc in Domino curam habet, plenius ſibi ſatisfieri deſideraret. l

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt.
Cap. II.

1 CVm nullo ex his modis admitti debeat, niſi qui idoneus in Domino fuerit exiſtimatus. Illi ad Profeſſionem idonei habebuntur, quorũ vita diuturnis ac diligentibus Probationibus, à Præpoſito Generali (ad quem referent Particulares Præpoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde, & approbata fuerit. Ad hoc autem conferet illis qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iam ea cura & diligentia, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimę Probationis tempore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in rebus ſpiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vni-

vniuersi amoris sensualis, volūtatis & iudicij proprij,& ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt, insistere; vt cum in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini Nostri iuuent.

2 Doctrina etiam in huiusmodi, sufficiēs esse debebit, præter humaniores Litteras, & Artes liberales,in Theologia Scholastica & Sacris Litteris. Et quamuis aliqui breuiori tempore non minorem progressum,quàm alij longiori,facere possent; nihilominus, vt communis aliqua mensura sumatur, spatium aliquod temporis præscribetur; & hoc erit,& quadriennium integrum post Artium liberalium & Philophiæ studia, in Theologia expleuisse. Vt ergo ad Professionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidem, ad gloriam Dei, satis in ea profecisse conuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante Professionem Assertiones Logices, Philosophiæ, & Theologiæ Scholasticæ tuebitur. Quatuor autē ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina,an sit quanta oportet,prout iuxta veritatem syncere senserint,deligantur. Quod si doctrina ea prædìti esse,quæ satis sit,non inuenientur; conducibilius erit,vt donec eam consequantur,expectēt; vt illos etiam expectare oportebit, qui in abnegatione sui ipsorum, & virtutibus Religioso dignis testimonium, quod par esset, nondum omnino haberent.

3 Præter hos,nonnulli ad trium Votorum solem-

nium tantum Professionem admitti possent: raro tamen,& non sine causis peculiaribus alicuius momenti: & hos, septem annos in Societate notos fuisse,& non mediocrem sui talenti,ac virtutum satisfactionem, ad gloriam Dei, præbuisse in ea oportebit.

4 Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur,oportet Societati esse satisfactum de eius vita, deque bono exemplo ac talento ad se iuuandam,vel cum litteris,in rebus spiritualibus, vel sine illis,in exterioribus; prout cuique diuina bonitas dona sua communicauerit. Hoc ipsum autem metiatur oportet Præpositi Generalis prudentia; nisi alicui ex particularibus,cui multum in Domino confideret,id committendum videretur.

5 Vt aliqui admittantur in Scholasticos approbatos,quadam proportione seruata, eadem requiruntur: & id peculiari quadam ratione; vt ex eorum ingenio,speretur,eos in litteris profecturos,Præpositi Generalis iudicio, uel eius, cui hoc munus ille commiserit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipsi donatæ.

DE MODO ADMITTENDI AD Professionem. Cap. III.

1 QVando aliqui, peracto Probationis tempore,& experimentis,ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis,ad Professionem admittendi fuerint,cum Societati,uel eius Præposito

Gene-

Generali plene ſit in Domino ſatisfactũ, Profeſſio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 In primis Præpoſitus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad Profeſsionem admittet, poſtquã publice Miſſæ Sacrificium obtulerit in Eccleſia coram domeſticis, & alijs externis, qui interfuerint, cum ſanctiſsimo Sacramento Euchariſtiæ ad eum qui Profeſsionem eſt emiſſurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali Confeſsione, & verbis quæ ante Communionem dici ſolent, voce alta Votum ſuum ſcriptum (quod aliquot ante dies conſiderauerit oportet) leget; cuius formula hæc eſt.

3 EGO .N. Profeſsionem facio, & promitto Omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus & tibi Patri Reuerendo Præpoſito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam; & ſecundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formã uiuẽdi, in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam.

4 Inſuper promitto ſpecialem Obedientiam ſummo Pontifici, circa miſsiones; prout in eiſdem litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus continetur. Romæ, uel alibi, tali die, menſe, & anno, & in tali Eccleſia.

4 Poſt hæc, ſumet ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sa-

cramētum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui Professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mense, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur: ut omnia semper constare posint, ad Dei gloriam.

5 Aliqui, qui ad Professionem trium Votorum solemnium dumtaxat admittentur, in Ecclesia, ac coram domesticis & externis qui aderunt, antequam sanctissimum Christi Corpus accipiant, ex scripto suum Votum iuxta formulam sequentem legent.

6 EGO .N. Professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & uniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, ac successoribus tuis; uel, tibi Reuerendo Patri uice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem; iuxta formam uiuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam. Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno, & in tali Ecclesia. Deinde sequetur Communio, & reliqua superius dicta.

DE

DE ADMITTENDIS COADIVTORIBUS formatis, & Scholaſticis. Cap. IIII.

1 QVI in Coadiutores formatos ſpirituales, cũ ſimplicibus Votis, & non ſolemnibus admittũtur, in Eccleſia, vel ſaccello Domus, aut alio decẽti loco coram domeſticis & externis, qui aderunt, in manibus eius, qui admiſſurus ſit, Votum ſuum emittent in hac formula, quæ ſequitur, id legentes.

2 EGO .N. promitto omnipotenti Deo, coram eius Virgine Matre, & tota cœleſti curia, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi R. Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuã Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam; & ſecũdum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem; iuxta modum in litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus dictæ Societatis expreſſum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, menſe, & anno, &cet. Demum ſumat ſanctiſſimum Chriſti Corpus: & fient, quæ de Profeſſis dicta ſunt.

3 Formula ad Coadiutores in rebus tẽporalibus admittendos eadem erit; clauſula illa de puerorum inſtitutione ſolum remota.

4 Qui peracta ſua priori Probatione & experimẽtis per biennium, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domeſticis, quamuis

non in manibus cuiusquam, Vota sua emittent ad hunc modum.

4 Omnipotens Sempiternæ Deus, EGO. N. licet vndecunque diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi seruiendi desiderio, voueo coram sacratissima Virgine Maria, & curia tua cœlesti vniuersa, diuinæ Maiestati tuæ paupertatē, castitatē & Obedientiā perpetuā in Societate IESV; & promitto eandem Societatem me ingressurum, vt vitam in ea perpetuo degam, omnia intelligendo iuxta ipsius Societatis Constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per IESV Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustū in odorem suauitatis admittere digneris; & vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiā ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die mense, & anno. Post hæc perinde, vt alij, sanctissimum Christi corpus sument; & reliqua quę superius dicta sunt peragētur.

5 Postquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, ad alium progredi curare non debet; sed in suo perfici, & obsequio Dei & gloriæ sese impendere, ac Superiori, qui scilicet Christi Domini Nostri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.

6 Qui in Domibus versantur, post biennium Vota eadem emittere, quæ Scholastici, & Christo Domino Nostro se obstringere debent; & id, quamuis studijs applicandi non videantur, nec expedire, vt

tam

tam cito in Coadiutores formatos, vel Professos admittantur, existimetur. Quòd siquis propria im pulsus deuotione,ante id tempus biennij vellet Votis se Deo offerre; eandem formulam sequi poterit; & vno Voti sui scripti exemplo tradito Superiori, alterum penes se retineat; vt quid Deo ac Domino Nostro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipsum, simulque ad deuotionem augendam conferet, statutis quibusdam temporibus, quæ congrua videbuntur, Vota sua renouare. Quod quidem non est, obligatione noua se obstringere, sed eius, qua obstricti sunt in Domino, recordari, atq; eandem confirmare.

SEXTA PARS

DE IIS QVI ADMISSI, ET in corpus Societatis cooptati sunt: quod ad ipsorum personas attinet.

DE IIS QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

1 VT ILLI qui iam ad Professionē, vel in Coadiutores formatos admissi sunt, vberiori cum fructu, iuxta nostrum Institutum, diuino seruitio, & proximorum auxilijs se impendant; aliqua in seipsis obseruare debent quorum præcipua, licet ad ea Vota, quæ Deo & Creatori Nostro iuxta litteras Apostolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac sexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad Votum Castitatis pertinent, interpretatione non indigent, cum constet, quàm sit perfectè obseruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis nostræ munditia: his suppositis, de sancta Obedientia dicetur; quam quidem omnes plurimum obseruare, & in ea excellere studeant; nec solum in rebus obligatorijs, sed etiā in alijs; licet nihil aliud quàm signum voluntatis Superioris sine vllo expresso præcepto, videretur. Versari autem debet ob ocu-

ob oculos Deus Creator ac Dominus Noſter, propter quem homini Obedientia præſtatur: & vt in ſpiritu amoris,& non cum perturbatione timoris procedatur, curandum eſt: ita vt omnes conſtanti animo incumbamus,vt nihil perfectionis,quod diuina gratia conſequi poſſimus in abſoluta omniũ Conſtitutionum obſeruatione, noſtrique Inſtituti peculiari ratione adimplenda,prætermittamus: & exactiſsime omnes neruos virium noſtrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici,deinde Superioribus Societatis exhibendam, intendamus: ita vt omnibus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere,ad eius vocẽ,perinde ac ſi à Chriſto Dño egrederetur(quãdoquidẽ ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerentia Obedientiã præſtamus)quam promptiſſimi ſimus;re quauis,atq; adeo littera à nobis inchoata nec dum perfecta relicta;ad eum ſcopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo, vt ſancta Obedientia tum in executione, tum in voluntate,tum in intellectu ſit in nobis ſemper omni ex parte perfecta;cum magna celeritate, ſpirituali gaudio,& perſeuerantia, quidquid nobis iniunctũ fuerit, obeundo; omnia iuſta eſſe, nobis perſuadendo; omnem ſententiam ac iudicium noſtrum contrarium, cœca quadam Obedientia abnegando:& id quidem in omnibus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri non poſsit (quemadmodũ dictum eſt)aliquod peccati genus intercedere.Et ſibi quiſque perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia

viuunt, se ferri ac regi à diuina prouidentia per Superiores suos, sinere debent, perinde ac si cadauer essent, quod quoquo versus ferri, & quacunque ratione tractari se sinit: vel similiter, atque senis baculus, qui vbicunque, & quacunque in re velit eo vti qui eum manu tenet, ei inseruit. Sic enim obediēs rem quamcunque, cui eum Superior ad auxilium totius corporis Religionis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi; pro certo habens, quod ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præstare posit, propriam voluntatem ac iudicium diuersum sectando, diuinæ voluntati respondebit.

2 Omnibus itidem maxime commendatum sit, vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) suis Superioribus exhibeant; IESVM Christum in eisdem considerent, ac reuereantur; eosdem ex animo vt patres in eodem diligant; ac sic in spiritu charitatis in omnibus procedant, vt nihil ex externis, vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorsus intelligant; quo melius in via salutis & perfectionis se dirigant, optare debēt. Et ea de causa omnes tam professi, quam formati Coadiutores semel singulis annis (& quoties præterea Superiori visum fuerit) ad suas conscientias in Confessione, vel secreto, vel alia ratione eidem aperiendas, propter magnam eius rei vtilitatem (ut in Examine dictū est) parati esse debebunt: tum etiā ad Confessionem generalem, quæ ab ultima generali inchoetur, ei, quem Superior sibi substituerit, faciendam.

Defe-

3 Deferant omnes ad Superiorem ſuum res, quæ eis expetendę occurrerint: nec priuatus quiſpiam, directe vel indirecte ſine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem, gratiam vllam in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet; ſibique perſuadeat, ſi per Superiorem ſuum, vel cum eius conſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire: &, ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini Noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturũ.

DE IIS QVAE AD PAVPERTATEM, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAupertas, vt murus Religionis firmus, diligenda, & in ſua puritate conſeruanda eſt; quantũ diuina gratia aſpirante fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus Noſter Religionibus inſpirauit contra illum, alioſque Religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet, ea quę à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare, per declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minime conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus; quicunque in ea Profeſſionem emiſerint, ſe ad innouationem Conſtitutionum in ijs quę ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant;

niſi

ni si aliquo modo pro rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis restringendā judicarēt.

2 In Domibus, vel Ecclesijs, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur, redditus nulli, ne Sacristiæ quidem, aut fabricæ applicati, haberi possint: sed neque vlla alia ratione, ita vt penes Societatem eorū sit vlla dispensatio; sed in solo Deo, cui per ipsius gratiam ea inseruit, fiducia constituatur, sine redditibus vllis ipsum nobis prospecturū de rebus omnibus conuenientibus ad ipsius maiorem laudem & gloriam.

3 Professi viuant ex eleemosynis, in Domibus, cū aliquo non mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuersitatibus Societatis habeant (nisi ipsarum necessitas, vel magna vtilitas id exigeret) nec redditibus eorum in Domibus vtantur.

4 Coadiutores, quandiu in Domibus erunt, quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuēt. In Collegijs, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessarijs, vel valde conuenientibus eisdem Collegijs vtiles fuerint, viuent sicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem desierint vtiles esse Collegijs, desinent in eis habitare; & in Domibus Societatis, vt de Professis est dictum, habitabunt.

5 Non solum redditus, sed nec possessiones vllas habeāt in particulari nec in communi Domus vel Ecclesiæ Societatis, præterquam quod ad habitationem,

tionem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conueniens fuerit, cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum cõualeſcentium, vel eorũ, qui vt rebus ſpiritualibus vacent, ſe ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur: & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur, nec fructus, qui reddituũ loco eſſe poſſint, habeat.

6 Quamuis ad bona & ſancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile ſit; ob maiorem tamen ædificationem, nullus de Societate debet, nec poteſt quemquam ad eleemoſynas perpetuas Domibus vel Eccleſijs eiuſdem Societatis relinquendas, incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerent; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. ſed cum ad id charitas propter deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 Omnes, qui ſub Obedientia ſunt Societatis, meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt; nec poſtulando, nec admittendo ſtipendium, uel eleemoſynas vllas, quibus Miſſæ, vel Confeſſiones, uel Prædicationes, uel Lectiones, uel uiſitationes, uel quoduis aliud officium ex ijs quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari uideatur: ut ſic maiori cum libertate poſsit, & proximorum ædificatione, in diuino ſeruitio procedere.

8 Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipue in pijs miniſterijs, quibus ad animarum auxilium Societas utitur; nulla ſit in Eccleſia arca, in quam

elee-

eleemosynæ ab ijs qui ad Conciones, Missas, uel Confessiones, & reliqua spiritualia ad eam conueniunt, conijci solent.

9 Eadem de causa munuscula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipsis obtinendas offerri solent, ne offerantur: nec huiusmodi primarios uiros inuisere Nostri consuescant; nisi sancto studio piorũ operum ducerentur; uel quando intima beneuolentia in Domino tam essent coniuncti, ut huiusmodi officium aliquoties eis debere uideretur.

10 Parati sint ad mendicandum ostiatim, quando uel Obedientia, uel necessitas id exiget. & sit unus, uel plures ad eleemosynas petendas, quibus personæ Societatis sustententur, destinati: quas eleemosynas simpliciter amore Domini Nostri petent.

11 Vt nihil propriũ Domi teneri, ita nec foris apud alios potest. Et quisque ijs, quæ de communi data fuerint ad usum suum necessarium aut conuenientem, resectis superfluis, sit contentus.

12 Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa quam secum affert, conseruetur, non solum particulares Professi, uel Coadiutores formati hæreditariæ successionis non erunt capaces, uerum nec Domus, nec Ecclesię, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuersiis præcisis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conseruabitur.

13 Quando Summus Pontifex, vel Superior, huiusmodi Professos, vel Coadiutores ad laborandum in uineam Domini mittet, nullum uiaticum petere possint;

poſſint; ſed ſe liberaliter repræſentent, ut mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam fore videbitur.

14 Vt in hac etiam parte modo conſentaneo debitæ Paupertati procedatur, nullum in Domibus Societatis iumentum ad equitandum, ad vſum alicuius de ipſa Societate (ſiue Præpoſitus, ſiue ſubditus ille ſit) ordinarie habebitur.

15 In veſtitus itidem ratione tria obſeruentur; Primum, vt honeſtus ille ſit; Alterum, vt ad vſum loci in quo viuitur, accommodatus; Tertium, vt Profeſſioni Paupertatis non repugnet. videretur autem repugnare, ſi ſericis, vel precioſis pannis vteremur; à quibus abſtinendum eſt: vt in omnibus humilitatis & ſubmiſſionis, debita ad maiorem Dei gloriã ratio habeatur.

16 In ijs quæ ad rationem victus, ſomni, ac vſus reliquarum rerum vitæ neceſſariarum, vel conuenientium ſpectant, quamuis communis illa ſit, minimeq; diuerſa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit: ita vt quod quiſque ſibi inde ſubtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione ſubtrahat. habenda tamen ſemper erit ratio humilitatis, Paupertatis, ac ſpiritualis ædificationis, quæ ſemper nobis in Domino ob oculos verſari debet.

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abstinere debent qui in Societate sunt.
Cap. III.

1 QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad Professionem, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certum ducitur, eos viros spirituales futuros; & qui sic in via Christi Domini Nostri profecerint, vt per eam currere possint, quantum corporis valetudo, & externæ occupationes charitatis atque Obedientiæ permittent: non videtur in ijs quæ ad orationem, meditationem, & studium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad austeritatem vel corporis castigationem spectantium, vt vlla regula eis præscribenda; nisi quam discreta charitas vnicuique dictauerit: dum tamen semper Confessarius consulatur, & vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuersum; esse quidem animaduertendum, ne nimius huiusmodi rerum vsus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos distineat, ut deinde spirituali proximorum auxilio, iuxta nostri Instituti rationem non sufficiant: nec contra tanta in illis sit relaxatio, vt feruore spiritus refrigescente, humani ac inferiores affectus incalescant.

2 Sacramentorum frequentatio ualde commen-

detur.

detur. Differri autem non debet Communio, aut Missæ celebratio sine causis iudicio Superioris legitimis, vltra octo dies: omnesque assignato sibi Confessario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quisque præscriptum habet à Superiore, confiteantur.

3 Ex Regulis particularibus, quę in Domibus, vbi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare, vt eam partem obseruent, quæ conueniens est ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectũ vel ædificationem suam id sit, siue etiam aliorum, inter quos versantur.

4 Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium assumuntur, magni momenti sunt, ac nostri Instituti propriæ, & valde frequentes; cumq; alioqui nostra habitatio tam sit in hoc vel in illo loco incerta; non vtentur Nostri choro, ad Horas Canonicas, vel Missas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde suppetet, vbi sibi ipsis satisfaciant. Per Nostros autem ea tractari conuenit, quæ nostræ vocationis ad Dei gloriã magis sunt propria.

5 Cum homines itidem huius Societatis semper parati esse debeant ad discurrendum per quasuis mundi partes, quo fuerint à Summo Pontifice, vel à suis Superioribus missi; non debent curam animarum, neque item mulierum Religiosarum, vel aliarum quarumcunque suscipere, vt ordinarie illarum Confessiones audiant, uel ipsas regant: quãuis nihil repugnet semel unius Monasterij Confessiones, ob speciales causas audire.

6 Obligari etiam ad Missas perpetuas in suis Ecclesijs dicendas, uel ad curam similem, quam libertas nostro procedendi modo in Domino necessaria non patitur, minime conuenit.

7 Vt plenius posſit Societas rebus ſpiritualibus iuxta ſuum Institutum uacare, quoad eius fieri poterit, à negotijs ſecularibus abſtineat (qualia ſunt Teſtamentariorum, uel Executorum, uel Procuratorum rerum ciuilium, aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti, obeunda ſuſcipiant, uel in illis ſe occupari ſinant. Quod ſi Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, ſuum habeant Procuratorem, per quem ea tractent & iura ſua tueantur. Si uero ad Domos Societatis, uel ad totum eius corpus pertinent; quo pacem ſuam melius conſeruare poſsit Societas, idem Procurator, uel alius ex Coadiutoribus, uel demũ aliquis extra Societatem, aut familia quæpiam, quæ Domus patrocinium ſuſciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam poſſet defendere.

8 Eadem de cauſa, utque inquietudinis, à noſtra Profeſsione alienæ, occaſiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cũ omnibus ad maiorem Dei gloriam conſeruetur; nemo ex Profeſsis, uel Coadiutoribus, uel etiam Scholaſticis Societatis in cauſis ciuilibus, nedum criminalibus, ſe examinari (niſi, qui ad peccatum obligare poteſt, compelleret) ſine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minime dabit, niſi in cauſis quæ ad Religionem Catholicam pertinent, uel alioqui in pijs, quę

ſic

sic cedunt in huius fauorem, ut in alterius detrimē tum non cedant: quandoquidem Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quantum fieri potest, omnium in Domino commodis inseruire.

DE AVXILIO, QVOD MORIENtibus in Societate praestatur: & de suffragijs post mortem. Cap. IIII.

1 VT in uita uniuersa, ita, & multo magis, in morte unusquisque de Societate eniti, & curare debet, ut in ipso Deus ac Dominus Noster IESVS Christus glorificetur, ipsiusque beneplacitum impleatur; & proximi ędificentur, saltem exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide uiua, ac spe, & amore bonorum illorum æternorū, quæ nobis Christus Dominus Noster tam incomparabilibus uitæ suæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquisiuit. Cum tamen persæpe huiusmodi sit morbi ratio, ut usum uirium animæ magna ex parte impediat; cumque huiusmodi sit ille à temporali uita transitus, ut propter graues impugnationes Dæmonis (à quo summopere refert non superari) requirat subsidium fraternæ charitatis; solicite aduertat Superior, ut qui iuxta medici sententiam de uita periclitatur, antequam usu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis sanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Christi Domini Nostri nobis concessis, ad transitū à tem-

porali uita ad æternam, se muniat.

2 Iuuari etiam debet orationibus omnium domesticorum ualde peculiaribus, donec animam suo Creatori reddat. Et pręter alios qui ingredi possūt, plures aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui sint dilecti oportet peculiarius, vt infirmū mori proximum inuisant, & ei assistant, & animosiorem reddant; eaque suggerant, eisque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient. & cū iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino commendent, donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eam tam caro pretio sanguinis & vitæ suæ redemit.

3 Posteaquam qui expirauerit, usque ad sepulturā eius corpus decenter, quandiu conueniet, teneatur. Postmodum absoluto officio, corā domesticis pro more sepeliatur: & mane proximo post eius mortem, omnes Sacerdotes domestici, pro eius anima Missæ Sacrificium offerant: reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam; atque in eo perseuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiusuis priuatam deuotionē, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate, in locis illis quæ Superior conuenire iudicauerit, ut simile officium præstent: ita ut charitas erga eos qui uita perfuncti sunt, non minus quàm erga viuentes, in Domino demonstretur.

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationem non inducunt. Cap. V.

CVM exoptet Societas uniuersas suas Constitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem, omnino iuxta nostrum Institutum, nihil vlla in re declinando obseruari; optet etiam nihilominus suos omnes securos esse, vel certe adiuuari, ne in laqueum vllius peccati, quod ex vi Constitutionum huiusmodi, aut ordinationum proueniat, incidant; visum est nobis in Domino, excepto expresso Voto, quo Societas Summo Pontifici, pro tempore existenti, tenetur, ac tribus alijs essentialibus, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi, posse obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere; nisi Superior ea In Nomine Domini IESV Christi, vel in virtute Obedientiæ iuberet, quod in rebus, vel personis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particulare vniuscuiusque, vel ad vniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offensę, succedat amor & desiderium omnis perfectionis; & vt maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini Nostri consequatur.

SEPTIMA PARS
DE IIS QVÆ PERTINENT ad admiſſos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini diſtribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI Pontificis. Cap. I.

1 VT In ſexta Parte de ijs dictum eſt, quæ obſeruanda ſunt cuique de Societate erga ſeipſum, ita in hac ſeptima de ijs dicendum eſt, quæ erga proximos (qui finis noſtri Inſtituti valde proprius eſt) dum diuiduntur per Chriſti vineam, vt in ea illius parte, atque opere, quod ipſis commiſſum fuerit, ſe exerceant, obſeruari debent; ſiue à Summo Chriſti Domini Noſtri Vicario, ſiue à Superioribus Societatis, qui etiam diuinæ Maieſtatis loco ipſis præſunt; per diuerſa loca mittantur; ſiue ipſimet ſibi eligant vbi, & qua in re occupentur; ſi ipſorum iudicio relictum fuerit, vt diſcurrant quacunque maius Dei & Domini Noſtri obſequium, & animarum profectum aſſequi ſe poſſe arbitrentur: ſiue labor ſit impendendus, non loca peragrando diuerſa, ſed in ſtabili ac continua habitatione, in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obſequij prouentus ſperatur. Et vt primo

mo loco de Missione Snmmi Pontificis, vt inter ceteras præcipua, tractetur; animaduertendum est quòd eo fertur intentio Voti illius, quo se Obediētiæ Summi Christi Vicarij, sine vlla excusatione Societas obstrinxit, vt quocumque gentium ad maiorem Dei gloriam, & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularem aliquem locum; sed vt per orbem in diuersas regiones, & loca spargeretur; cum optaret, quod factu optimum esset, eligere; idque speraret futurũ, si hanc ipsius distributionem Summus Pontifex faceret.

2 Et in hac parte, cum omnem proprium sensum ac voluntatem Christo Domino Nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, nec Superior pro seipso, nec quisquam alius ex inferioribus pro se, uel pro alio curare nec tentare mediate, uel immediate cum summo Pontifice, vel eius ministris poterit vt residere, uel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: sed inferiores hanc curam vniuersam Summo Christi Vicario, ac Superiori suo; Superior vero, quòd ad suam personam attinet, Summo Pontifici, & ipsi Societati in Domino relinquat.

3 Præterea, qui à Sũmo Pontifice designatus fuerit, vt aliquo se cōferat; se ipsum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per se, uel per alium postulata, offerat: quin potius sic à Summo Pontifice mittatur, vt eius Sanctitas ad maius Dei, & sedis

Aposto-

Apostolicæ obsequium fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.

4 Si Summus Pontifex personam non designaret, sed aliquem vel plures ad hunc uel illum locum proficisci iuberet, Superioris arbitrio relinquẽdo, qui sint ad huiusmodi Missionem aptiores; Superior iuxta eius præceptum, eos qui magis conuenire, & aptiores ad id fore videbuntur, designabit. Qua in re maius bonum vniuersale intuebitur, & vt quàm minimũ detrimentum alia opera ad Dei obsequium suscepta, patiantur.

5 Ei qui sic missus fuerit, plene declarari conuenit plurimum Missionem suam, & scopum, quo fertur Summi Pontificis intentio, & effectum, cuius gratia mittitur: & hoc, si fieri potest, in scriptis; quo exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere possit. Eundem etiam Superior iuuare consilijs ac instructione, quoad eius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei, & sedis Apostolicæ obsequium, vtilius suum impendat ministerium.

6 Si ad particularia loca, tempore minime limitato, per Summum Pontificem mittetur; ad tres mẽses ibidem manendum ei esse intelligatur: & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris spiritualis fructus, qui inde percipi videbitur, vel alibi sperabitur; vel demũ vt ad bonũ aliquod vniuersale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia, iuxta Superioris arbitrium, qui sanctã intentionem Pontificis, in Christi Domini Nostri obsequium considerabit, transigentur.

Cum

7 Cum in locis designatis diutius erit residendũ, si fieri poterit sine detrimento principalis Missionis, atque intentionis Summi Pontificis, excursiones aliquas, si poterit, & cum fructu diuini seruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens: vt in locis vicinis, animarum auxilio seruiens, postmodum ad suæ residentiæ locum redeat: in quo quidem præter id quod est ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curã nec propter alias occasiones, licet bonas diuini obsequij posthabebit) potest, & debet considerare, quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum salutem conferant, suam operam sine detrimento suæ Missionis (vt dictum est) possit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quãtum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non sinet.

8 Ad finem nostræ Professionis ac promissionis melius consequendum, Præpositus Generalis, cum nouus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit constitutus, per se, vel per alium, intra annum ab eius creatione & coronatione, teneatur eius Sanctitati declarare Professionem, ac promissionem expressam Obedientiæ, qua ipsi Societas peculiari Voto circa Missiones ad Dei gloriã se obstrinxit.

DE MISSIONIBVS SVPERIORIS Societatis. Cap. II.

1 QVO spirituali animarum necessitati subueniri multis in locis maiori cum facilitate ac secu-

ſecuritate eorũ, qui ad id fuerint deſtinati, poſsit; Præpoſiti Societatis, iuxta facultatẽ eis à Summo Pontifice conceſſam, mittere quoſuis de Societate poterunt, quocunque magis expedire iudicabunt; qui tamen vbicunque fuerint, ad Obedientiam ſedis Apoſtolicæ parati erunt. Et quia cõplures sũt, qui aliquos ex Noſtris ſibi concedi petant, potius propriç obligationis ſpiritualis erga ſuũ gregem, vel aliorum commodorum, à fine noſtro magis diſtantium, ratione habita, quàm communiũ & vniuerſalium; Præpoſitus Generalis, vel qui ab eo hãc habuerit facultatem, diligenter in huiuſmodi Miſſionibus curet, vt in ſuis ad hanc potius, quam ad illam partem mittendis, & ad hoc opus potius, quã ad illud, & ut hanc perſonam potius, quàm illam mittat, hoc, vel illo modo, ad prolixius, vel breuius tempus; id ſemper quod ad maius Dei obſequium, & bonum vniuerſale facit, ſtatuatur. Cum hac ergo rectiſsima ac ſynceriſsima intentione, in Dei ac Domini Noſtri conſpectu habita, & ſi ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinæ Maieſtati, ſuis & domeſticorum orationibus ac Sacrificijs, commendata, & cũ aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos qui adfuerint, communicata, ſtatuet per ſeipſum, num mittere debeat, nec ne: & ſic de reliquis circunſtantijs; ut ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, uel manendum in hoc loco potius, quàm

in

in illo, plenam ac omnino liberam sui dispositionẽ Superiori, qui eum Christi loco dirigit, ad ipsius maius obsequium & laudẽ relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, uel alio se conferant, nemo quoquo modo sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernandus est, curare debet.

2 Quocunque Superior mittet aliquem, eum plene instruere (& ordinarie in scriptis) debebit, tam de modo procedẽdi, quam de medijs, quibus eum uti uelit ad finem, quem in animo habet. Per crebram etiam litterarum communicationem, quantum fieri potest, totius successus certior redditus ex eo loco, ubi ipse residet (ut personæ, & negotia exegerint) consilio, & aliis auxilijs, quæcunque adhiberi possint, prouidebit; ut maius seruitium Deo fiat; magisque commune bonum per personas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cura præstari debebit, quanto negotij qualitas (quòd uel magni momenti sit, uel difficile) & personarum, quæ missæ sunt (quod consilio, & instructione indigeant) id magis exigit.

DE LIBERA AD HANC *vel illam partem profectione.* *Cap.* III.

1 QVamuis eorum sit, qui sub Obedientia Societatis uiuũt, se non ingerere directe vel indirecte ad sui Missionem, siue à Summo Pontifice,

fice, siue à suo Superiore, In nomine Domini Nostri IESV Christi, mittantur; qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiusmodi esset India, uel aliæ Prouinciæ) missus esset, si pars eius aliqua, peculiari limitatione ei asignata nō fuerit, potest magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut discurrere quacunque, omnibus perpensis (in se, quod ad uoluntatem suam attinet, indifferentiā sentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & summæ Obedientiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiusmodi Missionibus, Superiori ad hanc partem potius, quam ad illam, prout in Domino senserit conuenire, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, si non est ei iniunctum, ut medio aliquo limitato utatur, quale esset, legere, uel prædicare; in eo se exercebit, ex ijs quibus utitur Societas in quarta Parte, capite octauo dictis, & proximo capite dicendis, quod magis conuenire iudicabit: atque etiam quod in sexta Parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obsequium etiā deuitabit.

QVIBVS IN REBVS DOMVS ET Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

1 QVia non solum enititur Societas, discurrendo per uaria loca, sed etiam in quibusdam conti

continenter residendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare; operæ pretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriã Dei exerceatur.

2 Et primo quidem conferet bonum exemplum totius honestatis ac uirtutis Christianæ; vt non minus bonis operibus, immo magis, quàm verbis eis ædificationi esse, quibus cum agitur, curent.

3 Iuuatur etiam proximus sanctis desiderijs, & orationibus in Dei conspectu pro vniuersa Ecclesia, ac pro ijs præsertim, qui maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonum effusis; ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & infideles incumbunt: vt Deus omnes ad gratiam suam excipiendam, per debilia huius minimæ Societatis instrumenta disponere dignetur.

4 Missarum etiam Sacrificijs iuuare possunt, & alijs diuinis officijs; nulla pro eis eleemosyna accepta; siue aliqui particulares ea petierint, siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Missas, præter eas quæ pro Fũdatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenerit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur; Deum ac Dominum Nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctum Sacrificium admittere, &

pro

pro infinita ac summa liberalitate sua, eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, æternis præmijs dignetur.

5 Poterit iuuari etiam proximus, Sacramentorū administratione: præcipue in audiendis Confessionibus (ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungātur officio, sunt designandi) & in sancto Eucharistiæ Sacramento, extra Paschæ tamen festum, sua in Ecclesia administrando.

6 Proponatur verbum Dei populo assidue in Ecclesia, in Concionibus, Lectionibus, & in Christiana doctrina, per eos quos Superior probauerit, & ad tale munus destinauerit; & quidem ijs temporibus, & modo, qui eidem ad maiorem Dei gloriā & animarum ædificationem expedire videbitur.

7 Potest & hoc ipsum, quod dictum est, extra Ecclesiam Societatis, alijs in Ecclesijs, vel plateis, vel alijs locis præstari; quando ei, qui ceteris præest, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere; tum consilio, & exhortatione ad bona opera, tum etiam tradendis spiritualibus exercitijs.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantū spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittēt, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in Xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & dissidentes ad concordiam reuocando; sic etiam paupe-

pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoad
eius fieri poterit, per se subleuando, & vt alij suble
uent, curando. Metiatur autem oportet Præpositi
prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum
vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quan-
tum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

In Collegijs, & eorum Ecclesijs fiet, ex ijs quæ
10 de Domibus dicta sunt, quod fieri poterit; prout
opportunũ fuerit, iuxta Superioris (vt dictum est)
arbitrium.

Qui talento præditus ad scribendos libros com
11 muni bono vtiles, eos conscriberet; in lucem ede-
re non debet aliqua scripta, nisi prius Præpositus
Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt,
si ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter
in publicum prodeant.

De ijs quæ ad officia domestica, & res alias
12 magis particulares pertinent, in Re-
gulis Domorum dicetur: nec vl-
terius progredientur circa
Missiones, vel di-
uisionem eo-
rum, qui
de Societate sunt, per vineam Do-
mini Nostri IESV
Christi.

OCTAVA PARS
DE IIS, QVÆ CONFERVNT AD eorum, qui disperſi ſunt, cum ſuo capite, & inter ſe mutuam vnionem.

DE IIS QVAE IVVANT ad vnionem animorum.
Cap. I.

1 VO difficilius eſt, membra huius Congregationis cum ſuo capite, & inter ſe inuicē vniri, quòd tā diffuſa in diuerſis mūdi partibus inter fideles & infideles ſint; eo impenſius, quæ iuuant ad vnionē, quærenda ſunt: quandoquidē nec cōſeruari, nec regi, atq; adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriā conſequi poteſt, ſi inter ſe & cum capite ſuo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem: Deinde de iis quæ ad vnionem perſonalem in Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

2 Ex parte ſubditorum, iuuerit, magnam turbam hominum ad Profeſſionem non admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines, etiam inter Coadiu

tores formatos, aut Scholasticos, retineri. multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt, vt ordinem non fert, ita nec vnionẽ, quæ in Christo Domino Nostro tam necessaria est, vt bonus status, ac procedendi modus huius Societatis conseruetur.

3 Et quia huiusmodi vnio magna ex parte per Obedientiæ vinculum conficitur; hæc semper in suo vigore conseruanda est: & qui foras ad laborandũ in agro dominico ex Domibus mittuntur, quoad eius fieri potest, in eadem sint exercitati: & hac in virtute, qui primas in Societate tenent, bono sui exemplo alijs præluceant; vniti omnino cum suo Superiore; & prompte, humiliter, & deuote ei obediendo, persistant. Qui autem tam egregium sui specimen in Obediẽtia non dedisset, certe ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. nam vt plurimum socius qui in Obedientia magis profecit, eum qui minus in ea profecisset, cum diuino fauore, in eadem iuuabit. & alioqui, quamuis ad hunc scopum non tenderetur, ei qui cum aliquo munere gubernandi mittetur, Collateralis socius (si Superiori videbitur quod sic melius commisso muneri satisfaciet) adiungi poterit: qui sic se geret cum eo qui alijs præest, & ille inuicem cum hoc, vt Obedientia ac reuerentia subditorum, debilior erga Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem, & subleuatorem erga suam personam, & aliorum, qui suæ fidei commissi sunt, sibi datũ esse in Collaterali experiatur.

4 Ad eandem Obedientiæ virtutẽ ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorum alij alijs subduntur; & inferiorum erga illos, pertinet: ita vt singuli, qui in aliqua Domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositum Localem, seu Rectorem recurrant, & per eũ in omnibus regi se sinant. Eis autem qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent; ad Prouincialem Præpositum, vel alium Localem viciniorem erit recurrendum; prout eis iniunctum fuerit. Omnes vero Præpositi Locales, vel Rectores crebra cõmunicatione cum Prouinciali vtantur; & iuxta eius arbitrium in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebunt. Sic enim, subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quammaxime consistit, aspirante gratia Dei, conseruabitur.

5 Si quis diuisionis vel dissensionis eorũ qui vna viuunt, inter se, vel cum suo capite auctor esse cerneretur; diligentissime ab ea Congregatione, velut pestis quæ eam potest summopere inficere, si præsens remedium non adhibeatur; separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis, quæ ad hãc vnionem animorum conferent, sunt eæ dotes, quibus (vt in nona Parte dicetur) eum exornari oportet: quibus cum præditus fuerit, erga omnia membra Societatis suo fungetur officio: capitis videlicet, à quo in illam influxus, ad præfixum ipsi finem necessarius, descendat. & sic à Generali Pręposito, vt à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad singu-

lares

lares perſonas deſcendat. ſic etiam ab eodem capite uel ſaltem eo ſuam facultatem communicante, & rem approbante) Miſſiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem ſit dictum: quo enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendebunt, eo melius amor, Obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

7 Et ut locus magis conueniat ad communicationem capitis cum ſuis membris, conferre plurimũ poteſt, ut Præpoſitus Generalis magna ex parte Romæ reſideat: ubi cum alijs omnibus locis Societatis faciliori utetur commercio. Prouinciales itidem in iis locis diutius uerſabuntur, unde cum inferioribus, & cum Superiori Præpoſito commoda fuerit communicatio; quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum utriuſque partis uinculum, ad membrorum inter ſe, & cum capite ſuo unionem, amor eſt Dei ac Domini Noſtri IESV Chriſti: cum cuius diuina ac ſumma bonitate, ſi Superior & inferiores ualde uniti fuerint, perfacile inter ſeipſos unientur: idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens, ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, & ut in uniuerſum dicatur, omnis probitas ac uirtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad unionem ex utraque parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſſimus huius unionis ac boni uniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multum

etiam conferet consensio; tum in interioribus, ut est doctrina, iudicia, ac uoluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus, ut est uestitus, cęrimoniæ Missæ, & reliqua; quantum personarũ, locorum, & ceterorum uarietas permittet.

9 Magnopere etiam iuuerit litterarum ultro citroque missarum inter inferiores & Superiores, frequens commercium; & crebro alios de alijs certiores fieri; ac audire quæ ex uarijs locis ad ædificationem, & eorum quæ geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit; eo constituto ordine, ut quouis in loco, quæ ad mutuam consolationem & ædificationem in Domino faciunt ex alijs sciri possint.

QVIBVS IN CASIBVS CONGREgatio generalis fieri debeat. Cap. II.

AD unionem personalem ut ueniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; considerandum est, quibus in casibus, qui, & per quem; ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeāt congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et ut declaretur primo loco, quibus in casibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis suppositum sit, quòd non uidetur in Domino in præsentiarum expedire, ut certis temporibus, aut crebro fiat: quoniam Præpositus Ge-

tus Generalis adiutus communicatione, quam cũ vniuersa Societate habet, & eorũ opera qui cũ ipso degent, hoc laboris & distractionis vniuersæ Societati, quantũ fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium: vt ad electionem Præpositi Generalis; siue eligendus sit, qui in demortui locum succedat, siue aliquam ob causam ex ijs propter quas Generalis à suo officio absolui potest: vt postea dicetur.

2 Altera causa est, cum deliberari oportebit de rebus perpetuis, ac magni momenti: quales essent (verbi gratia) Collegia vel Domos dissoluere, aut alio transferre; vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spectantes; vel rationem procedendi in illa, pertractare, ad maius diuinũ obsequiũ.

QVI DEBEANT CONGREGARI. Cap. III.

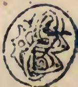
1 NON omnes, qui sub Obedientia Societatis viuunt, nec Scholastici approbati; verũ Professi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, si ita expedire in Domino videretur, sunt ad Congregationem generalem conuocandi: & quidem ex his, non nisi qui commode venire queant. Non itaque infirmi ac ualetudinarij, nec qui in regionibus remotissimis agunt, vt in Indijs; sed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autem hoc, ex iudicio Præ-

positi Generalis, si is ad Congregationem conuocauerit; vel eorum, qui congregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem Congregationem eligant. Verum vt certa aliqua ratio prescribatur; cum Conuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad deliberandum de ijs quæ ad Generalem ipsum spectāt, terni ex singulis Prouincijs veniant; Prouincialis videlicet Prepositus, cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione Prouinciali electi: quæ quidē Congregatio in singulis Prouincijs, ante Generalem, ad hunc finem cogetur. Conuenient autem, & suffragij ius habebunt in ea, Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt; Præpositi Domorum, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores; vel ij quos tanquam Vicarios illi suo nomine miserint. Cum conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine Congregatione prouinciæ, duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit, pro occurrentium causarum ratione, constituere, num Conuentus prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus, an Prouincialis sine Conuentu eos debeat eligere; prout ei videbitur in Domino expedire. His tribus, & generali Congregationi, quicunque in prouincia remanent, suas vices delegabunt. Quod si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horū, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres,

aliquos

aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit: ita vt ad summum quinque ex vna Prouincia veniant.

2 Ex Professis qui Congregationi intererunt, vnusquisque suffragium vnicum; solus Generalis duo habebit. sed si numerus par esset; Prouincialis reliquis præferetur: & si inter ipsos Prouinciales esset paritas; pars illa, in quam Præpositus Generalis, vel (si is è viuis excessisset) ipsius Vicarius inclinabit, esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium, propter munus quod gerunt; ita sperandum est, Deum ac Dominum Nostrum vberius id illis, ut sentiant & dicant quæ ad ipsius gloriam faciant, largiturũ. I

AD QVEM SPECTET CONGREgationem generalem indicere. *Cap. IIII.*

1 CVm ad eligendum nouũm Præpositum priore vita functo, conuentura est Societas; vnus ex Professis, quem suum in hac parte Vicarium, ante mortem Præpositus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem vicarius (vt plurimum) vnus ex ijs erit, qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt; vel certe ex ijs qui proxime degunt. Huius officiũ erit, Societatem ad electionem Præpositi faciendam, præscripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur

gatur Societas;in alijs euentibus Præpositus Generalis eam conuocabit; præterquam in illis, qui in nona Parte exprimentur: & non congregabit frequenter Societatem, vt dictum est;nisi rerum agendarum necessitas vrgeret.Sed cum generalis Congregatio ad electionem Præpositi conuocata, eum iam elegerit;deinde rebus alijs grauioribus, quam vt à Generali, & ijs qui cum ipso agunt, decidi debeant,tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, ET MODO congregandi. Cap. V.

1 LOcus,quo cõueniet Societas ad Generalis electionẽ,videtur ordinarie Curia Summi Pontificis esse debere, vbi plurimum erit ipsius Generalis residentia: nisi Societas, ex composito, conueniendum esse in alium locum,qui commodior omnibus futurus esset,statueret: vt siquis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas,esset constitutus;vel alius, qui magis accommodus videretur. Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac designare locum,quem in Domino aptiorẽ iudicauerit.

2 Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendum est, quinque aut sex mensium erit,à tempore, quo litteræ,quæ de hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum necessitas

cessitas postulauerit. Cum vero alias ob causas fuerit congreganda; Generalis Præpositus pro suo arbitratu tempus designabit.

3 Modus in congreganda Societate seruandus hic erit vt ille, cuius hoc est munus, confestim varijs vijs Prouinciales, & siqui ex Professis sigillatim conuocandi essent, adscripta (quantum sat esse ipsi videbitur) causa, loco, & tempore Conuentus habendi, certiores faciat: admonens quoque, vt vbiq; Missæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præpositi electione. Vnusquisque autem Prouincialium (si ipsi soli eligendi potestatem non habuerint) Professos qui in ipsius Prouincia versantur, Rectores quoq; & Locales Præpositos, qui venire possint, conuocabit. Vbi vero ad Congregationem prouincialē conuenerint qui commode potuerint, eligent pluribus suffragijs (Prouincialis sententia pro duobus suffragijs numerata) eos, qui ad generalem Congregationē venient: qui esse ij debebūt, quos magis expediat Congregationi interesse, & quorū absentia minus detrimenti Prouinciæ sit allatura. Ipsi vero, quàm primum poterunt, ad constitutum locum, relictis in suis Prouincijs Vicarijs, & rebus omnibus bene compositis, proficiscentur.

4 Curabūt præterea Superiores, vt omnes, qui sub Obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus, & in Missarum Sacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt quidquid in ea

transi-

transfigetur, ad maius obsequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS, cum de electione Generalis agitur.

Cap. VI.

1 SI Conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem; simul atque conuenerint, Vicarius generalis, quatuor dies ante Præpositi futuri electionem, de eadẽ omnes alloquatur: horteturq; ad eam, prout ad maius Dei obsequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam. & præter hunc diem, tres sequentes habebunt, ut se Deo commendent, meliusque considerent, quisnam ex uniuersa Societate ad huiusmodi curam maxime idoneus sit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includantur, non definiant apud se, quem sint electuri.

2 Hoc medio tempore, unusquisque, sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ, teneatur Vicario manifestare, uel alicui ex antiquioribus Professis (qui cum Vicario conferet) si sciret aliquem hoc munus affectasse, uel etiam tunc affectare, directe, aut indirecte id procurãdo, uel signo aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiusmodi cõuictus esset, actiuo & passiuo suffragio priuetur, ut inhabilis ad eligendũ alium, & ut ipse eligatur: nec

in eam Congregationem, nec in aliam unquam ad mitti poſsit.

3 Ipſo die electionis, qui hos tres dies conſequetur, celebret aliquis Miſſam de Spiritu Sancto, quã omnes audiant, ac in eadem Sanctiſsimum Christi Corpus ſumant.

4 Poſtmodum ad campanæ pulſum, qui ſuffragium habent, ad locum Congregationis uocentur: & unus eorum concionem habeat; qua in genere (nullo dato ſigno, quo particularis aliqua perſona ſignificetur) ad electionem eius Præpoſiti, qui ad maius Dei obſequium conueniat, exhortetur. & poſtquam hymnum illũ ſimul dixerint, Veni creator Spiritus, &cet. in prædictum locum Congregationis, ab aliquo ex Præpoſitis, uel Rectoribus, uel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Congregationis cõmiſſum fuerit, includantur: ita ut nec inde egredi, nec eis aliquid ad uictum, præter panem & aquã, dari poſsit, donec Præpoſitum Generalem elegerint.

5 Quod ſi omnes communi inſpiratione, non expectato ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligendi formulam, Spiritus Sanctus, qui ad huiuſmodi electionẽ eos mouit, facile ſupplet.

6 Quando eo modo non peragetur electio, formula quæ ſequitur, erit obſeruanda. In primis, quiſq; ſeorſum orabit Deum; & cum nullo alio loquendo, in Creatoris ſui ac Domini conſpectu, ex ijs quæ prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus:

cturus: & in charta scribet nomen personæ; quam eligit in Præpositum Generalem, & suum subscribet; & ad hoc, spatium vnius horæ ad summum præfigatur: deinde ad sedes suas omnes conueniāt: & Vicarius cū Secretario ad hoc ipsum inter Professos electo, & alio tertio qui eis assistat, exurgens à sede, protestetur nolle se admittere quenquàm, nec excludere, quem non debeat. Det autem omnibus absolutionem generalem ab omnibus cēsuris, ad hunc canonicæ electionis effectum. Postmodū inuocata Spiritus Sancti gratia, accedat cum suis socijs ad mensam in medio positā; & ipsimet tres prædicti, mutuo suffragia sua alius ab alio petant: & iuret vnusquisque, priusquam det, quod eum nominat, quem sentit in Domino ad hoc munus magis idoneum: & suffragia in manibus Secretarij simul seruētur: deinde à quolibet eorum, qui in Cō gregatione sunt, seorsum, sed tamen coram alijs, proprium suffragium scripto contentum postulēt; quod, præuio eodem iuramēto, eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodo nominando, promulgabit: ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus quàm mediam partem suffragiorum omnium habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui prius eum nominauit, Vel Vicarius percontetur alios, an suum consensum ei præstent, quem maior pars elegit: & vtcumque respondeāt, formabit Decretum electionis, dicendo; In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; EGO. N.

nomine

nomine meo, & omnium idem sentientium, eligo .N. in Præpositum Generalem Societatis IESV. Quo peracto, statim omnes ad reuerentiam ei exhibendam accedant; & flexo vtroque genu, manū eius osculentur. Qui uero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recusare poterit. Deinde simul omnes dicant, Te Deum laudamus.

7 Si non fuerit qui amplius quam mediam partē suffragiorum habeat; alia ratio scilicet compromissionis, ineatur; electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint suffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille sit Præpositus Generalis, & promulgetur, eique reuerentia exhibeatur, & Deo Nostro gratiæ agantur; vt superius dictum est.

8 Post promulgationem, nulli integrum erit, suffragium suum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet quæ dicta sunt, qui schismaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam Excommunicationis latæ sententiæ incidere; aliasque graues censuras subire, pro arbitrio Societatis; cui vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

DE MO-

DE MODO IN DELIBERATIONIbus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpositi, sed alijs de rebus agitur.

Cap. VII.

1 CVm in Congregatione, non de electione Præpositi, sed alijs de rebus grauibus, & ad statū Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt quam expeditissime fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet lux ea, qua dijudicari possit quid statuere conueniat; in primis, Missarum Sacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis, per totum illud tempus quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam constituantur.

2 Deinde semel, aut sæpius omnibus congregatis, Præpositus Generalis, deinde Prouinciales, Rectores, alijque ad Congregationem vocati; quæ eis tractanda videbuntur, rationesque eorum quæ sentiunt (postquam diligēter omnia considerauerint, ac Deo & Domino Nostro commendauerint) coram omnibus breuiter proponent. Et postquam proposuerint summam, scriptam in medio relinquent; vt siqui velint, eam legant; & quod ea de re sentiunt, in sequenti Congregatione dicant.

3 Rebus agitatis hinc inde in vna vel pluribus

Congregationibus, si nihil manifeste in alterā partem constitui videretur; communi omnium, vel se re omnium assensu, quatuor, qui definiant, ex ijs qui intersunt Conuentui, & in eos ius habent suffragij, plurium sententijs (quibus alij se stare velle compromittāt) eligantur: qui quoties opus fuerit, cum Præposito Generali congregati omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod si omnes eiusdem sententiæ non fuerint; quo verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione, vt de manu Domini admittendum erit.

4 Si Præpositus Generalis ea corporis valetudine non esset, vt posset rebus omnibus tractandis interesse; posset alium suo loco substituere; & sic sigillatim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur; & in plena Congregatione legetur: &, si etiam tūc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit: sed omnia tandem arbitrio Præpositi cum Definitoribus relinquentur.

5 Consideratis denuo illis; quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursum constitutis, Secretarius in libro ad id destinato ea postmodum promulganda scribet.

NONA PARS
DE IIS QVÆ AD CAPVT SOCIETATIS, & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM GENERALEM, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. Cap. I.

T In omnibus Rebuspub. vel Congregationibus bene cõstitutis, præter eos qui ad fines particulares in eis tendũt, necesse est esse aliquem vel etiam plures, qui boni vniuersalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia, præsunt, necesse est esse aliquem, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hũc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augeatur totum Societatis corpus: & hic est Præpositus Generalis; qui cum duobus modis eligi posset; scilicet, vt ad tempus aliquod definitũ, vel vt quandiu viuet, Societati præsit: propterea quòd experiẽtia, & in gubernando exercitatio, & hominum particularium notitia, & erga eosdem auctoritas confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitã, & non ad tempus aliquod præscriptum, erit eligendus.

dus. Accedat autem ad cetera hoc commodi ex eo; vt Societas in rebus magni momenti, ad Dei gloriam satis fere semper occupata, vniuersalibus his Conuẽtibus, minus laboris & distractiõis patiatur.

QVALIS ESSE DEBEAT PRAEPOSITUS GENERALIS. Cap. II.

1 INter dotes varias, quibus ornari Præpositũ Generalem optandum est, omniũ prima hæc erit: vt cum Deo ac Domino Nostro quàm maxime cõiunctus, & familiaris, tam in oratione, quam in omnibus suis actionibus sit: vt eo vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abũdantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret.

2 Secunda, vt vir sit, cuius in omni virtutum genere exemplum, reliquos de Societate iuuet; ac præcipue in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet, ne interius iudicium rationis perturbent: & vt exterius tã sit compositus, & in loquẽdo præsertim tam circunspectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad ædificationem,

siue eorum qui de Societate sunt (quibus speculi, & exẽplaris loco esse debet) siue externorũ faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem ac seueritatem necessariam, cum benignitate & mã suetudine miscere, vt nec se flecti sinat ab eo quod Deo ac Domino Nostro gratius fore iudicauerit; & tamen filijs suis, vt conuenit, compati nouerit: eo modo se gerendo, vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quamuis secundum inferiorem hominem quod agitur displiceat, agnoscãt nihilominus quod recte in Domino, & cum charitate ille suum officium faciat.

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei pernecessaria, ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino seruitio aggrediendas; in eisque constanter, quando id conuenit, perseuerandũ; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum despondendo; nec ab eo, quod ratio, & diuinum obsequium postulat, vllis eorum precibus, aut minis separari se sinẽdo; vt omnibus demum casibus, qui incidere possunt, sit superior: nec prosperis efferri, nec aduersis deiici animo sese permittat: paratissimus, cum opus esset, ad mortem pro Societatis bono, in obsequiũ IESV Christi Dei ac Domini Nostri, subeundã.

6 Tertia est, vt pręclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; vt nec in rebus ad speculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento sit destitutus. Et quamuis doctrina valde ei necessaria sit, qui tammultis viris eru-

ditis

ditis est præfuturus; magis tamen est necessaria prudentia, & in rebus spiritualibus & internis exercitatio, ad varios spiritus discernendos; ad consilium ac remedium tam multis qui necessitatibus spiritualibus laborabunt, adhibendum. Discretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam varias tractandi, & cum tam diuersis hominum generibus in ipsa Societate & extra illam, agendi, summopere erit ei necessarium.

7 Quarta, & in primis necessaria ad res conficiendas, est vigilantia, & solicitudo ad eas incipiendas, & strenuitas ad easdem ad finem & perfectionem suam perducendas; vt nec incuria, nec remissione animi, inchoatæ & imperfectæ relinquantur. I

8 Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad sanitatem, speciem externam, & ætatem attinet, habenda est ratio hinc quidem decentiæ & auctoritatis, inde vero virium corporis, quas eius munus exigit, ut in eo fungi officio suo, ad Dei ac Domini Nostri gloriam, possit.

9 Sexta circa res externas est; inter quas, quæ magis ad ædificationem, & Dei obsequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiusmodi esse solent, existimatio ac bona fama: & demum, quæ ex ceteris ad auctoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate sunt, adiuuant. E

10 Denique ex eorum numero esse debet Præpositus Generalis, qui in omni virtutum ornatu clarissimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadē tales esse perspecti sunt. Et si aliquę ex dotibus su-

L 3 perius

perius dictis deessent; certe non desit eximia probitas, & amor erga Societatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim, per eos qui ad eius auxilium destinandi sunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino, multa suppleri poterunt.

DE AVCTORITATE PRAEPOSITI Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas, expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnem habeat auctoritatem in Societatem, ad ædificationē. quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur) hæc erit: primum Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel vbicūq; libeat, poterit eos qui ad Institutū Societatis ei idonei videbuntur; siue ad Probationem, siue ad Professionem, siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. Poterit etiam eosdem dimittere, & à Societate remouere.

2 2. Eiusdē erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunque volet, ad studia litterarum mittere. Poterit & eosdem reuocare ante vel post absoluta studia, ac tranferre ab vno in alium locum, prout ad ipsorum particulare, & ad vniuersale bonum Societatis magis conuenire in Domino Existimabit.

3 Totam habebit superintendentiam, & gubernationem

tionem Collegiorū, quod ad Scholasticos, & Præceptores, & Officiales attinet: inter quos primas tenent Rectores; quos constituere, ac remouere poterit; eamque facultatem eisdem communicare, quã senserit in Domino conuenire: & per huiusmodi Rectores, administrationem Collegiorum exercebit in ijs quæ ad ædificia, & temporalia ipsorum bona in Scholasticorū vsum comparata pertinẽt; vt in litteris Apostolicis continetur.

4 Curabit etiam vt illi rationem officij sui eo modo qui conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuersitatibus Societatis eius curæ commissis dictum intelligatur. Res enim earum quæ ad vitæ ac doctrinæ institutionem pertinent, administrare, Præpositi Generalis munus erit; quod per ministros à se iuxta Constitutiones constitutos, exercebit, &cet.

5 Est item penes Præpositum Generalem omnis facultas agendi quosuis contractus emptionū aut venditionum quorumlibet bonorum temporaliū mobilium tam Domorum quàm Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet census super bonis stabilibus ipsorum Collegiorum, in eorundem vtilitatem ac bonum, cum facultate sese onere liberandi, restituta pecunia quæ data fuerit. Alienare autem, aut omnino dissoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis, sine generali eius Congregatione, Præpositus Generalis non poterit.

6 De ijs vero quæ Societati ita relinquūtur, vt ipsa

pro suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt Domus aliqua, vel prædium non alicui certo Collegio ab eo qui relinquit determinate applicatum uel annexum; siue mobilia; cuiusmodi sunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idẽ Generalis disponere poterit, aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorem Dei gloriam senserit expedire.

7 Et Præpositi Prouinciales, aut Locales, & Rectores; & alij eius Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsi Generalis communicauerit. Neq; vero Collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare vt Societatis Constitutiones vbique obseruentur; ita ad eundem pertinebit, in ijs quæ accidunt, vbi dispensatione opus est, habita ratione personarum, locorũ temporum, & aliarum circunstantiarum, dispensare: quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna cõmunicauerit, finem earundem Constitutionum intuendo, qui alius non est quàm maius Dei obsequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi Institutum sequuntur, præstabit. Idque tam de experimentis eorum, qui in Probationibus versantur, quàm de alijs rebus, in quibus eam fuisse mentem eorum, qui Constitutiones condiderunt, ad gloriã Dei ac Domini Nostri iudicabitur, dictum sit.

9 Idem Generalis in Missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando,

do,quæ à ſede Apoſtolica(vt in ſeptima Parte dicetur)Proficiſcũtur. Mittere ergo poterit omnes ſibi ſubditos, ſiue Profeſſionẽ emiſerint,ſiue nõ emiſerint(quos mittẽdos iudicauerit) ad quaslibet mũdi partes,ad quoduis tempus,vel definitũ vel indefinitũ,prout ei videbitur, ad quãuis actionẽ ex ijs quibus vti ad proximorum auxilium Societas ſolet, exercendam. Poterit etiam miſſos reuocare : & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerit, procedere. Idem, cum talenta hominibus Societatis noſtræ donata cognoſcat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Confeſſariorum diſtribuet. De alijs officijs tantumdem intelligatur: & quemlibet eo in munere,quod conuenientius ad diuinum obſequium,& ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, conſtituet.

10 Eius erit, vti facultatibus à Sede Apoſtolica Societati conceſſis; & eam partem illarum, vnicuique inferiorum communicare, quam in ipſo bene collocatam, ad finem diuini obſequij nobis præfixũ, exiſtimauerit. Eiuſdem erit, reuocare eas, vel contrahere; ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.

11 Eiuſdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pœnitentias; quæ ad ſatisfactionem quorumcumq; defectuum conuenire videbuntur, habita ratione perſonarum, & aliarum circunſtantiarum, iniungere: quarũ conſideratio eius charitati cũ prudentia coniunctæ,qua ad Dei gloriam vtetur, cõmittitur.

12 Eiuſdem erit,conuocare Societatem ad generalem

lem Congregationem (quando alijs de rebus, quã de electione Præpositi est agendum) & statuere, vt Prouincialis etiam Congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos qui conuenerint; ac suo tempore, ijs absolutis quæ tractanda erant, dimittere.

13 Sine eius facultate & approbatione, nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere: nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si Sedis Apostolicæ Obedientia ipsum non compelleret.

14 Constituat idem, vt dictum est, per seipsum Rectores Collegiorum, & Vniuersitatum, ac Præpositos Locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; Prouinciales itidem Præpositos ad trienniũ vt plurimum, (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id spatium temporis possit), quando ad maiorem Dei ac Domini Nostri gloriam id fore videbitur) Quibus etiam eam potestatem communicabit, quam duxerit communicandam.

15 Poterit etiam eam reuocare, restringere, & etiã augere, & administrationis rationem ab eis exigere. Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos Locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, vel remouere.

16 Idem Officiales reliquos ad gubernationem Societatis necessarios, vt Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis, constituet; eam illis facultatem, quàm pro negotiorum ac personarum ratione

tione conuenire in Domino iudicabit, cõicando.

17 Idem poterit, non expectata generali Congregatione, Domos, Collegia, Vniuersitates Societati oblatas accipere; & in Fundatores, cum priuilegijs in quarta Parte dictis, eos quos in Domino admittendos duxerit, admittere; & Lectores, Sacerdotes, & alia quæ occurrerint, prouidere. Erit tamen ei curandum, vt cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propositum sibi diuini obsequij finem, & non detrimentum sentiat. Sed si experimento compertum esset, grauari magis, quam iuuari Societatem; nec Præpositus generalis de remedio prospiceret; in prima generali Societatis Congregatione, vtrũ huiusmodi Domum, Collegiũ, vel Vniuersitaté relinqui, an teneri cum tali onere expediat; agi poterit.

18 Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in vsum Societatis Professæ redditus eorum conuertere, Præpositus Generalis, vt in quarta Parte dictum est, non poterit.

19 Cognoscat, quoad eius fieri poterit, conscientias eorum qui sub eius Obedientia sunt; ac præcipue Præpositorum Prouincialium, & aliorũ, quibus munera maioris momenti committit.

20 Generatim loquendo, in rebus omnibus quæ ad propositum Societati finem perfectionis & auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in Obedientiæ virtute possit. Et quamuis alijs inferioribus Præpositis, vel Visitatoribus, vel Commissarijs suam facultatem communicet;

poterit

poterit tamen approbare, vel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, constituere: & semper ei Obedientiam ac reuerentiam (vt qui Christi vices gerit) præstari oportebit.

DE AVCTORITATE, VEL PROVIDENTIA, *quam Societas habere debet erga Præpositum Generalem.*

Cap. IIII.

1 FAcultas, uel prouidentia Societatis erga Præpositum, (habita semper ratione boni vniuersalis, ac maioris ædificationis) sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possunt, consistit.

2 Prima ad res externas pertinet, vestitus, victus, & expensarum quarumlibet ad personam Præpositi spectantium: quæ omnia vel augere, vel minuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum, ac se decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

3 Secunda ad corporis curam pertinet; ne in laboribus, vel rigore nimio mensuram excedat: Qua etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior, & Societatis arbitrio acquiescet.

4 Tertia ad animam eius spectat, cum etiam uiris perfectis aliquando huiusmodi cura uel circa personam, vel circa officium sit necessaria. Habeat ergo Societas cum Præposito Generali (& idem cum inferioribus fieri posset) aliquem; qui accedens ad

Deum

Deum in oratione, postquàm diuinam bonitatem consuluerit, & æquum esse id iudicauerit, cum modestia debita, ac humilitate, quid sentiat in ipso Præposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere teneatur; siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium aptus videatur.

5 Quarta est, quòd, siquis vrgeret (licet eum non obligando sub pœna peccati) vt dignitatem aliquã admitteret, in qua Præpositi officium necessario relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam admittere. Societas autem, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si Obedientia Sedis Apostolicæ non cõpulerit, assensum numquam præstabit.

6 Quinta locum habet, si accideret vt valde negligens vel remissus esset in rebus magni momenti, ad Præpositi officium pertinentibus; propter corporis grauem ægritudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata; vnde multum detrimenti publicum bonũ pateretur. tunc enim Coadiutor, vel Vicarius qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cũ approbatione Præpositorum Prouincialium sibi substituat; siue illi cum approbatione duorũ Præpositorum Localium, vel Rectorum vniuscuiusq; Prouinciæ, eum per litteras pluribus suffragijs eligant ad Societatis gubernationem; cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur.

Sexta

7 Sexta locũ haberet in quibuſdam caſibus (quos ſperamus per Dei bonitatem, aſpirante ipſius gratia, nunquam euenturos) cuiuſmodi eſſent peccata mortalia in externum actum prodeuntia; ac nominatim copula carnalis; vulnerare quemquam; ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios ſumptus aſſumere, vel cuiuis extra Societatem donare; vel aliqua ſtabilia bona Domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinã habere. Siquid ergo horum accideret, poteſt ac debet Societas (ſi de re ſufficientiſſime conſtaret) eum officio priuare; &, ſi opus eſt, à Societate remouere: in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriã & vniuerſale bonum Societatis fore iudicabitur.

DE MODO QVO PROCEDERE DEbet Societas in ijs quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent. Cap. V.

1 IN primis Præpoſiti Prouinciales, quos Generalis ipſe per ſe conſtituit, in conſpectu Dei conſiderare & efficere quod vniuerſali bono Societati debent in prædictis ad Præpoſitum Generalem pertinetibus, prout in Domino ſenſerint, teneãtur.

2 In ijs quæ ad sũptus & curã corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Congregatione opus non eſt: ſed vt Societas viros quatuor ei Aſſiſtẽtes, qui diſcretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, conſtituat: qui quidem apud Præpoſitum manentes, in conſpectu Creatoris ac Domini ſui

 dicere,

dicere, ac efficere, quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta, ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur.

3 Electio vero quatuor huiusmodi Assistentium, eorum erit qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quod si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse, propter causas graues, aliquem ipsorum oporteret, non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis alium substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum, manebit in demortui vel absentis loco.

4 Tertio, si accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandum; simul atque res per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur quatuor assistentes ad id Societati denuntiandum, & cum omnium, vel certe triũ subscriptionibus Congregationem, id est Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secum adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor Assistentium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent. Et ipso primo die, quo in locum huiusmodi Congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucide explicetur: & postquam auditus fuerit Præpositus, foras

egredi

egredi debebit: & antiquissimus ex Prouincialibus simul cum Secretario, & alio Assistente de tota re scrutinium faciat; & primo quidem, an constet de peccato quod obijcitur; deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia promulget, quæ, vt sufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc statim de alio eligẽdo agatur: & si fieri potest, non prius inde egrediantur, quam Societas Generalem Præpositum habeat: & si eo die res transigi non poterit, in sequenti, vel quam expeditissime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte dictum est, transigatur.

5 Si defectus deprehensi non fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi, quæ correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragijs existentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; ut quid in Domino conueniat constituant.

6 Si accideret Præpositum Generalem ad Societatis gubernationem esse inutilem, re partim coram eo, & partim in eius absentia agitata, dispiciatur an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quamuis sine nomine Præpositi Generalis (quamdiu vixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus quàm dimidiæ parti suffragiorum visum fuerit, sic agendũ erit. Si id necessarium fore non iudicarent, uidendum erit an præter ministros illos quorum opera Generalis utebatur, Societas alios prouidere debeat; ut subleuato magis eo, & adiuto, non desideraretur

raretur

raretur quod ad gubernationem Societatis conue-niret. Et ea in re sequi oportebit quod plus quàm media pars eorum qui congregati sunt, statuerit. Si ageretur de dignitate, quam vt plurimum pati non potest Præpositi officium, si non compulerit talis Obedientia Summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare posset; res in consultationem ne adducatur: sed id omnino tanquam certum tenẽdum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam, præstari.

DE IIS QVAE IVVARE POTERUNT PRÆPOSITUM GENERALEM, VT SUO OFFICIO BENE FUNGATUR.

Cap. VI.

1 CVM proprium Generalis officium non sit concionari, nec Confessiones audire, nec alia huiusmodi (in quibus tamen ille, vt particularis persona, videbit quid præstare possit, cum ei per alias occupationes officij sui proprias licebit, & non aliter) sed ita regere vniuersum huius Societatis corpus, vt conseruetur, & gratia diuina aspirante in bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini Nostri gloriam crescat; ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

2 Præter dona illa perfectionis magnæ spiritualis ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis etiã ministris ad munera particularia obeunda opus habet. quamuis enim per seipsum aliquan-

M do

do illis versetur; habeat tamen necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) quibus multum potestatis conferre, & huiusmodi res particulares fere semper committere possit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cũ Prouincialibus erit; horum autẽ cũ Rectoribus, & Præpositis Localibus, vt melius subordinatio conseruetur. Aliquando tamen Generalis, vel vt pleniorem rerum omnium notitiã habeat, vel propter alia quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis Localibus, & particularibus etiam personis aget; eosdemque consilio, reprehensione, & si opus est, correctione iuuare studeat: quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere, ac cum diuino fauore & auxilio, quod in ipsis perfectum non est, ad perfectionem perducere.

3 Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & concessiones omnes, quę ad institutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud se habuerit: catalogum itidem vnum omnium Domorum, & Collegiorum Societatis cum suis redditibus; & alterum personarum omnium quæ in quauis Prouincia versantur, non solum Professorum, & Coadiutorum qui formati, ac Scholarium qui approbati dicuntur, sed etiam illorum qui in Probationibus exercentur; vbi eorum nomina, & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandum singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et

demum

demum omnia perſpecta habeat; vt in omnibus rebus melius poſſit quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuerſum in ſexta Parte capite tertio dicitur, eos qui de Societate ſunt, negotijs ſecularibus, licet pia alioqui eſſent, implicari non debere; id Generali magis, quam reliquis omnibus, conuenit: ne in eis, vel alijs etiam rebus, pijs quidẽ, ſed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari ſe ſinat, vt tempus ac vires ad ea quæ pertinent ad ipſius officium (quod quidem magis, quam totum hominem requirit) eum deſtituant.

5 Sed nec in executione miniſteriorum particularium ad Societatem pertinentium, quæ per alios effici poſſunt, magnopere occupari deberet: cuiuſmodi eſſet peculiaris alicuius Domus cura, quod ad ſuſtentationem temporalem, & gubernationẽ eius attinet: quin potius, vt ſuperius dicitur, ſuos quouis in loco, etiam vbi ipſe reſidebit, Officiales habeat; in quo ſi totam curam non reiecerit, ſubleuetur certe ab eis, & huiuſmodi curæ occupatione liberetur.

6 Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei, ut qui intelligit magna ex parte ex his & Localibus bonam gubernationem Societatis pendere. Cum autem illi tales fuerint, laborem cum illis, in rebus quæ id patiuntur, diuidendo, & de omnibus grauioribus certiorẽ ſe fieri curando, plus otij ac temporis ſibi relictũ, vt rebus vniuerſalibus vacet, quæ ſolus ipſe obire

potest, intelliget; Plus etiam lucis ad perspiciendū quid in illis facto opus sit, si ipsius intellectus eam lucem, qua donatus est, ex parte nō amiserit; ut eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur; vnde opprimi & debilior reddi intellectus acies ad res uniuersales perspiciendas solet.

7 Nec solum Præpositus Generalis ad res particulares (vt dictum est) ministris opus habet; sed etiā ad vniuersales, & sui officij proprias; vt eis bene ac suauiter possit satisfacere. Habeat igitur necesse est, qui multa in memoriam reducendo, ac solicitudinem curādi res tam multas officij sui; qui etiam consilio ad eas ordinandas; demum qui diligentia ac labore ad eas opere cōplendas adiuuet. Id enim compertum est, quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum recordationi satis sit; nec, si id præstaret, vnius intellectus ad easdem bene considerandas & ordinandas satis esset; nec, quamuis & hoc posset, uires unius ad easdem exequendas sufficerent.

8 Ad primum illud de solicitudine omnia curandi, aliquo ministro ei opus est, qui ordinarie apud ipsum maneat; qui pro memoria, & manibus illi sit ad omnia, quæ scribenda, & tractanda fuerint, ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; qui induat Præpositi personam; & præter potestatem, totum officij eius pondus humeris suis impositū esse existimet.

9 Hic Præpositi minister uir esse solicitus, & discretionis,

ſcretionis, & ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpecie honeſta, ac modo agendi uerbo & litteris cum omni hominum genere, prǫditus eſſe deberet; quique in primis eſſet uir, cui confidenter quiduis cõmitti poſſet; quique Societatem in Domino diligeret: quo utilius eius opera ac miniſterio uti Præpoſitus Generalis ad gloriam diuinam ualeat.

10 Secundum auxilium, uidelicet conſilij ad res graues, quæ ſe offerunt, ordinandas & conſtituendas, quàm ſit Generali Præpoſito neceſſarium, ex earũ multitudine; & ex humani intellectus natura, qui tã multas in partes cõſideratione diuidi nequit, uel certe ad id quod oportet, in eis partibus diſpiciendum, ac prouidendum non ſufficit, poteſt intelligi. Videtur ergo perneceſſarium, ut aliqui ſint apud Superiorem uiri, litteris & omnibus alijs Dei donis clari, qui ei aſſiſtant, & conſiderandi peculiari ſolicitudine res uniuerſales Societatis à Generali commiſſas curam habeãt; quam illis poſſet diuidere, quo accuratius res omnes perſpiciant: ut unus rerum Indicarum inſpiciendarum, alter Hiſpaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiæ & Siciliæ curam haberet: & ſic de alijs, quãdo Societas in plures partes ſpargeretur. Quiſque autem ex eis peculiari oratione, & ſuis in Sacrificijs recordatione, Deo partem illam ſibi ſpecialiter commiſſam commendare debet; & conſiderare, quid in ea magis, ad id conſequendũ quod ſibi Societas proponit, iuuare poſſet. Conferendũ etiam cum alijs eſſet, ſiquid ad rem facere magno-

pere uideretur. Res autem inter se discussas Generali referre possent. Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ uel à Præposito, uel etiam à Secretario Societatis proponerentur: ut magis inter ipsos discussæ Superiori referantur. Et in uniuersum in considerandis & tractandis rebus, tam ad doctrinam, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, Prædicationi, Lectioni, Confessionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriam & animarũ auxilium uacare poterunt.

11 Numero autẽ huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius dictum est. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

12 In tertio auxilio, uidelicet diligentiæ ad exequẽdum uel complendum quod res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos uel Collegia pertinent, expedire; tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferet, immo necessarium est unius Procuratoris generalis Societatis auxilium, qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat; nõ tamen Professus sit, nec in Domibus Societatis

Profes-

Professæ habitet; sed in alia (de qua dictum est in quarta Parte) qui suis etiam auxilijs, ac ministris ad ea negotia, quæ solus non potest conficere, necessarijs subleuetur.

13 Cum ergo Præpositus huiusmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum Officialibus, & ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini Nostri, quod agendum est statuendo, impendet.

14 Præpositi etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpositi particulares Domorũ suis auxilijs pluribus & paucioribus, pro necessitate ac momēto rerum ipsis commissarum, subleuari debent: ac præcipue ad consilium aliquos cum quibus res grauiores quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.

DECIMA PARS

DE MODO QVO CONSERVARI & augeri totum corpus Societatis in suo bono statu possit.

1 VIA Societas, quæ medijs humanis instituta non est, per ea nec cõseruari nec augeri potest; sed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini Nostri IESV Christi: in eo solo spẽ constitui oportet, quòd conseruaturus sit, & promoturus hoc opus, quod ad obsequium & laudem suam, & auxiliũ animarum inchoare dignatus est. Et iuxta spem hanc, primum medium & maximè consentaneum, orationum & Sacrificiorum erit; quæ hac cum intentione sancta offerri, & singulis hebdomadis, mensibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas residet, certa ordinatione institui debent.

2 Ad conseruationem & incremẽtũ non solum corporis, id est eorum quæ externa sunt, sed etiam spiritus Societatis, atque ad assecutionem finis quẽ sibi præfigit auxilij animarum, ad vltimum & supernaturalem suum finem consequendum media illa quæ cum Deo instrumentum coniungunt, ac disponunt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora sunt, quam quæ illud disponunt erga homines. Huiusmodi est probitas & virtus, ac præcipue charitas, & pura intentio diuini seruitij, & familia-

ritas cum Deo in spiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus syncerus animarum ad gloriam eius qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento posthabito. Videtur itaque in vniuersum curandum esse, vt omnes qui se Societati addixerunt, in virtutum solidarum ac perfectarum, & spiritualiũ rerum studium incumbant; ac in huiusmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis constitutũ esse ducant, illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciã ad exteriora permanare ad finem nobis propositũ oportet.

3 Hoc iacto fundamẽto, media illa naturalia quæ Dei ac Domini Nostri instrumentum in proximorum vtilitatem disponunt, in vniuersum ad conseruationem & incrementum totius huius corporis conferent; si tamen & addiscantur, & exerceantur syncere ad solum Dei obsequium; non vt illis fiducia nostra innitatur, sed potius vt diuinæ gratiæ, iuxta summæ prouidentiæ suæ ordinem, per hæc cooperemur; qui ad gloriam suam tam dona naturalia, quæ ipse vt Creator, quam supernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per industriã acquisita, ac præcipue doctrina exacta & solida, & modus eam proponendi populo in Concionibus, & Lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eosdemque tractandi diligenter curanda sunt.

4 Iuuerit etiam magnopere, in suo bono statu ac disciplina Collegia conseruare, & ad id eorum superintendentiam per illos exercere, quibus vtilitatis tem-

tis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas Profeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in perfectione vitæ, litteriſque Chriſtiano dignis, qui talentum ad id ſortiti eſſe videbuntur. hi enim pro ſeminario Societati Profeſſæ, & eius Coadiutoribus erunt. etſi cum Collegijs, Vniuerſitates etiam curæ Societatis commiſſæ fuerint, obſeruato illo modo procedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundẽ iuuabunt.

5 Quia Paupertas velut propugnaculum eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo, & diſciplina cõſeruet, & à compluribus hoſtibus defendat (vnde etiã Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum ad conſeruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ ſpeciem ablegaſſe; nullos redditus, uel poſſeſſiones, vel ſtipendia pro verbi Dei Prædicatione aut Lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione Sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictum) admittendo, nec ad ſuam vtilitatẽ redditus Collegiorũ applicando.

6 Erit etiam ſummi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis ſtatus conſeruetur, diligentiſſime ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem ſubmouere; ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directe vel indirecte quęrendã in Societate, pręcludere. Quod vt fiat, omnes Profeſſi ſe nihil vnquam ad eam obtinendam acturos; & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino Noſtro voueant: & incapaces

capaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari posset quòd eam ambijssent. Promittant etiam Deo ac Domino Nostro ad nullam etiam extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam se quidquã acturos; nec ad sui electionem ad huiusmodi munus, quoad eius fieri poterit, consensum præstituros; si eius Obedientia, qui sub pœna peccati potest præcipere, eos non compulerit: sed vnusquisq; videat qua ratione animarum saluti, iuxta nostræ Professionis humilitatem & submissionem, inseruire possit: & ne Societas his hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

Promittat etiam Deo, quòd si quando dicto modo compulsus, prælationem aliquam extra Societaté admittet, audiet postea quouis tempore, Præpositi Generalis, qui pro tempore fuerit, consiliũ; vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quodque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus: non quòd habeat qui Prælatus est, aliqué de Societate Superioris loco; sed quòd sponte in Dei conspectu vult ad id faciendũ obligari; quod ad diuinum obsequium melius esse intellexerit; quodque placeat esse aliquem, qui sibi cum charitate ac libertate christiana ad gloriã Dei & Domini Nostri id proponat.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus status cõseruetur, confert plurimũ quod in prima, secunda, & quinta Parte dictum est, de turba & hominibus ad nostrum Institutum ineptis, ne ad Proba-

tionem

tionem quidem admittendis: &, si aliqui Probationis tempore, non esse idonei inuenirentur, etiam dimittendis. Siqui vero deprauatis moribus essent, aut de quorum emendatione parũ speraretur, multo minus essent retinendi. Minus etiam apertum ostium esse debebit ad admittẽdos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos: minime vero omnium in Professos: non enim alij, quàm spiritus & doctrinæ selectæ viri, & multum diuque exercitati, & in varijs Probationibus virtutis & abnegationis sui ipsorum, cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti, ad Professionẽ admitti debent. Sic enim, licet multitudo augescat, non imminuetur nec debilior reddetur spiritus, dũ tales sint qui in Societatis corpus cooptantur.

8 Cum bona & mala capitis habitudo in vniuersum corpus redundet, summopere conferet si electio Præpositi Generalis ea sit, quæ in nona Parte descripta est. Et post hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpositi in prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. nam fere quales hi fuerint, tales & eorum subditi erunt. Refert etiam magnopere, præter electionẽ, si Præpositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac cõtra Societas in Generalẽ (vt in nona Parte declaratum est,) multum potestatis habeat: ita vt omnes ad bonum omnia possint: &, si male agerẽt, omnino subiecti sint. Refert etiã vt Superiores, ministros idoneos (vt in eadem parte dictum est) ad ordinationem & executionem re-

rum quæ spectant ad eorum officium, habeant.

9 Quod iuuat ad vnionem membrorum huius Societatis inter se, & cum suo capite, multum etiam ad conseruationem boni status illius iuuabit: cuiusmodi est in primis voluntatum vinculum, quod Charitas est, & mutuus amor, quem crebra communicatio, & rerum mutua notitia, eadem doctrina; & in omnibus, quantum fieri potest, vniformitas nutriet. Sed in primis id præstabit Obedientiæ vinculum quod particulares cum suis Præpositis, & hos ipsos inter se, & cum Prouincialibus, & vtrosque cum Generali vniet: ita vt inter omnes diligenter subordinatio seruetur.

10 Moderatio laborum animi & corporis, & in Constitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel dissolutionis vergant (vt sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationem, & totius corporis in suo statu conseruationem.

11 Ad eundē finē faciet, generatim curare vt amor & charitas omniū etiam externorū erga Societatē conseruetur: sed eorum præsertim quorum voluntas bene aut male in nos affecta, multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obsequium & animarum auxilium aperiatur, uel præcludatur. In ipsa vero Societate nec sit nec sentiatur animorum propensio ad partem alterutram factionis, quæ esset fortalsis inter principes vel Dominos Christianos: sed sit potius quidam vniuersalis amor, qui partes omnes (licet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino Nostro amplectatur.

Iuuerit

12 Iuuerit etiam moderatus & prudens vſus gratiarum per Sedem Apoſtolicam conceſſarum: ſolius auxilij animarum fine ſyncerisſime nobis propoſito. Sic enim diuina bonitas opus hoc quod cœpit, promouebit; ac bonus odor, qui veritatis bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipſi iuuari, & eandem ad propoſitum ſibi finem obſequij & gloriæ diuinæ Maieſtatis iuuare curent.

13 Conferet etiam, rationem habere valetudinis; vt ea in particularibus conſeruetur; quemadmodū tertia in parte dictum eſt: & ut demum omnes obſeruationi Conſtitutionum ſtudeant: ad quam, eaſdem ſcire, ſaltem quæ ad quemlibet pertinent, neceſſe eſt. Quare legere vel audire eaſdem ſingulis menſibus oportebit.

F. I. N. I. S.

FORMVLA VOTORVM SIMPLIcium, quæ Professi emittunt post Professionem, iuxta Constitutiones; extracta ex prima Congregatione generali, & recognita à tertia.

1 EGO .N. Professus Societatis IESV, promitto Deo omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœlesti, & coram R. Patre Præposito Generali, vel coram .N. locum Generalis Præpositi tenente, nunquam me acturum quacunque ratione, vel cōsensurum, ut, quæ ordinata sunt circa Paupertatem in Constitutionibus Societatis, immutentur: nisi quando ex causa iusta rerum exigentium videretur Paupertas restringenda magis.

2 Præterea promitto nunquam me acturum uel prætensurum, ne indirecte quidem, ut in aliquam prælationem uel dignitatem in Societate eligar, vel promouear.

3 Promitto præterea, nunquam me curaturum, prætensurumue extra Societatem prælationem aliquam, uel dignitatem, nec consensurum in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactus Obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati.

4 Tum, si quem sciam aliquid prædictorū duorū curare, uel prætendere, promitto illum, remq; totā me manifestaturū Societati, uel Præposito eius.

5 Insuper promitto si quando acciderit, ut hac ratione

tione in Præsidem alicuius Ecclesiæ promouear: pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis Generalem, ut nunquam consilium audire detrectem, quod uel ipse per se, uel quiuis alius de Societate, quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur. Consilijs uero huiusmodi ita me pariturum semper esse promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi in mentem uenerint, iudicabo. Omnia intelligendo iuxta Societatis IESV Cõstitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, mense, & anno, &c.

LAVS DEO.